X. Evfolyam. Budapest 1900. április hó 14 31. (889.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesulet tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesuleti tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-tiltkára.
Társszerkesztő: Sunday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhivás a magyar sertéstenyésztő gazdákhoz.

Budapest Székesfőváros Tanácsa az ujonnan létesitett sertésközvágóhidon egy sertésvásárpénztár szervezését vette tervbe. Végleges döntés ugyan ez ügyben még nem történt, de minden jel arra mutat, hogy a sertésvásárpénztár már a jövő év folyamán működésbe fog lépni.

Egy helyesen szervezett s hatósági felügyelet alatt működő sertésvásárpénztár szervezésére a hiteligények kielégitése, valamint az adás-vétel körül felmerülő különböző teendők lebonyolitása czéljából szükség van vagy szükség lehet, de az bizonyára kétségbevonhatatlan tény, hogy egy a közvetlen érdekeltség belevonása nélkül működő vásárpénztár ezeket a feladatokat megfelelően teljesiteni nem lehet képes. A vásárpénztári intézmény már rendeltetésénél fogva sem képezheti egy nyerészkedésre alapitott üzleti vállalat tárgyát s amennyiben ily módon van szervezve, sem a közvetlenül érdekelt tenyésztők, iparosok, bizományosok és kereskedők, sem a fogyasztó közönség igényeit nem elégitheti ki, ellenkezőleg állandó elégületlenségre és panaszra szolgáltat okot, amint ezt a marhavásártéri vásárpénztár ellen kezdettől fogva napirenden lévő panaszok eléggé bizonyitják.

Mi módon szervezendő tehát helyesen a vásárpénztári intézmény?

Legmegfelelőbben *szövetkezeti alapon*, mert ez esetben működésének irányitására az összes érdekeltek befolyást gyakorolhatnak, azt a legteljesebben ellenőrizhetik s mert az üzletlebonyolitás is csak ily alapon tehető igazán olcsóvá. E mellett nem utolsó előnye a szövetkezeti alapon létesitendő vásárpénztárnak az sem, hogy a tagok által kötött ügyletekből előálló haszon is a tagok javára esik.

A jelenlegi vásárpénztár eddigi ténykedése teljesen beigazolta azt a feltevést, hogy az érdekeltség kizárásával működő ily intézmény nem felelhet meg hivatásának és az eddigi tapasztalatok megérlelték az összes érdekelt faktorokban azt a meggyőződést, hogy a székesfőváros által létesiteni szándékolt sertésvásárpénztár csakis szövetkezeti alapon szervezve fog közmegelégedésre működhetni.

E meggyőződés által vezérelteve indult meg már is a mozgalom a sertésvásárpénztárnak szövetkezeti alapon leendő létesitésére.

Egy millió korona szükséges ahhoz, hogy e terv megvalósitható legyen.

E jelentékeny összegből már is több mint 300.000 korona jegyezve van, melyet eddig a sertéspénzári intézménynél kiválóag érdekelt fővárosi hentesiparosok egymagukban jegyeztek. A megindult mozgalomhoz való csatlakozást bejelentették már a bizományosok, sertéskereskedők és a kőbányai érdekeltség is, ugy, hogy a szükséges tőke a tenyésztő gazdák csatlakozása esetén könnyen összehozható lesz.

Ennek érdekében a szövetkezeti sertésvásárpénztár szervezésére kiküldött bizottság azzal a kérelemmel fordult az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület"-hez, mint a gazdák érdekképviseletéhez, hogy a tenyésztők körében inditson akcziót a megindult mozgalomhoz való csatlakozás czéljából. A választmány e kérelem teljesitését egyhangulag elhatározta s annak megbizásából van szerencsém a sertéstenyésztő gazdaközönséghez azon felhivást intéznem:

sziveskedjenek a sertésvásárpénztár ügyében f. hó 21-én, azaz szombaton d. u. 4 órakor a Köztelken tartandó ülésen minél számosabban résztvenni, mely alkalommal a megindult mozgalomhoz való mikénti csatlakozás módozatai és az ez ügygyel kapcsolatos egyéb részletkérdések fogják a megbeszélés tárgyát képezni.

Budapesten, 1900. évi április hó 12.

Gróf Dessewffy Aurél
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke.

Meghivó

a **„Gazdák Biztositó Szövetkezete"**-nek *f. évi április hó 28-án*, azaz szombaton délután 3 órakor a Köztelek nagytermében megtartandó

alapitói közgyülésére.

Tárgyai:

1. Az alakuló közgyülés elé terjesztendő alapszabályok megvitatása.
2. A szövetkezeti elnöki tisztségre három alapitó kijelölése.

Gróf Dessewffy Aurél s. k.
az OMGE. elnöke.

Fűmagvakat, eredeti quedlinburgi és belföldi termésű
Pakarmány Répamagvakat
legelőnyösebben szerezhetünk be a:
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V. Alkotmány utczа 31.

Meghivó

a „**Gazdák Biztosító Szövetkezeté**"-nek *f. évi április hó 28-án* d. u. 5 órakor a Köztelek nagytermében megtartandó alakuló közgyülésére.

Az alakuló közgyülés tárgyai:

1. A végrehajtó-bizottság elnökének jelentése az eddig történtekről s javaslata, hogy a megalakulás határozatilag kimondassék.
2. Az alakuló közgyülés elnökének választása.
3. Jegyzőkönyv-vezető és két jegyzőkönyvhitelesitő kiküldése.
4. Az alapszabályok megállapitása.
5. A szövetkezet érdekében eddig eljártak működésére felmentvény megadása.
6. A szövetkezeti elnök és igazgatósági tagok választása.
7. Öt felügyelő-bizottsági tag választása.
8. Igazgatóság felhatalmazása, hogy az alapszabályokon a kereskedelmi és váltótörvényszék által, továbbá viszontbiztositó társulatok által esetleg kivánt módositásokat keresztülvihesse.

Az alapitók nevében:

Gróf Zselénski Róbert s. k.,
a végrehajtó-bizottság elnöke.

Hegyi eke- és hegyi vetőgép-bemutatás.

Az OMGE., ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Szepesvármegyei gazdasági egyesülettel s a nagymélt.ságu földmivelésügyi miniszterium támogatásával **folyó évi április hó 29-én Szepes-Iglón, hegyi eke- és hegyi vetőgépbemutatást** rendez.

Bejelentési ivek és a bemutatás programmja az OMGE. titkári hivatalában kaphatók.

A rendező-bizottság.

Van-e feltámadás?

A husvét ünnepét a feltámadás eszméje teszi jelentőségteljessé az egész emberiségre nézve. Mivel megsemmisülni semmi sem akar, felséges vigasztalás van abban a gondolatban, hogy a föld legnyomorultabbja is folytatja lételét, még pedig jobb körülmények között. Ha a kárpótlásnak ez a reménye nem élne bennünk, akkor az anyagi élet jogaihoz való görcsös ragaszkodás határt nem ismerne és akkor Magyarország kétségbeesett tusák szinhelye lenne ezidőszerint. Mert Magyarországon nagyon sokan vannak, akikben már csak a feltámadás reménye tartja fenn a lelket.

A feltámasztási kisérleteknek igazi husvéti korszakát éljük néhány év óta és bizonyos, hogy sok megtört bizalomnak kinőttek már a lemetélt szárnyai, csak repülni nem tudnak velük. A jólét a mai kor elképzelt paradicsoma és mindenki oda szeretne repülni, csakhogy persze ebben a paradicsomban sok ember sohasem fér el egyszerre. Az üres zseb ma a halál és a tele zseb az ujraébredés, a pénz a megváltó. Ez a gazdasági feltámadás, amelyre a jelenkor embere szomjazik. Oczeánt feleméztő szomjuságra bukkanunk a közgazdasági élet egész mezején.

A népnek föld kellene, igen sok föld, hogy a vágyott jobblétre támadjon fel. Elajándékozni való földünk nincsen ugyan egy talpalatnyi sem és nincsen ebben az országban olyan föld sem, amelynek haszna elidegenithető volna. Amde van egy nagyszerü tervünk, hogy a telepitéssel majd eligazitódik minden s föld is jut, haszon is jut annak, akinek nincs és még a régi gazdának is megmarad a magáé. A feltámadásnak csábító gondolata ez, mely kárpótol és ugyanekkor nem károsit, mely uj exisztencziákat teremt és meglevő exisztencziákat nem sujt. Megváltó lesz ez az eszme, ha testet ölt, csakhogy általa egy kissé sokat akarnak megváltani.

Meg akarják váltani a nép jólétét, a nemzetiségi erősödést, a gazdasági egyensulyt és a szocziális nyugalmat. Egyik is, másik is sürgeti a megváltást, mert feltámadni akar. Az idegen nemzetiségek aspirációi ma-holnap Erdélybe kerülnek bele, a szocziálizmus aspirációinak az ország belnyugalma lehet az ára. A nemzeti erősödés és a biztosabb nyugalmi állapot jólétére kellene ezt az országot vezetni, csakhogy az idevezető utakat egyhamar megtalálni nem lehet.

A zsentri kriptájának ajtaján is zörgetünk. Szeretnők, ha ujra ébredve, régi erejével töltheté be modern hivatását, de ide pénz kellene megint, igen sok pénz, már pedig pénzünk minél kevesebb. Rekriminálunk, talpalni és fejelni akarunk mindent, ami csak kezünk ügyébe esik.

Oktatjuk a népet, mert gazdálkodása ósdi, holott a mezőgazdaságra már uj élet virult. Sürgetjük a különleges kulturákat és a mezőgazdasági ipart, mert a buza csillaga már letünt. Tömörülnek a gyengék országszerte, mert a szövetkezés uj korszakot nyitott meg. Kartelek, hamisitások, börzei manőverek ellen harcz folyik minden vonalon, mert ugy érezzük, mintha a tisztesség elhaló félben volna és feltámasztásra vár. Adótörvény más kell s uj törvények kellenek a gazdasági élet jogviszonyaira nézve is. Aki csak tenni tud, igyekszik segédkezni a vámpolitika ujraalkotásán, mert a régi már lejárta magát. Országos mozgalom indul meg, hogy a hazai ipart letargiájából felébreszsze. Sürgetik a kereskedelmi törvények revizióját s az igazságügyi miniszteriumban alig győznek eleget kodifikálni. Reform kell, ujraalkotás kell; ami régi, az semmi sem jó. Csodálatos láza a reorganizácziónak, bámulatos forrongás, melynek révén minden

TARCZA.

Fürj.

(Coturnix Bonn 1790.*)

I.

Népies nevei: für, fürjmadár, pitypalaty, fürgy.

Jegyei: a fejtető közepén, ugy a szemek fölött egy-egy sárgásfehér vonalsáv; a hát barna, számos sorozatos, fehéressárga, hosszanti foltokkal és fekete és világosbarna haránt-sávokkal tarkítva. A kakas torka feketebarna vagy rozsdásbarna, a tyuké sárgásfehér.

Az é. szél. 60. foka fölött fekvő területeket kivéve, a fürj egész Európában, Ázsiának körülbelül ugyanez övében Kináig honos, de itt nem terjed annyira északra. Finnlandban még az é. szél. 63. foka körén is találták. Nálunk igen közönséges költőcs s a vonuláskor helyenkint roppant számban fordul elő, pl. a Bánságban. Termékeny lapályok rétekkel és gazdag vetésekkel váltakozó helyein legszivesebben tartózkodik. Tavaszkor különösen buza- és rozstáblákon él, majd a többi száras növényzetben, gabnában makföldeken, rétekben, gazos bükkönyben, lóherben, sürü kukoriczában; aratáskor a legtovább lábon álló zabtáblákba, majd föleg buzatarlókra, kenderbe, köldsebe, hajdinába (pohánka), ültetett kukoriczába és más efféle magasabb veteményekbe huzódik, oda, ahol jól elrejtőzhetik. Hegységekben ritkább, de felvonul a zabtermesztés határáig; így Erdélyben. A Kaukázusban 8000 láb magasságban is költ. A Kis-Kárpátokban magam is az összefüggő erdőségek favágó-házai körül fekvő kisebb tisztások rétekkel, burgonya-földdel, veteményekkel váltakozó helyein, 750 m. magasságban találtam néha; sőt Modor fölött 1886 julius 27-én még magasabban, a Kohlstatten nevü sürü hegyi vágásban, melyet körösköröül erdőség övez s a mely pont termékeny lapálytól jó meszszire esik.

Mint költözködő madár április végén és május elején, az országos középnap szerint: április 29—30-án érkezik hazánk területére; összszel pedig fötömegük szeptemberben hagy el. Egyesek azonban októberben, november elején is akadnak, sőt megesik, hogy hótalan enyhe télen át is telelnek.

Különösen sok áttelelő fürj volt az 1897—1898. év rendkivüli enyhe telén. Az ország különböző vidékein láttak egyeseket, sőt Pulicson 1897 novemberben egy vadász aránylag kis területen még 150 darabot s deczemberben 39 darabot lőtt. 1898. január 17-én Szüts Béla szerint Jánkon, Szatmármegyében, tehát meglehetős északon, szintén puskavégre került egy fürj. Őszi költözéskor ezek a visszamaradok, késedelmezők rendesen nádasokban, száraz kukoriczásban, felburjánzott gazos tarlókon, ugarokon éldegélnek.

A vonuló fürjek egy része a Földközi tenger délibb partvidékein és szigetein tölti a tél szakát, java részük azonban nekivág a „sötét földrésznek" s átrepüli a tengert, hogy Afrikában várja meg azt az időpontot, amikor a családalapitás ébredező vágyai ujból visszaszólitják a kikelet pompáját felöltő régi tanyázó helyeikhez. Magában ez a tény bizonyitja tehát, mennyire birja a repülést s nem áll, hogy a nagy ut javarészét futva teszi meg. A szárazon természetesen szaladgálva s kisebb távolságokra repülve is utazgatnak, de rendesen igazi vándorlásukon éjjel és magasan szállva többnyire kisebb társaságokban költözködnek. Ezt példákkal lehetne bizonyitani. Elég legyen egy szembeszőkő eset felemlitése, melynek Sopronban tanuja valék. Lakásom szomszédságában magas gyárkémény emelkedett, tövében pedig esőviz számára kád állott. Egy este, szeptember végén, az udvaron járó házmester csobbanást hall a kádban s nem kis meglepetésére fürjet emelt

* Mutató Chernel könyvéből. II. 347—355. l. A fürj leirását kissé rövidre fogtuk.

erő, minden gazdasági és társadalmi tényező jobban akar érvényesülni, mint eddig érvényesült. Mintha az igazságnak sok bujdosó panaszkodó lelke mind egyszerre akarna testet ölteni! Ez a visszafelé iparkodó feltámadás, amikor az eszme anyagi átalakulást keres, nem pedig az anyag keresi a szellemi átalakulást.

Gondolkozó ember megütődve áll meg e tünetek előtt. Elmélkedni kezd s az első következtetés, amire jut az, hogy azért igyekszünk oly lázas erővel szakitani a multtal, mert azzal megelégedve nem voltunk. A végkövetkeztetés pedig az, hogy ez a menekülési törekvés az elmult korszaknak legszigorubb kritikája. Azt mutatja ugyanisminden felsorolt igyekezet, hogy az utolsó nehány évtized alatt tenger elégedetlenség gyült össze, a mulasztások egész halmaza szaporodott fel és a haladás is helytelen irányokban történt. Csak ez lehetett előidéző oka annak, hogy ma beteg a nemzetnek nemcsak gazdasági szervezete, hanem beteg a közérzület is. A nyomoruság talán már az egeket is bántja s mindaz, aki jobb létre kivánna feltámadni, talán már a paradicsomban sem férne el.

. . . Lesz-e feltámadás?

Igenis, fel fogunk támadni, de valószinüleg nem olyan alakban, mint azt remélni szeretnénk. A hernyóból sohasem lesz többé hernyó, ha egyszer báb alakjába öltözködött. Ép igy nem lesz többé magyar zsentri, kit régi erényeinek fentartásával, a régi hibák helyett modern élelmesség fognaékesiteni. Nem lesz olyan köznép, mely a modern szabadságot minden vonatkozásában élvezi s emellett patriálkális szellemben vezethető legyen. Nem lesz jobb törvény sem, csak tilalomfa fog több állani azon a téren, melyet régebben a tisztesség töltött be. Régi alakjában semmi sem jó vissza: a tökéletesedésnek olyan folyamata ez, amelynek fejleményeit belátni nem tudjuk. Csak annyit látunk és tudunk biztosan, hogy ezek a jobb törekvések társadalmunk alkotási képességeit felülmulják. Csak annyit sejtünk, hogy sok éhes remény vár hiába zsiros falatot és hogy keserü csalódásukat rejteget a jövő méhében. Ennek a rohamszerü, lázas, zavaros megtermékenyülésnek, mely a mai társadalmat jellemzi, egészséges szülöttjei nem lehetnek. A nagytömeg jobb sorsot nem várhat, hiszen az elmult három évtizedde! szemben igen kevés változott meg ahhoz képest, hogy minden megjavulhasson.

Ez az ujjáalakulási forradalom, jó remény helyett aggályokat ébreszt a gondolkozó emberben. Az uj eszmék és aspirációk feszereje, bár alkotásokra vállalkozott, igen könnyen romboló munkát végezhet.

Hiszen itt egymásra van most bocsájtva minden, ami csak élni és versenyezni tud. Szörnyü mérközés előtt állanak a gazdasági élet összes tényezői, szaporodva olyan törekvésekkel is, amelyek eddig elfojtva voltak: az agrártörekvésekkel; s ma az egyensulyt csak az tartja fenn, hogy saját erejében még mindenki bizik. Minden reform egy-egy mérközés, mert valamelyik fél akar vele saját sorsán javitani. A sok reform, a sok tervezet össze fut egy komplikált haditervvé, melynek végrehajtása a jövő feladata lesz. De hogyan fog kinézni az a rekonstruált Magyarország, azt csak a jó Isten tudja.

35. ábra. „Jäger", magyar-erdélyi bika. Szül. 1897. aug. 2. Tulajdonosa *Ugron* Zoltán; tenyésztette *Sperker* Ferenc. (I. bikadijat és aováros tiszteletdiját nyerte a XVII. tenyészállatvásáron.)

Igenis feltámadunk egy uj gazdasági korszakra, de ezt a korszakot meg kell csinálni előbb, mivel most még nincs meg egyéb belőle egy nagy csomó követelésnél és egy nagy tömeg előre bejelentett ellenségnél. Ha valamikor, ugy most dolgozni kell, ha valamikor, ugy most össze kell tartanunk. Mert a mezőgazdasági életben a feltámadás eszméje többféle lehet: itt föld, ott jobb törvény, amott hatályosabb védelem; de megváltónk csak egy lehet: az összetartás. *B. B.*

---

ki a vizből, mely neki esett a kémény ormának és leesett.

Dél-Európában a költözködő fürjek tömegei rendkivül összegyülemlenek s roppant számban esnek az emberi pusztitás áldozatául. A tengeren átkelő csapatok is reszedelemmel küzdenek. Minden ellenkező szél a végenyészettel fenyegeti őket és ilyenkor — mint többször észlelték, bágyadtan a hajók fedélzetén keresnek menedéket, sőt a viz hátára is lereszkednek. Afrikában szintén nagy mennyiségben lepik az érkezők seregei a partokat, de azután eloszlanak s behatolnak a földrész mélyébe, sőt délibb részeibe. Bizonyára van tehát alapja a Szentirás szava'nak Mózes könyvében, melyek szerint a pusztában sanyargó izraelitákat, a mannán kivül, a temérdek fürj mentette meg az éhenhalástól. Ez a fürjvándorlás első irott emléke.

De nemcsak ennek, hanem annak is bizonyos nyoma ez, hogy a fürjet az ember réges-régen ismeri. Évezredek multak el azóta s a kapocs természetszerüleg megerősödött, amit bizonyít az a rendkivüli népszerüség is, melyet a különféle népeknél egyaránt élvez. Hogy a magyarságnak is kedvelt madara, szinte természetes. Hiszen népünk java épen a mezőgazdasággal foglalkozik, az anyaföldből közvetlenül veszi kenyerét, tehát életének legtöbb óráját ott tölti, amely területeken legkedvesebben él a fürj s abban az időben munkálkodik ott legszorgalmasabban, mikor a fürj nálunk éli világát. Ezért a föld népének egyik választott szárnyasa, csak ugy mint a pacsirta. Különösen hangos, dallamos, daktilusokban gördülő szava révén nyerte meg az ember szeretetét. Ütemes szólásával kiválóan megélénkiti a vetések egyhanguságát, szinte könnyit a rendeket döntő kaszás nehéz munkáján, akár csak a trombita, vagy a dob a masirozó katonákon.

A fogoly egész éven át nálunk van, nagyrészt ugyanazokat a területeket lakja, mint a fürj, csak oly közönséges: mégis korántsem oly népszerü, mert cserregésén kivül nem tud szebben szólni. Ez a hangja pedig nem hat a kedélyre. Egészen más valami az, mikor kibontja a tavasz életet sugárzó, friss szinekben tündöklő ünneplőjét s megfakad a „piros pünkösd" havának hajnala, az ősz legszebb időszaka; felzöldel a gazdák szépséges mindene, reménye, a vetés, sőt hajtásai már annyira növekedtek, hogy a szellő már meg is hullámoztatja itt-ott; a kis pacsirták mindenfelé „szántanak" a napsugaras égen, dicsőitő imaszerü dalukkal emelkednek a magasba s a mezőn sürgő-forgó munkásnép fülét megüti a pacsirta dalon, bogár és légydongáson, döngicsélésen is tulharsogó vidám „pitypalaty, pitypalaty, pitypalaty" szó, mely innen is, onnan is kihangzik a gabonából. Hát bizony, nemcsak a fülére, hanem bizony a kedélyére is hat; hisz ott vetegeti szavait a fürjecske az ő kincsében, termesztményének kellő közepében, ott üt tanyát, ott élvezi a szerelem boldogságát és az élet minden örömét a vetésben, mely neki is kincse, gazdasága. Az állat pedig, melynek akár külsejében, akár szavában valami vonzó tulajdonság van, s ha kivált az embernek kedves drága helyen alapitja otthonát, mindig bizvást számithat a népszerüségre, legalább nálunk bizonyosan. És a magyarság jó biologiai érzésére vall ez esetben, különösen jó hangérzékére is, hogy oly találóan adja vissza a fürj szólását a „pitypalaty" szótagokkal, sőt egyenesen sokszor igy is hivja madarunk. Igen tanulságos ha egy kis összehasonlitást teszünk e tekintetben a más népek nyelvével, azok fürj elnevezésével és a fürj hangját festő mondokákkal. Hangfestően mondják a perzsák: bilderstin-nek, az oroszok: krepelka-nak, egyéb szlávok: prepelice-nek, az olákok: teptalakhak.

(Vége kövi.)

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Kovácsy Béla.**

A XVII. tenyészállatvásár díjazott állatjai.

A *„Köztelek“* f. évi 22. számában bőven ismertettük a márczius hó 11. és 12-én Budapesten megtartott XVII. tenyészállatvásárt. A tenyészállatvásáron a díjazott állatokról fölvett fényképek alapján a díjazott állatok képeit ide mellékelve közöljük. A képeket *Ellinger* Ede cs. és kir. udvari fényképész készítette és a kitünően sikerült képek magukban elegendők a szóban levő állatok megismerésére és kinézésük megbirálására.

Nemcsak versenyképesség tekintetében kiváló, hanem egyszersmind szívós, jó csontozatu, korrekt testalkatu, egészséges idegrenszerrel biró angol telivérre van szükségünk; ilyen telivéranyag jó félvérméneket produkálhat, melyek okszerű használata az országos lótenyésztés jövőjét biztositják.

A mének *okszerű használata* azonban az a pont, melynél népies lótenyésztésünk hajótörést szenved a *helyes párosítás hiányában.*

Eltekintve attól, hogy az országban még mindig nem rendelkezünk elegendő állami fé'verménekkel, bár e tekintetben a kormány minden lehetőt megtesz, igen sok helyen még jó magánmének sincsenek.

Gyakran megesik, hogy egy község ménhiány folytán nem kapván fedeztetési állomást s a részletfizetéses ménektől is elkésett, kénytelen magánméneket venni.

36. ábra. „Ékes“, szimmentháli bika. Szül. 1899. febr. 22-én. Tenyésztője: *Bunyer* Pál. (I. bikaborju-díjat nyerte a XVII. tenyészállatvásáron.)

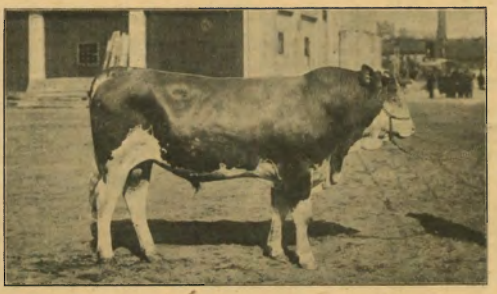

37. ábra. „Bimbó“, szimmentháli bika. Szül. 1898. szept. 9-én. Tenyésztője: *Wolff Testvérek.* (I. bikadíjat nyerte a XVII. tenyészállatvásáron.)

LÓTENYÉSZTÉS.

A félvértenyésztés elhanyagolt versenyügye.

Ama nagy áldozatok, melyeket a kormány a lótenyésztés emelése érdekében évtizedek óta hoz, különösen a *népies* lótenyésztés terén nem hajtanak oly gyümölcsöket, a milyeneket tőlük várhatnánk s amint az egyrészt az állam, másrészt a kisebb tenyésztők érdekében kívánatos lenne.

Az országos lótenyésztés feladata első sorban a jó katonaló produkciója, továbbá predesztinált helyzetünknél fogva s tekintettel a kivitelre, jó használati és luxuslovak előállítása.

Az angol telivér ló tenyésztése erősen kifejlődött nálunk, de az ez irány, mely az utolsó évtizedek alatt lábrakapott, nincs oly kedvező hatással az *országos* lótenyésztésre, mint a milyen lehetne, ha helyesebb mederben fejlődnék.

Értem első sorban azt a nagyon sok oldal'ról tapasztalható felfogást, mely a telivértenyésztést és a versenyeket főképen üzleti szempontból itéli s nincs tekintettel arra, vajjon a produkált telivér jó vagy rossz befolyással bir-e az országos tenyésztésre. A tulrövid távolságu versenyek számbeli dominálása, az akadályversenyek számbeli alárendeltsége, a hosszu versenyek majdnem teljes hiánya, a fiatal, ki nem fejlődött anyag tulságos kihasználása mind olyan tényező, mely bizonyára nem alkalmas egy ellentál'ó, szívós s a mellett sebes ló megteremtésére.

tapasztalatainál fogva legilletékesebb arra, hogy a ménvizsgálatoknál döntő befolyását érvényesitse. Fiatal, tapasztalatlan tisztek kiküldetése a magánmének vizsgálatára nem lehet eredményes.

A szigoruan és teljes szakismerettel kereszülvitt magánvizsgálatok igen jó befolyással vannak a tenyésztésre, mert a káros hatással biró méneket kizárják. Sajnos azonban, hogy e vizsgálatok nem folynak mindenütt a kellő szigorral.

A magánvizsgálatoknál gyakran előfordul, hogy egyik-másik kistenyésztő tanácsot kér a ménvizsgáló bizottságtól: alkalmas-e a kanczája tenyésztésre vagy nem és melyik ménnel fed'ztesse? E tekintetben a kisebb tenyésztők bizalma — mint ezt a csabai osztálypara'ncsnoknál tapasztaltam — rendesen az osztálypara'ncsnok felé fordul.

Ez a gyakorlatban sokszor előforduló jelenség legjobb bizonyitéka annak, hogy nemcsak a magánméneket kell osztályozni, hanem a kistenyésztők kezén levő kanczákat is.

Nem ütköznék nagy nehézségekbe, ha az illető ménteleposztálypara'ncsnok kötelességévé tétetnék, hogy a magán tenyészviszgálatok alkalmával a hatóságok által idejekorán és kellő módon erre figyelmeztetett, *önkényt* jelentkező tenyésztőknek elővezetett kancza anyagát megtekintse, az egyes kanczáknak tenyésztésre való alkalmasságáról véleményt mondjon és tanácsot adjon arra nézve, melyik közeli állami vagy magánmén igénybevétele lenne leghelyesebb.

Ily alkalommal az osztá'yparancsnok is jobb tájékozást nyerne a kanczaanyag fölött a kiadandó állami mének vagy engedélyezendő magánmének minőségére nézve s általában a községi mének beszerzésénél utbaigazítást adhatna. A kanczák kötelező előállítása keresztülvihetetlen; de az ily eljárás mellett is bizonyos, hogy a kistenyésztők nagyrésze az elért sikereken felbuzdulva, a tenyészállatok helyes kiválasztása és párosítása iránt fogékonyabbá válnék.

Hogy mily befolyással van a népies lóte-

Ezek azonban rendesen nem szakértők által vásároltatnak s szerencse, hogy ma már a magánmének is oly bizottság által engedélyezt tnek, melyben legalább egy igazi szakember — az ezen vizsgálatoknál különösen erre hivatott ménteleposztálypara'ncsnok — döntő befolyással bir.

E magánménvizsgálatokon lehetőleg mindig az illető ménteleposztály-parancsnoknak kellene megjelenni, mert ő az, aki hivatása teljesitése közben az illető vidék anyagát és tenyésztési viszonyait a legjobban ismeri s nyésztésre a tenyészállatok okszerű párositása, azt a mezőhegyesi ménespara'ncsnok, gróf d'Orsay ezredes által létesitett mezőhegyesi tájfajtatenyésztés sikerei fényesen bizonyitják.

Természetes, hogy idővel a tenyésztők oly tömegesen fognak jelentkezni a kanczájuk megbirálását, párosítását kérni, hogy a ménteleposztálypara'ncsnok s esetleg egy állatorvos kénytelen lesz körutat tenni a megyében, ami ugyan az állam részéről némi áldozatot igényel, mi azonban a tenyésztés szinvonalának feltünő emelkedésével szemben elenyésző

lenne. E tenyészállatvizsálatok minden esetre nemcsak a kistenyésztők, hanem a nagytenyésztők körében is örömmel üdvözöltetnének s ezen az uton megvalósulhatna az az ideális czél, hogy minden vidéken az annak legjobban megfelelő typus tenyésztessék.

Feltünő körülmény nálunk, hogy hazánkban a félvérlovak kipróbálására külön versenyek nincsenek rendszeresitve. A félvérlovaknak ugyszólván minden pályán lehetetlenné van téve a telivérek konkurenciája folytán a nyerés esélye.

Pedig mindenesetre észrevehető befolyással lenne félvértenyésztésünkre, ha az ország minden vidéki pályáján *legalább egy versenyszámot tisztán és kizárólag az illető vidék félvérlovai részére fentartandnak*, mert a verseny helyi tenyészértéke teljesen illuzóriussá válik, ha bármely más, fejlettebb tenyészési viszonyokkal biró vidék igen magasvérű félvérlovai, vagy épen be nem jelentett telivérek is mérközhetnek a helyiekkel a díjért.

Az ilyen helyiérdekű tenyészversenyek nimbusát s közvetve a félvértenyésztést magát nagyban emelné egy-egy kisebb állami díj.

Ugyancsak ily helyi érdekű versenyek és díjak létesitését ajánlja *Paikert* Henrik aradmegyei, seprősi földbirtokos és passzionátus lótenyésztő a földmivelésügyi miniszterhez intézett memorandumában, melynek tartalmát a fentiekben röviden összefoglaltuk, a hámos lovak kipróbálására is, természetesen az amerikai és orosz ügetők kizárásával.

De nem csak szóval, hanem tettel is lelkesen szolgálja *Paikert* ur az imént kifejtett üdvös eszméit, amennyiben Seprős vidékén egy angol félvérlovat tenyésztő szövetkezetet létesitett a gróf d'Orsay tájfajtatenyésztése mintájára, melynek czéljára két állami bérmént és telivérmént tart a szövetkezet. A tenyészczél: nagyobb testalkatu, csontos, korrekt, jó mozgásu, nemes félvérlovak tenyésztése, melyek mint tiszti hátaslovak, mint luxus- és jobb használati lovak előnyösen értékesithetők. A mult évben tartották első próbaversenyeiket, az idén pedig már államdijjal és József kir. herczeg Őfenségétől nyerendő tiszteletdijjal dotált, több számból álló félvértenyészversenyeket szándékoznak rendezni Kis Jenőn.

nem tartom érdekletlennek, ha az utolsó országos statisztikai összeirás alapján néhány adatot közlök arról, hogy gyakoribb takarmánynövényeinkkel mennyi tápanyagot nyerünk hektáronkint. Ezen adatok természetesen csak avval az értékkel birnak, amelylyel az országos statisztikai terméadatok, valamint a takarmányok átlagos összetételére vonatkozó adatok, vagyis pontosaknak nem tekinthetők, de tájékoztató értékük mégis van.

30. ábra. „Czitrom", szimmenthali ökö. Szül. 1897. május 17-én. Tenyésztője: *Wolf Testvérek.* (I. ökördijat nyerte a XVII. tenyészállatvásáron.)

Lássuk tehát először az országos statisztikai hivatal által szükebb hazánkra (Horvátország sat. nélkül) 1896-ban megállapitott termés- és értékadatokat, melyek a következők:

	Hány ezer hektáron termesztjük	Hektáronkint terem q.	q-nak értéke korona	Hektáronkinti nyers jövedelem korona
rét	2933 3	26·0	3·52	90·98
zabosbükköny	190·2	32 3	3·66	118·12
lóhere	190 2	34 8	4·06	141·38

38. ábra. „Magda", innthali tehén. Szül. 1896. jan. 22-én Tenyésztője: ifj. *Csillag* Béla és Géza. (I. tehéndijat nyerte a XVII. tenyészállatvásáron.)

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: **Cselkó István.**

Néhány statisztikai adat szálas takarmánynövényeinkről.

Alábbi számoknak nem tulajdonitok ugyan valami nagy megbizhatóságot, de mindamellett

takarm. répa	142·1	267·1	0·96	254·08
luczerna	119·1	44·5	4·02	179.00
tiszta bükköny	90·1	28·9	3·66	107·22
csalamádé	84·5	206 0	0·58	119·88
mohar	31·4	28·2	3·74	105·78
baltaczim	13·8	30·4	3·80	115·34
csibehúr	0·5	29·0	3·24	93·50

E kimutatásról csak azt jegyzem meg, hogy a csalamádé termése zölden, a többi szálastakarmányé pedig mint széna értendő. A répa nem szálastakarmány ugyan, de miután sokat termesztjük, czélszerűnek véltem kimutatásunkba fölvenni. A tiszta bükkönyre vonatkozó adatokról megemlitem, hogy azok gyanusaknak tetszenek nekem, mert alig hiszem, hogy szálastakarmánynak oly sok tiszta bükkönyt termesztenénk s azért valószinünek tartom, hogy oda némi zabos vagy más bükköny-keverék is van beleszámitva. Végre kiemelem, hogy fentebbi számok tanusága szerint természetes kaszálóink terjedelme — a répát nem számitva — éppen 4 szer akkora, mint amekkora szántóföldi terület van szálastakarmánynyal bevetve.

Nézzük most, hogy ezekkel a takarmánynövényekkel mennyi emészthető tápanyagot nyerünk hektáronkint, mit ugy tudunk meg, ha a hektáronkinti termést a takarmány átlagos összetételével szorozzuk. Ha Cselkó és dr. Kosutány takarmányozási könyvéből nézzük ki a takarmány átlagos összetételét, akkor hektáronkint nyerünk:

	fehérjét	zsirt	szénhydrátot
	kilogrammokban		
réti szénával	140	26	1066
zabosbükönynyel	232	38	1130
lóherével	288	45	1329
t. répával	267	26	2671
luczernával	418	44	1259
tiszta bükönynyel	352	40	939
csalamádéval	247	61	1957
moharral	124	28	1156
baltaczimmel	282	48	1033
csibehurral	211	37	986

E rovatok közül különösen az első köti le figyelmünket, melyből az tünik ki, hogy talajterülethez viszonyitott fehérjebőség tekintetében nincs takarmánynövényünk, mely a luczernát megközelitené; ezt követik a tiszta bükköny, here, baltaczim sat. Ebből az következik, hogy aki a szálastakarmánynyal sok fehérjét akar nyerni, annak első sorban sok luczernát, vagy ahol az nem diszlik, herét, esetleg tiszta bükköny s baltaczimet kell termeszteni.

Még egy harmadik összeállitást közlök, melynek első rovata a hektáronkint nyert tápegységek összegét (3:3:1 arány szerint kiszámitva), második rovata pedig e számoknak a csalamádé tápegységszámához viszonyitott százalékait tünteti föl:

	tápegységek összege	viszonylagos érték o/o.
réti széna	1564	54
zabosbükköny ...	1940	67
lóhere	2328	81
t. répa	3550	123
luczerna	2645	92
tiszta bükköny	2115	73
csalamádé	2881	100
mohar	1612	56
baltaczim	2023	70
csibehúr	1730	60

Ha utolsó rovatunk számait az első táblázat utolsó rovatának számaival hasonlítjuk össze, meglephet az, hogy a gyakorlatban egészen másképp takasálják a takarmányt, mint ahogy azt az elmélet teszi, amiből vagy az következik, hogy a takarmány értékét nem lehet csupán vegyi összetételéből megállapítani, vagy pedig az, hogy a gyakorlat részrehajlással taksál. De most nem akarok evvel a kérdéssel foglalkozni s azért csak utolsó táblázatunkra szorítkozva, megemlitem, hogy abból az tünik ki, miszerint hektáronkint a takarmányrépával nyerjük a legtöbb tápegységet, ezt pedig a csalamádé követi, melyhez azonban elég közel áll a luczerna. A csalamádé tehát megérdemli azt az előszeretetet, melylyel iránta viseltetünk, valaminthogy ez az a szálas takarmány, mely a besavanyitást és zsombolyázást is a legjobban megbirja, mert nagy tápanyagtermése által leginkább tudja a besavanyitással járó erjedési veszteségeket ellensulyozni.

De ugyancsak ezen, valamint korábbi táblázatainkból az is kitünik, hogy szálastakarmánynövényeink közül a luczerna tekinthető a legfontosabbnak, mert habár a csalamádé tápegységek összegében meg is előzi a luczernát, más előnyei ismét helyrehozzák azt. Ilyen előnyei a luczernának évelő természetén s gyökérzetének talajgazdagitó hatásán kivül, hogy a szálastakarmányok közül a luczerna adja a leghatásosabb trágyát s emiatt a luczerna járul legnagyobb mértékben növénytermelésünk fölvirágoztatásához, valaminthogy a luczerna képesit minket leginkább arra, hogy az állatoknak elegendő fehérjét juttassunk és arra is, hogy kevésbbé szoruljunk a kereskedelmi takarmányokra sat. De nem folytatom a luczerna dicséretét, hanem azt jegyzem meg meg, hogy habár számadataink nem is abszolut értékűek, mégis elég jól tájékoztatnak arról, hogy mely takarmánynövények termesztésére fektessünk különös sulyt. *Cselkó István.*

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Burgonyatermesztési kisérletek.

Burgonyatermesztési kisérletekről, eltekintve a m. kir. növénytermelési kisérleti állomás közleményeitől, vajmi keveset olvasunk a szaklapjainkban, már pedig a burgonya termelése napról-napra nagyobb és nagyobb tért hódit és hogy az jövedelmező legyen, a lehető legnagyobb termés előállítására kell törekednünk.

A klima, a talaj, a megfelelő mivelési mód mindenha befolyásolja a termés mennyiségét és minőségét, de e mellett a klimának megfelelő fajta kiválasztásának is döntő befolyása van erre. És talán nincs kulturnövényünk, amelynél a fajta oly határozott befolyással volna a termés nagyságára, mint éppen a burgonyánál. Hiszen tudjuk, hogy nemcsak a hozam, hanem annak keményitőtartalma, sőt a burgonyavész elleni magatartás is a fajta jellege: és azért jövedelmező burgonyatermelés szempontjából a gazdának a neki legmegfelelőbb burgonyafajtát kell számos kisérlet után kikeresni.

Minthogy pedig a burgonyagumó, mint vetőmag, aránylag gyorsan degenerál, kényszeritve van igy a gazda biztos és nagyobb termések elérése czéljából ujabb féleségeket kisérletképen termelni és hogy a egyik, vagy másik több éven keresztül a nagybani termésátlagokat tulhaladja, a nagybantermelésre felhasználni.

A burgonyatermelési kisérleteknek czéljuk: a talajunknak és klimánknak legmegfelelőbb fajtát kipuhatolni, hogy azt a nagybantermelésnél felhasználhassuk.

E tekintetben még igen elmaradottak vagyunk. Nemcsak, hogy uj fajták tenyésztésével — Agnelit kivéve — tudtommal még senki sem foglalkozott, de mi több, még a fajták jószára, értékére stb. nézve is nagyrészt a külföldi kisérletekre vagyunk rászorulva; sőt hazai burgonyatermelési kisérleteink eredményeiről is német lapokban többet olvashatunk, mint a hazai szaklapjainkban: mert hát a burgonya termesztése hazánkban még nem foglalta el az őt jogosan megillető helyet. Már pedig a burgonyatermeséink okszerü felkarolásával ugyanazon előnyöket leszünk képesek gazdaságunk felvirágoztatására biztositani, mint azt Németországban látjuk és tapasztaljuk.

Ha tehát a burgonyát termelő gazda önmaga nem foglalkozik burgonyatermelési kisérletekkel, figyelemmel kell kisérnie a lapokban közzétett kisérleti eredményeket és azokból azokat, amelyek az ő gazdaságához legközelébb esnek, a maga hasznára forditani, azért a legközelébb esőket, mert tudjuk, hogy nincsen olyan burgonyafajtánk, amely mindenütt a legjobban beválnék. Nemcsak a klima, de főleg a talaj minősége és alkotása bir a burgonya beválóságára a legnagyobb befolyással.

Még azon megjegyzést kell előrebocsátanom, mielőtt a kisérleti eredményekről a kimutatásokat közölném, hogy az első, vagy második év eredménytől nem szabad a fajta jó, vagy rossz voltára következtetni — különösen akkor, ha a két év karakterre (száraz, vagy nedves) elütő volt, mert hát a burgonyatermelési kisérletekkel foglalkozók igen jól tudják, hogy igen gyakran az első évben bevált fajta a második-harmadik évben nem sikerül, sőt silányul üt be. Azért míg egyik-másik fajtát nagybantermelésre felkarolnók, több évi tapasztalat eredményéből kell annak, mint jónak bebizonyulnia.

Továbbá nem zárkózhatom el annak a kijelentésétől sem, hogy a napjainkban felburjánzott számtalan uj fajta tenyésztése nem járul a terméshozamok emeléséhez úgy, amint azt talán első pillanatra ezen uj fajtától elvárhatnók; mert a tenyésztők lázas sietséggel dobják a piaczra uj féleségeiket nem abból a szempontból, hogy a gazdaközönségnek csakis jót nyujtsanak, hanem csak üzleti érdekből, hogy maguknak minél nagyobb jövedelmet szerezzenek. Nem egy kisérletező panaszkodott előttem, hogy az uj fajták termésével felhagy, mert azokkal czélt nem ér, egy-két évben hozamuk kielégitő, azután annyira degenerálódnak, hogy csak hosszusságukra szolgálnak, mig végre ki kell selejtezni.

Hogy igen messzire ne menjek, így áll a dolog *Agneli* „magyar *kincsével*". Ezen féleség kiállta a tüzpróbát, mint uj válfajta. A neki megfelelő talajon (könnyebb talajokra) mindenkinek jóhiszeműleg ajánlható; holott ha külföldi tenyésztőktől — kik évenkint számtalan ujabb fajtát bocsátanak a piaczra, hozatunk egy-két féleséget, száz közül jó, ha egy is beválik.

Ha már most arra vagyunk kényszeritve, hogy burgonyafajtánkat, mert az silány termést hoz, uj fajtával pótoljuk, sokkal okszerübben teszünk, ha azon termelési kisérleti állomásról, vagy helyről, amely hozzánk legközelébb esik, hozatunk vetőmagul az ott több év óta legjobban bevált fajtából, mert igy nem leszünk kitéve nagyobb mérvü csalódásoknak.

A burgonyatermelési kisérletek tehát kettős és igen hasznos czélt szolgálnak: amennyiben próbaképül szolgálnak a kelet-kezett ujabb féleségek beválóságára, másrészt a kisérletezők fáradságokért a magasabb árban nyernek nagyobb jövedelmet.

Tájékozásul a burgonyatermelőnek két utmutatással szolgálhatok, amelyek az uj fajták megválasztásánál tájékoztatók lehetnek. Először, hogy a keményitőtartalom fajtatulajdonság, amely ugyan változhatik és az időjárástól is függő, azonban nagyobbára átöröklő tulajdonság; úgy értve a dolgot, hogy több burgonya fajta közt azon fajtának lesz a legmagasabb keményitőtartama, amely fajtának magas keményitőtartalma a fajta tulajdonsága; másodszor, hogy az uj fajtákat mindig olyan vidékről, illetve talajról hozassuk amely a saját talajunknak leginkább megfelel: homokra — homokról, vályogra — vályogról, agyagra — agyagról.

Lássuk már most a kisérletek eredményét:

Az I. számu kimutatásból láthatjuk, hogy 1898-ik évben „piast", mint a legmagasabb keményitőtartalommal, 28% keményitőtartalommal birt és ezen nagy keményitőtartalma az 1899. évben is érvényre jutott. Látjuk

I. Burgonyatermelési kisérlet.

	1898. évi termés kat. holdankint		1899. évi termés kat. holdankint		Rangsorozat	
	gumó	keményitő-tartalom	gumó	keményitő-tartalom	1898-ik évben	1899-ik évben
	q.	%	q.	%		
Marki hagyma	95 30	22·7	21 63	19·4	14 58	11 3
Magnum bonum	90 40	20·7	18 71	17·7	14 95	12 2
Paroj	92 10	23·5	21 64	19·9	13 13	10 7
Prof. Mercker	93 98	24·2	22 74	20·9	12 54	9 10
Prof. Kühn	109 75	23·1	25 35	18·6	13 45	6 5
Dr. Eckenbrecher	104 20	23·3	24 27	20·7	10 53	7 11
Minist von Lucius	123 23	25·7	31 67	23·5	13 78	2 4
Max Eyth	128 10	24·4	31 25	21·6	16 61	3 1
Piast	98 06	28·0	27 45	23·1	12 70	5 9
Korczak	116 94	26·3	30 75	21·4	13 37	4 6
Ceres	125 01	27·0	33 75	20·5	12 81	1 8
Lech	93 79	24·6	23 07	18·8	8 22	8 12

továbbá, hogy a keményitőtartalom mily nagy ingadozásnak van alávetve az évjárat időjárása szerint: 1898. évben a legkisebb keményitőtartalom 20·7%, 1899-ik évben 17·7%. Az igen nagy keményitőtartalommal biró fajták mennyiségben kevesebbet hoznak és végre látjuk, hogy a fajták az évjárat szerint a rangsorozatban mily változásnak vannak alávetve, mint pl. „Ceres", mely 1898. évben első helyen állt, 1899. évben 12 fajta között a 8-ik helyre esett és „magnum bonum", amely 1898. évben utolsó volt, 1899. évben a 2-ik helyre jutott.

másodszor a trágyázásban keresendő: a talaj az anyatelepen könnyebb — szárazabb, mig azon talaj, amelyen a nagyban termelési kisérletek végeztettek; kötöttebb — nedvesebb; a trágyázás az anyatelepen összzel foganatositatott, holott a nagyban termelési kisérletnél a burgonya két év előtt trágyázott földbe került. A fajták tehát a szerint, amint nekik az időjárás befolyása alatt*) a talaj megfelelő volt, azon fajta tulajdonságához mérten jöttek érvényre és behizonyodott e mellett az is, hogy az uj fajták a talaj tápanyagtartalma iránt igényesebbek.

mondtam a helyes alapot, melyet *Maercker* tanár a *hallei* burgonyakiállitáson hangoztatott.

Látjuk itt is, hogy „piast" a legmagasabb keményitőtartalommal tünik ki és hogy a tömeghozama nem éri el a többi fajták magasabb tömeghozamát, továbbá, hogy a bővebb trágyázás a keményitőtartalom felhalmozására bénitólag hatott.

A kimutatásban nemcsak a nagy és kicsi gumók mennyisége — hanem a beteg gumók mennyisége és százaléka is ki van mutatva, amely körülmény szintén a fajta kiválasztásánál döntő befolyással bir, mert rothadásra hajlandó burgonyaféleséget még oly nagy hozamoknál sem fogjuk nagybantermelésre felhasználni, nehogy esetleg kedvezőtlen időjárásnál termésünk teljesen tönkre menjen.

Alapos áttekintésnél még több következtetést vonhatunk a kisérletektől, melyeket azonban itt elhagyok, nehogy tárgyamat tulhosszura nyujtsam. Megjegyzem még, hogy az anyatelepen két uj féleséget is felvettem összehasonlító termelésre, melyek azonban nem váltak be, mert az 1 sz. uj féleség 13, 20, 15 rangsorozati számott kapott, mig a 2 sz. uj féleség, ámbár 7, 2, 6. számot nyert a rangsorozatban, azonban 12 q. % beteg gumója volt; igy egyik sem állotta ki a próbát.

Végül permetezési kisérletemről akarok itt beszámolni: Tavaly a „*Mezőgazdasági Szemle*" márczius füzetében és a „*Deutsche landw. Presse*" 25. számában számot adtam burgonyapermetezési kisérleteimről, a mely várakozásomon alul ütött ki, amennyiben a

II. Anyatelep az 1899-ik évben.

	Termés						Rangsorozat				
	nagy	kicsi	összesen	kicsi beteg	keményitőtartalom	keményitőtermés	gumótermésre	keményitőtartalomra	keményitőtermésre	beteg gumó százaléka	
	kilogramm				%	kg.					
1. Lucius	160 0	18·0	178·0	8 0	19·0	33·82	1	5	2	4·1	nagy gumójú.
2. Piast	132·0	7·0	139 0	2·0	21·1	29·32	10	1	5	1·4	közép nagy.
3. Szepesi bujok	72·0	14·0	86·0	0·5	17·1	14·70	21	14	21	0·5	„ „
4. Richter imperator	129·0	6·0	135 0	42·0	17·3	23 35	14	12	12	31·1	igen nagy.
5. Rigolt	136·0	6·0	142·0	22·0	17·5	24·85	9	10	8	15·5	nagy.
6. Ceres	104·0	4·0	108·0	2 0	16 0	17·28	18	21	18	1·8	„
7. Max Eyth	116·5	18·5	135·0	1 0	16 2	21·87	12	18	14	0·7	közép nagy.
8. Magnum bonum	128 0	14 0	142·0	1·0	15·4	21·86	8	22	13	0·7	„ „
9. Lech	50·0	16·0	66·0	0·5	14·1	9 30	24	24	25	0·7	„ „
10. Korczak	147·0	8·0	165·0	15·0	16·9	27·88	4	15	7	9·1	„ „
11. Märki hagyma	97·5	10·0	107·5	—	17·7	19 02	19	9	17	—	„ „
12. Magyar kincs	149 0	6·0	155·0	13·0	19 0	29·45	5	6	4	8·4	igen nagy.
13. Prf. Kühn	102·0	15 0	117·0	2·0	16 9	19·77	17	16	16	1·7	egyenetlen.
14. Eckenbrecher	165·0	10 0	175 0	5 0	18·6	32·55	2	8	3	2·8	nagy.
15. Early Rose	48·0	16 0	64 0	12 0	15·4	9 85	25	23	24	18·7	közép nagy.
16. Prof. Maercker	155·0	20 0	175·0	1·0	19·4	33·95	3	3	1	0·5	„ „
17. Höpehely	82 0	14·0	96·0	11·0	16·4	15·74	20	17	20	11·4	„ „
18. Kék óriás	127 0	20·0	147·0	10 0	16 2	23·81	6	19	11	6 8	igen nagy.
19. Semen	63 0	11·0	74·0	0·5	19·0	14·06	23	7	23	0 6	kicsi gumójú.
20. Reading Hero	127·0	11 0	138 0	6·0	17·3	23·87	11	11	10	4·3	nagy „
21. Zboröi	100 0	17·5	117·5	12·5	13·9	16·33	16	25	19	10 6	„ „
22. Friga	71·0	11 0	82 0	1 0	17·3	14·18	22	13	22	1·2	igen nagy gumójú egyenetlen.
23. Paroj	105·0	20·0	125·0	9·0	19·2	24·00	15	4	9	7·2	nagy gumójú.
24. Uj 1. sz.	123·0	12·0	135·0	1·0	16·0	21 60	13	20	15	0·7	hosszukás nagy gumójú.*)
25. „ 2. „	139·0	8 0	147·0	19 0	19·9	29·25	7	2	6	12·9	kerek nagy gumójú.**)

*) Uj féleség hosszukás gumójú, fehér bőrű és husu; szára magas, világos zöld lombozattal, fehér virágu.

**) Uj féleség. kerek gumójú, fehér husu és bőrü; erős lombozatu, világos zöld szinü, virágja fehér. Mindkét féleség az anyatelepen lett hozam összehasonlitása szempontjából termelve. A 2. sz. jobban vált be, mint az 1. sz., a mely kiselejteztetik.

A *II-ik számu kimutatásom* az anyatelepről való, ahol a vegyes fajtákat kisebb területen próbálom ki és ahol az idegen és saját ujabb tenyésztésű fajtáimat a már beváltakkal összehasonlitva termelem.

Legelső pillanatra azt látjuk, hogy a rangsorozatban itt első „Prf. Maercker" a nagyban termelési kisérletnél a 10. helyet foglalja el, miért is mindjárt annak okáról kérdezősködünk. Az oka először a talajban,

Különben is hangsulyozom azon elvet, hogy a lehető legmagasabb termés elérése végett a mai trágyázási tan szabályai szerint *gazdasági bünnek róható fel ha a burgonyát direkt istállótrágyába nem ültetjük.* Ezen elvről a mult évben a „*Köztelek*" 34. számában el-

*) Eső mennyiség: májusban 119·9 mm., junius-ban 24·1 mm., juliusban 82·1 mm., augusztusban 43·5 mm., szeptember 98·3 mm.

permetezés nemcsak, hogy a keményitőtartalmat, hanem a terméshozam mennyiségét is apasztotta.

Ezen jelenséget abból magyaráztam, hogy a burgonya szárát tulkorán permeteztem. Feltettem magamban, hogy a jövő évben (1899) a permetezést minden tekintetben korrekt kisérlet alá veszem, hogy a negativ eredmény okát lássam. Nemcsak hogy különböző időben: junius 17-én, julius 1-én és julius 15-én vé-

geztem a permetezést, de külön parczellákat egyszer, kétszer, háromszor permeteztem meg. fogaskerekeket addig változtatjuk, a mig a gép $^1/_8$, vagy $^2/_{16}$-od holdon épen az egynyolczad,

III. Permetezési kisérlet.

Parczella		Termés	Kumányítóértékben	Kumányítókban	
			%		
I.	1.	345	19·7	67·9	nem permetezve.
	2.	402	19·4	77·9	egyszer permetezve junius 17-én.
	3.	460	19·9	91·5	kétszer permetezve: először junius 17, másodszor julius 1-én.
	4.	373	19·7	73·4	háromszor permetezve, először junius 17-én, másodszor julius 1-én, harmadszor julius 15-én.
II.	1.	488	19·7	96·1	nem permetezve.
	2.	517	20·3	104·9	egyszer permetezve junius 13-án.
	3.	575	20·3	116·7	egyszer permetezve julius 1-én.
	4.	460	19·0	87·4	egyszer permetezve julius 15-én.

Beteg gumó egyik parczellán sem találtatott, kisérletül magnum bonum szolgált.

A permetezési kisérlet berendezését és eredményét a *III-ik számu kimutatás* foglalja egybe és az eredmények meglepők. Megjegyzem még azt, hogy ezen kisérleteket ez évben (1900) megismételtem és csak hogyha ugyanazon eredményekre jutok, fogom azoknak tanulságát levonni. Eddig is bebizonyult, hogy a korai permetezés nem emelte annyira a hozamot, mint épen a közepes időben végzett, mig a késön végzett permetezés minémű eredménynyel sem járt. A háromszori permetezés sem volt eredménynyel, sőt az egyszeri permetezés kellő időben — sem tulkorán, sem tulkésön a virágzás kezdetén végezve, vált be a legjobban.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy a permetezés inkább csak a phytophtora infestans spórái ellen védi meg burgonyánkat a rothadástól — minthogy azonban amint *Frank* dr. kutatásaiból tudjuk, a burgonya rothadását más betegségek és paraziták is előidézhetik — főleg a clostridiunus butiricum Prazm. bakteriumai — ezek ellen a permetezés teljesen indifferens.

Á nélkül, hogy a permetezésnek hasznos volták és védőereját a legkisebb mértékben is kétségbe vonnám, tekintve azonban a burgonya rothadásának oly sokféle inditó okát, a burgonya nagyban termelésénél azzal védekezünk legjobban a burgonya rothadása ellen, ha a burgonyarothadásnak legjobban ellentálló fajtákat választjuk ki, amely kiválasztásnál a beteg gumók százaléka nyujt támpontot.

Jattka Ferencz.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A vetőgépek beállitása magmennyiségre.

A vetőgépeket, a midőn azok a rendes sortávolságra be vannak állitva, be kell még magmennyiségre is állitani. A gazdának ugyanis többféle okból, melyeket itt részletezni, mivel az magához a számításhoz nem tartozik, nem akarok, érdekében van a magmennyiséget szabályozni, vagyis vetőgépét ugy beállitani, hogy az holdanként annyit vessen, amennyi szükséges.

A vetőgépek beállitása magmennyiségre, akár álló helyzetben van a gép, akár pedig járatjuk azt, azon alapszik, hogy a gép járókerekét addig forgatjuk, illetve a gépet addig járatjuk, mig az egy kat. hold bizonyos hányadát, rendszeresen $^1/_8$, $^2/_{16}$ részét be nem veti s a lehullott magmennyiségből meghatározzuk, hogy mennyit vet a gép egy kat. holdra.

Ha az igy kijött eredmény nem megfelelő, akkor a vetőmagmennyiségét szabályozó illetve egytizenhatod részét nem veti az 1 k. holdra szánt vetőmagnak.

Maga ez a számitás teljesen kifogástalan, ugy, hogy számításainkat sohasem hazudtolja meg, de csak akkor, ha arra ügyelünk, hogy a forgatás, vagy járatás által a gép tényleg oly területet vessen be, mint azt mi gondoljuk. Ha a területszámitás hibásan történik, akkor aztán hibás lesz az egész eljárás is.

S a terület kiszámitásánál a gazdák 90%-a hibásan jár el.

Legtöbben ugyanis ugy számitják ki a területet, hogy a vetőgép szélességét szorozzák a járó kerekek kerületével s ezáltal megkapják, hogy, ha a kerék egyszer fordul, mily területet vet be a gép s ebből osztás által meghatározzák, hogy 100—200 □-öl terület bevetésére hányszor kell a járókeréknek fordulni.

Ez az eljárás azonban nem pontos. A vetőgép ugyanis nem oly szélességü területet vet, mint a mily széles a gép, hanem szélesebbet, vagy keskenyebbet vet a különböző sortávolságok szerint.

Mivel a különbség a pontos és ezen általánosan használt eljárás között a különböző sortávolságoknál rendkivül eltérő, czélszerünek tartottam a leggyakrabban használt sortávolságokat felvenni s mindegyiknél kimutatni a különbözetet.

Vegyünk fel például egy vetőgépet, mely 2 méter széles. Ezzel a géppel 80 cm. sortuvolva akarunk vetni. Ez esetben három csoroszlyát használunk s marad még a két szélső csoroszlya és a járókerekek közt 20—20 cm. távolság.

Most nézzük meg, hogy mily területet vet el a gép, ha egyszer végig megy a táblán, ha az pl. 40 öl hosszu? A bevetett terület szélessége itt a két szélső csoroszlya egymástóli távola = 160 cm. és jobbról is balról is a sortávolság fele 40 + 40 = 80 cm., vagyis összesen 240 cm. A bevetett terület hossza 40 öl s igy mig a gép egyszer végig megy, bevet körülbelül 50·7 □ ölet, mig ha a gép szélességét veszszük a bevetett terület szélességének, akkor csak 42·3 □ölet vet be vagyis a tényleges bevetett terület és a számitás között 8·4 □-öl a különbség, a mi egy kat. holdon 32-szer ennyit tesz ki, vagyis 268 □ ölet, a terület $^1/_8$-od részét.

Tegyük fel, hogy egy 60 holdas táblát akarunk bevetni. Ez esetben a különbség már 10 hold, vagyis a gép 60 holdon vet el annyi magot, mint a mennyit 50 holdra számitunk. 60 cm. sortávolságnál a vetőszélesség szintén 240 cm. tehát a különbség egyenlő az előbbivel, vagyis 60 holdnál 10 hold.

50 cm. sortávolságnál 4 csoroszlyát alkalmazunk. A vetőszélesség két méter, tehát egyenlő a gép szélességével s igy ez esetben különbség nem fog mutatkozni. 30 cm. sortávolságnál a vetőszélesség 180 + 130 cm. = 210 cm. lesz s igy a hiba az első példánál felemlitettnek csak $^1/_4$-része vagyis kat. holdanként 67 □ öl; 60 kat. holdon $2^1/_2$ k. hold.

Mindezen esetekben a vetőgép, mint már emlitettem is, kevesebbet fog vetni, mint a mennyit mi vetni akarunk.

24. cm. sortávolságnál a csoroszlyák száma 8. A vetőszélesség 168 + 24 = 192 cm, tehát ez esetben a bevetett terület szélessége már kisebb, mint a gép szélessége. A hiba itt az első példánál felemlitettnek $^1/_8$-része holdanként 54 □ öl, 60 holdnál 2 hold. Ez a különbség azonban az előbbiekkel ellenkezik, mert itt a 60 holdra szánt mag csak 58 holdra lesz elég, vagyis a gép többet vet, mint a mennyit mi akarunk.

Végre 12 cm. sortávolságot véve fel, a vetőszélesség 180 + 12 = 192 cm. lesz, vagyis annyi, mint az előbbi esetben. A különbség tehát szintén egyenlő lesz az előbbi eset különbségével.

Mint ezen példákból látni lehet, a vetőgépeknek az alkalmazásban lévő beállitása mellőzendő. Mellőzendő pedig különösen akkor, ha nagyobb területeket vetünk be s ha a sortávolság nagy, (80 cm.) mert ez esetben a valóságot meg sem közelitjük. Nem oly nagy a különbség a többi sortávoloknál, de azért azt hiszem megéri a fáradságot, különösen nagyobb területeken gabonanemüek vetésénél, ha a gazda egy kicsit több munkával, pontosan állitja be vetőgépét s ezáltal évente több száz koronára menő magpazarlást megszünteti.

A vetőgépeket, mint azt már néhol alkalmazzák is, vetőmagmennyiségre ugy kell beállitani, hogy a két szélső csoroszlya egymástól távolához hozzáadjuk a sortávolságot, ezáltal megkapjuk a vetőszélességet. Még egyszerübben megkapjuk ugy, hogyha a csoroszlyák számát szorozzuk a sortávolsággal. A vetőszélesség és a járókerék kerületének szorzata adja azon területet, a melyet a gép a kerék egy fordulása alatt bevet. Ebből, osztás által meghatározható, hogy a 100—200 □-öl bevetésére hányszor kell a járó keréknek fordulnia.

E számitásnak egyetlenegy hátránya van, ami azonban kiküszöbölhető. Ugyanis a vetőszélesség a sortávolságok szerint változván, változni fog a különböző sortávolságoknál a járó kerék forgatásainak száma is. Ezen azonban segithetünk, hogy egyszer kiszámitjuk, hogy a különböző sortávolságoknál hányszor kell a járó kerekeknek fordulni, ezt feljegyezzük egy jegyzékbe. Ezzel megvagyunk kimélve ujabb számitásoktól.

J. A.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Épületek emelése bérbeadott birtokon.

Sch. J. ur a következő kérdést intézte hozzánk:

Bérszerződésem egyik pontja igy szól: „A már megépitve levő épületeken kivül még netán szükséges és szükségessé válandó egyéb gazdasági épületek haszonbérbeadók által saját költségükön a bérleti idő első 3. évében bérlő kivánságára a szükséglet mérve szerint felépitendők.

Megjegyzem, bérletem 450 hold, sem szekérszin, sem lábas, vagy takarmánypajtám nincsen. Nincsenek továbbá kielégitő füllesztőkamrák az istálóknál.

Gazdaságomat intenziv óhajtanám vezetni, tejgazdasággal, sertéstenyésztéssel és hizlalással egybekötve, de nincsen tejkamrám és jégvermem, nincs burgonya- vagy répapincém. Nincsen továbbá gazdasági és cséplőgépeimnek helye, nincsen kovácsmühely, faragómühely és kellő nagyságu kukoriczagórém. Most már kérdezem, mindezeknek felépitését

bérbeadótól joggal követelhetem-e? És követelhetem-e olyarányu takarmánypajta felépitését, amely évi száraztakarmányomat és törekemet befogadja? Birtokom arányában hány darab marhára való istállót és hány darab disznóra való ólat és malaczoztatót követelhetek meg? Minő kárpátlást követelhetek évenkint, ha bérbeadó az általam kivánt épületek felépitését megtagadná? Megdönthető-e a szerződés általam teljességében, ha a jogosan kivánt épületek bérbeadó által fel nem épittetnék? amennyiben intenziv gazdálkodás hiányában eredményeket nem érhetnék el?

Hogyan bizonyithatnám leginkább, hogy az általam kivánt épületekre határozottan szükségem lenne és hogy azok fel nem épitése esetén mennyi károm származnék és mily kárpótlást lenne jogom követelni?"

A haszonbéri szerződésből minden kétségét kizárólag kitünik ugyan, hogy a bérbeadó a szükséges épületeket felépiteni tartozik, de azon kitétel *„a szükséglet mérve szerint"* nagyon viszonylagossá teszi bérbeadónak ama kötelezettségét.

Eltekintve attól, hogy bérleti szerződésekben ily általános kikötéseket mellőzni kellene s a fenforgó esetben az épitendő épületeket már a szerződésben is legalább megnevezni kellett volna, nagy hiba az, hogy az *intenzivebb* gazdálkodáshoz szükséges épületek emelése nem köttetett ki.

A közölt adatból, hogy a bérlet 450 hold, senki nem állapithatja meg az épületszükségletet, mert kérdés, mennyi ebből a szántóföld, ez hogyan kezelendő, mily takarmánytermés remélhető, hány mérő állat tartható el a felhasználható takarmányon stb.

Szóval mindenekelőtt *részletes üzemtervet* kellene a bérbirtok részére elkésziteni, amelyből aztán tekintettel a rendelkezésre álló épületekre, kitünnék, hogy a tervezett gazdálkodáshoz okvetlenül minő épületekre lenne szükség, mert, hogy bizonyos épületekre feltétlenül szükség van, világosan kitetszik a közölt adatokból, valamint az is, hogy a bérlő ezek felépitését a bérbeadótól jogosan megkövetelheti.

De az üzemtervből nemcsak az tünnék ki, hogy a folytatandó gazdálkodáshoz hány s minő méretü épületre van szükség, amelyekről pontos tervezet és költségelőirányzat lenne elkészitendő, hanem az is, hogy *az üzemterv szerint folytatott gazdálkodás mellett minő jövedelmi eredmények lennének elérhetők* s igy az üzemterv alapul szolgálna az épületek fel nem épitése esetén az ebből a bérlőre háramló kár megállapitására. A követelendő évi kárpótlás pedig abból állana, hogy a haszonbér annyival leszállittatnék, amennyivel csekélyebb a bérlő jövedelme az épületek hiánya miatt.

Ezt kimutatandó, szükséges, hogy pontosan feltüntettessék azon jövedelem is, melyet a bérlő a birtok jelenlegi állapota mellett, vagyis uj épitkezések nélkül elérhet s ha ezen jövedelmi előirányzatból az tünnék ki, hogy az igért uj épületek nélkül a haszonbérrel és a vállalattal arányban álló jövedelem el nem érhető, akkor jogában állana bérlőnek a bérletről lemondani és az ebből eredő kárának teljes megtéritését követelni.

Az imént előadott tanács végrehajtása nem könnyü feladat ugyan, de másként ez a kérdés szakszerüen nem oldható meg s ha e tekintetben részletesebb felvilágositás szükséges, forduljon a bérlő valamely gazd. tanácsadó bizottsághoz. Ilyenek a magyar óvári akadémián és a keszthelyi, debreczeni, kolozsmonostori és kassai gazd. tanintézetekben vannak rendszesitve s igénybevételük teljesen dijmentes. *Hensch Árpád.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

182. kérdés. Hol lehet tisztán tenyésztett, akklimatizált, telivér polland-china kanokat venni?

183. kérdés. 1. Teheneim egyike minden részében magán viseli a magyar jelleget, azonban szine tiszta fekete. Jó tejelő. Lehet-e e tehén tiszta magyar fajta vagy nem?

2. Kikopik-e a szarvbélyeg? Ha igen, ugy meddig tart s mi ennek az oka?

3. Való-e, hogy az erdélyi magyar fajta marha nagyobbrészt szarvmolyos?

Sch. D.

184. kérdés. Hol és mily könyvek kaphatók magyar vagy német nyelven a tóhalászatra (ponty, kárász stb. tenyésztésére) vonatkozólag? *B. M.*

185. kérdés. Vidékről értesitenek, hogy sikerült tejfelből sajtot előállitani. Vajjon lehet-e az ilyen sajtkészitésnek gyakorlati jelentősége? *S. M.*

186. kérdés. Egy birtok, mely még 7 évig haszonbérbe lett volna, az uj tulajdonostól saját kezelésbe vétetett át; és igy a haszonbérlő kártéritést követelt, még pedig évenkint 1200 forintot, azaz összesen 8400 forintot? A birtok áll: 180 magyar hold szántóföldből (fele prima buza- és árpatermő föld, fele gyengébb, de mind kötött agyagos talaj), 20 hold jó rétből, 100 hold erdő és legelőből és 4 hold kertből. (Az erdő is csak legeltetésre szolgált.) Igy összesen 304 hold a birtok. Kérdem, helyes volt-e a becslés az elmaradt hasznot illetőleg? *H. O.*

187. kérdés. Sovány, agyagvegyülékü homoktalajon pár év óta sikerrel alkalmazom a szuperfoszfátot és daczára azon körülménynek, mely szerint a birtokot fekete ugarral, hármas forduló rendszerrel használom, mégis aggaszt, hogy ott, ahova istállótrágya nem jut, nem fog-e a talaj foszfátozás által még jobban kimerülni? és egyáltalában tanácsos-e az ilyen hármas forduló rendszer mellett minden harmadik évben foszfátot szórni közvetlen a kalászos vetése előtt?

B. B.

Felelet.

Füztelep kezelése s értékesitése. (*Felelet a 181. számu kérdésre.*) A kosárvesszőtermelésre használandó füzes talaja, mielőtt telepitjük, jó mélyen felporhanyitandó, azután 50 cm. sor- és 25 cm. csemetetávolságban dugandók bele a 25—30 cm. hosszu dugványok, még pedig ugy, hogy a dugványokból semmi se maradjon ki a földből.

A füzfatelep további kezelésénél fődolog, hogy *talaja minden gaztól kapálással tisztán tartassék* s hogy a porhanyitás nagyon sokba ne kerüljön, jó sikerrel használják a Mokry István, temesvári földbirtokos átal szerkesztett s áruba bocsátott ugynevezett Mokry-féle kézi kapálóekéket. A tisztántartásra forditott költség mindig busásan megtérül.

A füztelep jó erőben tartására nagy fontossággal bir még annak *szakszerü nyesése.* A vesszőt elejétől fogva mindig egész a földszinén s a tőből vágjuk le, csapokat ne hagyjunk, mert ezáltal oly terebélyes, elszáradt torzsoktól tüskés gyökfő keletkezik, hogy nagyon silány vesszők fejlődnek. Az ilyen elvénült telepeket ugy lehet felujitani, hogy ezen bunkós képződményt, miután a földet elhuztuk alóla, a föld szinén, vagy az alatt budakkal (irtó kapával) levágjuk, ha most e fölött a földet elegyengetjük, ujult erővel hajtó, szebb, fejlettebb vesszőket nyerünk s a telepet még 4—5 évig használhatjuk.

A vesszőt *sohase vágjuk akkor, mikor a nedvkeringés már megindult,* mert ezáltal a tőkét annyira gyengitjük, hogy 4—5 év multán mikor legjobban kellene teremniök, kihalnak holott szakszerü kezeléssel 10—12 évig eltart a füztelep.

Még akkor is kifakadás előtt vágjuk a vesszőt, mikor hámozni kell. Ilyenkor a vesszőkévéket, olyanformán, mint a szőlővesszőket, vizbe állitjuk mindaddig, mig barkáikat hányják, mikor azután lehámozható a kéreg.

A vesszőt hámozatlan, közönséges kosármunkának való állapotban 1·50—2 frt-ért lehet métermázsánként értékesiteni.

Hámozott állapotban 11—13 frtot adnak, de a hámozás 4—5 frtba, sőt gyakorlatlan emberekkel 6 frtba kerül métermázsánként és sulya $^{1}/_{3}$-ára apad le száritott állapotban.

Tapasztalatom szerint a közönséges „fekete vesszőt" (hámozatlan) a környékbeli kosárfonók szivesen s elég jól megveszik, mikor árverésen sokszor igen magasra felverik. Igy van ez pl. a makói kosárfonókkal az apátfalvi kincstári füztelepen.

Ki kell tudakolni a közeli nagyobb községek, vagy Temesvár kosárfonóit az előljáróság, illetve városi kapitányság utján. A lapok utján való hirdetés kevésbé vezethet czélhoz.

A fentemlitett vidéken igen keresik a vesszőt *kukoriczaszárkötéshez* is, amit hirdetés utján lehet szárvágás idején tudtára adni a közönségnek.

Figyelembe ajánlhatom Sármezey Árpád temesmegyei földbirtokosnak kosárfonó gyárát Temes-Szépfaluban, hol igen nagy mennyiségben használódik fel a kosárvessző mindenféle alakban.

Bővebben irtam a nemes füzekről „*A nemes füzek telepitése s hasznositása*" czimü czikkemben („Erdészeti Lapok" 1892. évfolyam 816—835. lap.) *Földes János.*

Polland-china sertések. (*Felelet a 182. sz. kérdésre.*) Polland-china sertés tenyésztésével foglalkoznak: Curt. v. Leonhart Sárfő, Nyitram., Smialovszky Valér Lilaván, Eszterházy Miklós gróf Tata, Andrássy Aladár gróf Halomegyháza, Csoma Mihály S.-A.-Ujhely. *csy.*

Fekete szinü magyar tehén. (*Felelet a 183. számu kérdésre.*) A fehér, illetve darvas szin a magyar erdélyi szarvasmarhának annyira tipikus jellege, hogy abból ez a szarvasmarha ki sem vetkőzhetik; ki van zárva tehát az, hogy a magyar-erdélyi szarvasmarha másszinü is lehessen. Ki van zárva annál is inkább, mert ennek a szarvasmarhának soha semmiféle őse sem volt fekete szinü s igy atavizmus, visszaütés utján sem keletkezhetnek fekete szinüek. Sokkalta valószinübb tehát, hogy a kérdéses tehén keresztezési termék, ahol az egyik szülő állat testszinét, a másik pedig testformáit örökitette át s valószinü, hogy apja talán hollandi, anyja ellenben magyar volt. A további kérdésekre röviden a következőkben válaszolunk. A szarvaknak leginkább csak hegye és töve van kopásnak kitéve, ellenben legnagyobb középső része kopásnak egyáltalán nincs, vagy csak nagyon minimális részben van kitéve. Nem czélszerü tehát a szarvbélyegzőt a szarvnak sem egészen a tövére, sem egészen a hegyére, hanem a tövétől 4—5 ujjnyi távolságra sütni. Igy azután nem kell attól tartani, hogy az lekopjon, a szarvasmarhának amugy is rövid élettartama alatt világosan s jól fog az látszani. A szarv molyossága a magyar-erdélyi szarvasmarhánál tényleg elég gyakran előfordul, de nem annak nagyobb részénél; nem hiszem, hogy a szarvmolyok száma 1—1$^{1}/_{2}$%-nál nagyobb lehessen. Mindenesetre igyekezni kell a szarvmolyokat kiküszöbölni a tenyészetből, mert e baj könnyen öröklődik.

—csy.

Halászati könyvek. (*Felelet a 184. sz. kérdésre.*) Magyar nyelvü könyvek közől ajánlhatjuk *Hermann* Ottónak „A halgazdaság rövid foglalatja" czimü müvét, mely a kir. m. ter-

mészettudományi társulat kiadásában jelent meg 1888-ban.

Német nyelvü müvek közül *Vogel* Pál „Ausführliches Lehrbuch der Teichwirtschaft“ czimü munkáját emlithetjük ajánlólag, mely Bautzenben jelent meg 1898-ban Hübner Emil kiadásában. Könyvkereskedések utján legegyszerübben megszerezhető mindkét mü. *M.*

Sajt előállitása tejszinből. (*Felelet a 185. sz. kérdésre.*) Tejszinből sajtot előállitani nem uj dolog. Annak legnagyobb mestere Párisban Gervais. A tejszint igen csekély oltással kezelik és igen lédusan csomagolják a teljesen édes csemegesajtot, mely azonban természetesen igen gyorsan savanyodván, az üzletekben fenmaradó mennyiséget visszaviszik a sajtodába, összegyurják és némi préselés után ujra csomagolják s mint imperial kerül forgalomba.

Magától értetődik, hogy imperialt más uton-módon is lehet előállitani ott, ahol gervais-t nem szoktak forgalomba hozni. *Sierban.*

Bérlet megváltása. (*Felelet a 186. számu kérdésre*). A közölt adatokból még megközelitőleg sem állapitható meg, hogy a bérlőnek évenként átlagban mennyi lehetett a haszna vagy nyeresége. Ha olcsón birta a birtokot és okszerüen gazdálkodott, nincs kizárva, hogy évi átlagos jövedelme 1200 frt volt, minthogy bérleteknél holdankénti 4 forintnyi nyereség nem tekinthető soknak. Viszont az sincs kizárva, hogy a bérlő évi haszna csak 800 frt volt, minélfogva ez a kérdés szakszerüen csak ugy lenne megoldható, ha a bérlő évi átlagos bruttó jövedelmét és az évi átlagos kezelés költségét lehető pontosan kimutatná.

A különbözet adja a bérlő hasznát, amelyből azonban még a bérlet visszaadása folytán felszabaduló üzemtőkéje után nyerhető kamatja levonandó, mivel ezt a tőkét kamatozólag elhelyezheti.

Ha részletesebb felvilágositás kivánatos, sziveskedjék valamely „Gazdasági tanácsadó-bizottság“-hoz fordulni. Ilyenek a magyar-óvári akademián, a keszthelyi, debreczeni, kolozsmonostori és kassai gazd. tanintézeteknél vannak rendszeresitve s igénybevételük teljesen dijmentes. *Hensch Árpád.*

Trágyázatlan ugar foszfátozása. (*Felelet a 187. kérdésre.*) A szuperfoszfát alkalmazásánál nem kell attól tartani, hogy az hiányos istállótrágyázás esetén a talaj termő erejére kimeritőleg fog hatni, legfeljebb az a veszély forog fent, hogy a szuperfoszfát terméstfokozó hatása nem fog kellőképen érvényesülhetni, mivel a szuperfoszfát csak oly talajban hat, melyben a többi növényi tápanyagok, nevezetesen a nitrogén, káli és mész elegendő mennyiségben vannak meg s csak a foszforsav van hiányosan képviselve.

Minthogy pedig a szóban forgó agyagvegyületü homok valószinüleg elegendő kálit és meszet tartalmaz, minthogy továbbá az ugar nagyobbrésze istállótrágyát kap, csak egy kisebb része hatévenként nyer trágyát s igy valószinü, hogy az istállótrágyával elegendő nitrogén is jut a talajba, ennek folytán feltételezhető, hogy a szuperfoszfátozás a hiányos istállótrágyázás daczára is helyén való, mi iránt különben a szuperfoszfát terméstfokozó hatása is tájékozást nyujt. Ha ez a hatás oly mérvü, hogy a terméstöbblet értéke a szuperfoszfát alkalmazásából eredő költséget tetemesen meghaladja, bizvást alkalmazható a szuperfoszfátozás az istállótrágyázásban közvetlenül nem részesült földeken is.

Hensch Árpád.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kisérleti állomás kisérleti telepe.

Irta: **Cserháti Sándor.**

A növénytermelésre vonatkozó kutatások a kisérletezést nem nélkülözhetik. Kisérletezés utján állapittattak meg mindazok az elvek, szabályok, amelyek az okszerü növénytermelés alapját képezik. A kisérletezésnek nagy fontossága megköveteli, hogy a követett eljárás, az alkalmazott metodus olyan legyen, hogy a kisérletből levont következtetések helyesek, megbizhatók legyenek.

Hosszu ideig a kisérletek csakis szántóföldön végeztettek, ezt már azért is legmegfelelőbbnek tartották, mert a kisérleti növények a legtermészetesebb viszonyok között voltak. Azon igen nagy számu szántóföldi kisérletek, amelyeket az évek hosszu során végeztek és közzétettek, azonban igen gyakran nem szolgáltattak megfelelő eredményt; akárhány esetben a különböző helyeken, teljesen azonos módon végzett kisérletek eredménye egymással homlokegyenest ellenkezett, amit különben nagyon könnyü megmagyarázni.

Nagy tévedés volna ezen tapasztalatból azon következtetést levonni, hogy a szántóföldi kisérleteknek czélja egyáltalában nincs. Ha a gazda valamely növényféleség értékéről, a mütrágyafélék termésfokozó hatásáról, valamely mivelési mód czélszerüségéről tájékozást akar szerezni, ha meg akarja tudni, hogy az ő viszonyai között jövedelmező-e az illető növényféleség termelése, mütrágya alkalmazása stb., *akkor erről csakis a gazdaságában végrehajtott szántóföldi kisérlet utján szerezhet tájékozást.* Szükséges azonban, hogy a kisérletet megfelelő pontossággal hajtsa végre és ne egy, hanem két, esetleg három évi kisérlet eredményéből vonjon csak le következtetést.

Minél jobban eltér az időjárás a normálistól, annál kevésbé szabad az ily kisérletek egy évi eredményéből határozott következtetést levonni.

Ezen kisérletekből nemcsak az illető gazdának lehet haszna, hanem ha azok összegyüjtetnek és közzététetnek, akkor az egész gazdaközönségnek is.

A szántóföldi kisérletek nagymértékben hozzájárulhatnak a tudományos vivmányok elterjedéséhez, amennyiben csakis ezek segélyével lehet megállapitani, hogy valamely vivmánynak mennyire veheti hasznát valamely gazdaság, azaz, hogy jövedelmező-e annak az illető viszonyok között való alkalmazása. Egy czélra azonban teljesen alkalmatlanok: vitás növénytermelési kérdések megoldására, a növénytermelési ismeretek fejlődésére irányuló, ugynevezett tudományos kisérletek eszközlésére.

Ezen kisérleteknek első és elengedhetlen feltétele az, *hogy a növénytermelésére befolyást gyakorló összes tényezők a kisérlet tárgyát képező kivételével mind egyformává tétessenek.* Ezt pedig a szántóföldi kisérletekkel elérni, teljes lehetetlenség. Teljesen egyforma összetételü, fölületü, rétegézettségü talajt egy ugyanazon gazdaságban is bajos találni. Egyáltalában lehetetlenség a szántóföldi kisérleteknél keresztülvinni azt, hogy a talajok nyirkossága mindig egyforma legyen és a talajban a nedvesség annyira meg ne apadjon, hogy a növények fejlődésében fönnakadás ne álljon be, mert különben nem lehet megállapitani azt, hogy a különbség a trágyától származik-e, vagy attól, hogy az egyik parczella a szárazságot jobban megsinlette, mint a másik.

Ha pl. tőzeges, homokos, vályogos, agyagos talajon akarnának kisérleletet tenni, akkor esetleg négy különböző gazdaságban kellene azt végrehajtani, már pedig az illető gazdaságok időjárásása igen külböző lehet, minek következtében az esetleg mutatkozó eltéréseket nem lehet minden további nélkül a talajnak tulajdonitani, mert az származhatik az időjárástól is.

Ezen és hasonló okokból *P. Wagner* évek során azon fáradozott, hogy egy oly kisérleti metódust állapitson meg, melynek segélyével a fentemlitett körülménynek teljesen eleget lehet tenni. A több évi fáradozást siker koronázta, amennyiben a Wagner által megállapitott kisérletezési módot az összes kisérleti állomások elfogadták és ma tudományos kisérletezéseknél általánosan használják.

A Wagner-féle metodus szerint végzett kisérletekhez a Wagner-féle tenyészedények szolgálnak, melyek különböző nagyságuak és részint fenékkel ellátottak, részint fenéknélküliek. A fenékkel ellátott edények a legtöbb helyen kerekes asztalokra állittatnak, melyek sineken járnak, hogy kedvezőtlen időjárásnál a tenyészházba betolhatók legyenek. A fenéknélküli edények földbe sülyesztetnek. *Kühn és Woltmann* a Wagner-féle edényektől bizonyos tekintetben eltérő tenyészedényeket konstruáltak; eltérés csak annyiban van, hogy mig a Wagner-féle edények hengeralakuak, addig a Kühn és Woltmann-félék négyszegletesek, fenékkel ellátottak, 50 cm. szélesek, hosszuak és 1 m. mélyek. Az edények aljából egy csapba végződő cső vezet ki, melybe függélyes, a fenékvizállást mutató cső van helyezve. Az eltérés nem lényeges, mind a két rendszer szerint készült edényekkel végzett kisérleteknél meg lehet felelni azon követelménynek, hogy a termelésre befolyást gyakorló összes tényezők, a kisérlet tárgyát képező kivételével, egyformák legyenek.

A Wagner-féle kisérletezésnél minden egyes edény egy parczellát képez, melyekbe teljesen egyforma mennyiségü föld kerül; a talaj nedvessége pedig ugy szabályozható, hogy az összes edények vizmennyisége mindenkor egyforma. Az edényekben egyforma számu növény termeltetik, a növények a káros külbehatásoktól teljesen megóvatnak, egyszóval a növények teljesen egyforma viszonyok közt vannak, ugy, hogy a termésben mutatkozó különbség határozottan a kisérlet tárgyát képező tényezőnek tudható be.

A Wagner-fele metódus szerint végzett kisérleteteknél; feltéve, hogy azok a kellő pontosággal hajtatnak végre, az egyféle módon kezelt növények termésében alig mutatkozik különbség, csak legfeljebb 2—3 gr.-mot tesz ki és ha ugyanazon kisérletet többször megismételjük, vagyis egy kisérletnél 2—4 edény kapja ugyanazon trágyát, akkor ezen edények termésének átlagszáma az összehasonlitáshoz teljesen megbizható alapot szolgálhat.

A Wagner-féle metódust kezdetben sokan megtámadták; felhozták ellene, hogy a növények nincsenek olyan viszonyok között, mint a mezőgazdaságban, hogy a gazda nem cserepekben termeszti a növényt és más eféléket, amely ellenvetések azonban csak olyanoktól származnak, akik a dolog lényegével és a kisérletek czéljával nincsenek tisztában.

A Wagner-féle kisérletezési módszer a szántóföldi kisérletezést fölöslegessé nem teszi, sőt kivánatos, hogy ezek vele kapcsolatba hozassanak, mert csak ily módon lehet megtudni, hogy mennyire módosulnak a legkedvezőbb viszonyok közt elért eredmények egyik-másik kedvezőtlen külső körülmény behatása alatt. A Wagner-féle kisérletezési módszer nem alkalmas bármely növénytermelési kérdés megoldására. Igy pl. a tenyészedénykisérletekkel sohasem lehet meghatározni azt, hogy valamely mütrágya alkalmazása egyik-másik talajra jövedelmező-e vagy nem; azonban a növénytermelési ismeretek fejlesztése ezen módszer szerint eszközölhető legsikeresebben, amiért is ma egy intézet sem nélkülözheti, mely ezen ismeretek fejlesztését tüzte ki czélul.

Midőn az orsz. m. kir. növénytermelési kisérleti állomás 1891-ben életbe léptetett, első sorban a növénytermelési ismeretek terjesztése, nem pedig fejlesztése tüzetett ki czélul. Az állomás főtevékenysége éveken keresztül a gazdákkal való kisérletezésben összpontosult, amely kisérletek czélja első sorban csakis a növénytermelési ismeretek terjesztése, a másutt jónak tapasztaltnak megismertetése lehetett. Midőn ezen kisérletezési mód a kezdet nehézségein tul volt és az állomás személyzete annak keresztülviteléhez a kellő gyakorlattal rendelkezett, az állomás jelenlegi vezetője

azon javaslatot tette az előljáró földmivelésügyi miniszteriumnak, hogy a növénytermelési állomás bővittessék ki olyképen, miszerint az a jövőben a növénytermelési ismereteknek nemcsak terjesztéséhez, hanem fejlesztéséhez is hozzájáruljon. A fentebb előadottak szerint ez csak ugy volt megvalósitható, hogy az állomásnak mód nyujtatik arra, miszerint a Wagner-módszer szerint végezhessen kisérleteket.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter Őnagyméltósága a javaslatot elfogadta és a szükséges épitkezések és berendezésekhez szükséges összeget rendelkezésre bocsájtotta.

A mult évben megkezdett épitkezések a jelen évben befejezést nyertek és a kisérletezés már a jelen évben kezdetét vette.

Az állomás berendezése, felszerelése bármely külföldi hasonirányu állomással kiállja a versenyt, sőt ami terjedelmét illeti, a legnagyobbak közé tartozik. Az állomás telepének részei: egy *nagyobb épület*, mely magában foglalja a hivatalos helyiségeket, kémiai laboratóriumot, mérleg- és fotografozó szobát, egyéb mellékhelyiséget és az állomásvezető lakását és a tulajdonképeni *kisérleti telep*, mely négy részre oszlik, a tenyészházra az előtte álló és sinen járó kerekes asztalokkal, áll továbbá a földbe sülyesztett tenyészedénytelepből, a Kühn-Woltmann-féle tenyészedénytelepből és a szőlőtrágyázási kisérletre szolgáló betonmedenczékből.

A tenyészház nem üvegből van, mint Wagner telepén, mert ezt eltekintve a nagy költségtől, egyéb okokból sem bizonyult czélszerünek, de nem is egyik oldalára nyilt félszer, mint a milyen a hallei kisérleti állomáson van, melynek hátránya, hogy a növények nem védetnek meg kellőleg, hanem favázas, nagy kapukkal és a tetőbe, nemkülönben az oldalfalakba elhelyezett ablakokkal ellátott épület. A Száhlender Gyula müépitész tervei szerint készült épület a czélnak teljesen megfelel, amennyiben elég világos és a növények napokig bentarthatók, anélkül, hogy ez nekik megártana, anélkül, hogy tulságos meleg lenne a levegő, amint az üvegházaknál előfordul.

A tenyészház előtt vannak elhelyezve a sineken járó $3^1/_2$ méter hosszu, 80 cm. széles kerekes kocsik, melyeken a különböző nagyságu tenyészedények állanak. Az állomás különböző nagyságu, méretü és anyagu tenyészedényeket használ, 20—25—30 cm. átmérőjü 25 és 40 cm. magas bádogedényeket és 25—30 cm. átmérőjü, 30—40 cm. magas kőanyagból (Steingut) készült edényeket. Legjobbnak bizonyultak a 20 cm. átmérőjü és 40 cm. magas bádogedények. A mázas kőanyag-edények csakis azért használtatnak, mert a bádogedények sokba kerülnek,

A földbe sülyesztett tenyészedények szám 624. Ezek 13 sorban vannak elhelyezve, a sorközötti távolság 125, a sorokban az egymástóli távolság 60 cm. A bádogedények 60 cm. átmérőjüek, 1 m. mélyek. Elhelyezésük alkalmával a talaj 120 cm.-re kiásatik és azon helyeken, a hová az edények kerülnek, 20 cm. kavics töltetik, hogy az edényekben termesztett növények gyökérzete ne juthasson az edények alatt levő altajba. Az elhelyezett edényekbe 40 cm.-re homok kerül, e fölé a kisérleti telepről vett nyers altalaj 30 cm. vastagságban. Az igy elkészitett edények 30 cm.-re megtöltetnek a kisérlet tárgyát képező földdel. Minden edénybe homokból, agyagból és feltalajból egyforma mennyiségü föld kerül. Ez idő szerint mezőhegyesi, lévai, kapuvári, concóháti, koronczói és magyar-óvári talajjal vannak az edények megtöltve.

A földbe sülyesztett edényeknek előnyük a földfelettiekkel szemben, hogy a növények természetszerübb viszonyok között vannak, hátrányuk, hogy a nedvességi viszonyokat nehezebb kellőleg szabályozni Mig a föld felett levő és földbe sülyesztett Wagner-féle tenyészedények első sorban trágyázási kisérletekre szolgálnak, addig a két sorban elhelyezett Kühn-Woltmann-féle tenyészedény magtenyésztési kisérletekre szolgál.

A szőlőtrágyázási kisérletekre 60 beton medencze készült a jelen évben. Ezen medenczék 2 méter hosszuak, 2 méter szélesek és 2 méter mélyek és 40 drb alul betonnal zárt, 20 pedig nyilt. A nyiltak kötött talajjal, az alul zártak homokkal vannak megtöltve. Hogy az utóbbiakban tartós esőzéseknél a viz meg ne rekedjen, fenekük az egyik sarok felé lejt és a sarokban 2 m. magas beton cső van elhelyezve, a melyen keresztül a fölösleges viz kiszivattyuzható. Ezen betonmedenczék épitése azért vált szükségessé, mert az 1 m. mély Wagner-féle földbesülyesztett tenyészedényebe annak idején ültetett szőlőtövek gyökereikkel az edények alatt levő kavicsréteget áttörték, amiért is a négy éven át eredménynyel folytatott kisérletezést be kellett szüntetni és ujra kezdeni.

A most leirt kisérleti telepen kivül az állomás az akadémia kisérleti terén is végez kisebb és nagyobb parczellákon kisérleteket. Ezenkivül a gazdákkal való kisérleteztetést a jövőben is folytatni fogja. A növénytermelési állomás tehát e szerint a növénytermelési kisérletek különböző módjai szerint végzi kisérleteit; a fokozatosság a kisérletezésnél oly teljes, mint ezidő szerint egy más hasonló czélu állomásnál sem.

A jelen évi nagy számu kisérletek egy része nem közölhető, mert nem szolgáltatott megfelelő eredményt, minek magyarázata, hogy az állomás személyzete még nem rendelkezett az ezen kisérletezéshez szükséges gyakorlattal. Hasonló volt azonban az eset a külföldi állomásokon is. Maercker is az első évet a tanulás évének mondja, a melynek bizony egyik-másik kisérlet áldozatul esik.

A földfeletti edények kezelésében az állomás személyzete már nagyobb gyakorlattal birt, miután szük keretben már több év óta végzett ilyen irányu kisérleteket és ezek pontos eredményeket szolgáltattak, csak a földbe sülyesztett edényekben végzett kisérletek nagyrésze nem sikerült, miután azonban ennek okai kinyomozhatók voltak, a jövőben ezek figyelembe vételével, remélhetőleg a földbe sülyesztett edények is kedvező eredményt fognak szolgáltatni.

Az állomás kisérleti telepének berendezéséről némi tájékozást nyujt a mümellékleten foglalt négy kép.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Németország. *A szász mezőgazdasági kamrának 5 ik nagygyülése Halleban.* Németországban a legszélesebb körben érdeklődnek a közeljövőben megkötendő uj kereskedelmi szerződések iránt s részben ennek tulajdonitható, hogy ez időszerint oly sürün tartanak a gazdasági egyesületek s mezőgazdasági kamrák gyüléseket. Majdnem valamenyin ugyanazon törekvés vonul végig: Megfelelő vámvédelmet sürgetnek a mezőgazdaság részére s igy mi sem természetesebb, minthogy a meglevő vámtarifákat oly formán kivánják változtatni, hogy az importált anyag erősebben vámoltassék, mint eddig történt. Lássuk csak mit „jelent ki“ az ötödik szász „plenár“ ülés?

1. Az ezidőszerint a gazdákra nehezedő válság a jövőben még sulyosabb alakban nyilvánul a külföldi termékek mindinkább szaporodó behozatala folytán.

2. Sokan vannak, kik azt állitják, miszerint a külföldi behozatal szükséges, miután hazai termésünk a szükségletet nem képes fedezni. Ez alapnélküli ráfogás! Ugy a tudományos, mint a statisztikai és a gyakorlati életből meritett adatok igazolják, miszerint Németország nem szorult a külföld gyámságára, sőt ellenkezőleg, nem csak elláthatja népességét saját termésével, hanem egyből-másból még exportálhat is. Németországnak a külföld behozatala alól függetlenitenie kell magát s ez fogja saját terméke jövedelmezőségét biztositani.

3. A folyton emelkedő behozatalt csak ugy lehet csökkenteni, ha kellőleg felemelt vámtarifával fogadjuk. Az ipar ezen intézkedés révén nem lesz megröviditve, mert fizetésképes mezőgazdaság támogatja.

4. Az ezidőszerint fennálló vámtarifa nem tekinthető a mezőgazdaság kellő védelme gyanánt.

5. A jelenlegi kereskedelmi szerződések lejárta után pedig kivánatos, hogy egy maximáltarifa létesittessék, mely alapját fogja képezni a külfölddel történő egyezkedésnek, azonfelül minimális tarifa is szabassék az oly külföldi produktumokra, melyek a hazai termélésnek versenyt támasztanak.

6. Ezidőszerint majdnem a legtöbb állammal a legkedvezményesebb klauzula alapján fennálló különböző favorizálások felmondandók s a kereskedelmi szerződés lejártával megszüntetendők. S ha jövőbén ismét kisértene a „legkedvezményesebb“ klauzula, abban az esetben világosan jelzendő, hogy a kedvezményes viszony csakis az oly államokkal kötendő, melyek a német terméket ugyanoly feltétel mellett bocsátják be.

7. A mezőgazdasági termékeket védő vámtarifa megállapitásánál hiba lenne csak a gabona- s az állatimportra kiterjeszkedni, hanem kötelesség a kisembereknek is hónuk alá nyulni, amennyiben a jövőben védvámolni kell a *tojást, az élő s leolt baromfit, az ágytollat* sat., valamint *a kertészeti termékeket is.*

Amint az előadottakból látjuk, északi szomszédjaink vámvédekezése napról-napra fenyegetőbb alakot ölt magára.

A szőlő- s gyümölcstermelők megrendszabályozása. Az elszászi szőlő- s gyümölcstermelő gazdák, egyáltalában mindazok, kik szőlőt vagy gyümölcsfát ültetnek, ojtanak avagy magból kelesztenek, rendőri felügyelet alá helyeztettek, amennyiben egy legutóbb hozott rendelet értelmében, mielőtt gyümölcs- vagy szőlőmüveléshez foghatna valaki — ebbeli szándékát az illető község előljáróságának bejelenteni tartozik. A bejelentésben be kell számolni avval, mekkora területen miféle magvakat akar vetni s micsoda ojtást akar végezni? Az idegenből hozott csemeték vagy ojtványok származási bizonyitványát is tartozik előterjeszteni. Ha esetleg a polgármester nem volna eléggé jártas vagy szakavatott a szőlőültetés kérdését elbirálni, abban az esetben a kerületi szőlőszeti felügyelőnek tesz jelentést. Egyáltalában semmiféle fa- vagy szőlőmüvelés sem engedhető meg, mielőtt a hatóság meghatalmazása ki nem kéretett.

A hatóság megtagadja az engedélyt, ha az alany, csemete, mag vagy ojtvány származási bizonyitványa nincs rendben vagy oly vidékről jön, hol valami növényi betegség van konstatálva vagy akkor is, ha a mag vagy növény gyanusnak, — betegségre inklinálónak látszik. A hatóság azonnal visszavonja az engedélyt s megsemmisiti a kész ültetvényt, ha a bevallás hamis vagy csalárd volt, azonfelül a rendelet áthágóit szigoru büntetés is éri. Érdekes, hogy a rendeletet oly drákói szigorral alkalmazzák, hogy még akkor is betartandó, ha valaki csak egy fácskát vagy egy lugastövet akar udvarába ültetni! — Állitólag a roppant mérvben elterjedt növényi betegségek érlelték meg a tulszigorunak látszó rendeletet.

Az agráriusok az állatbehozatal ellen. A német kormánynak meggyült a baja a konzervativ vagyis agrár-párttal, mely tudvalevőleg a parlament többségének szine-javát képezi. A viszály okát a létesitendő uj keres-

kedelmi szerződések s a vámtarifák ügye képezik, mert az agrárpárt minden áron oly ujitásokat akar kicsikarni a császártól s Hohenlohe hg. kanczellártól, melyeket az utóbbiak nemcsak azért tartanak veszedelmesnek, mert a jövő tranzakczióit féltik, hanem mert a többi nemzetekkel való jó egyetértés megbontására is vezethetnek.

A mult héten történt, hogy a nagy német tenyésztők — kik mint említénk — oszlopai a konzervativ pártnak, az amerikai állatbehozatalt illetőleg oly határozatokat hoztak, melyek az importot nemcsak nehezítik, hanem majdnem lehetetlenné teszik azt, pedig az uralkodónak a tárgyat illető ellenvéleménye mindenki előtt ismeretes. A szavazás az egész birodalomban általános feltűnést keltett, mert bizonyitékát képezi egy oly párt hatalomra vergődésének, melyről csak nemrég is azt hitték mindenfelé, hogy már szétforgácsolódott s a Reichsrath minoritásban marad. A német diplomáczia annál iukább nyugtalankodik e fölött, mert az Egyesült-Államokkal viszony a Phillippinák ügye óta amugy is feszült volt mindig. Áttól tartanak, hogy a washingtoni kormány megtorló rendszabályokhoz nyulhat, melyeknek ugy politikai, mint közgazdasági igen komoly következései lehetnek.

A német szövetségi tanácsnak igaz, megvan az a kibuvója, hogy az agráriusok propozicziót egyszerűen nem szentesiti — a liberalis sajtó ebben az irányban is fejt ki hatalmas agitácziót — dehát az agráriusok is fognak elni akkor a kezükben levő hatalmas fegyverrel, amennyiben tiltakozni fognak a nagy hirre vergődött Elba-Rajna-csatorna megásása, valamint a tengerészetnek megszavazandó hitel ellen. Már pedig ha a konzervativ párt ellenszenvez a tengerészeti budget-vita iránt, abban az esetben biztosra vehető, hogy a kivánt sok millió alig lesz megszavazva, pedig az uralkodó arra végtelen fontosságot helyez.

Franczia ország. *Meline az amerikai francia kereskedelmi szerződés ellen.* A mezőgazdák s iparosok társulata, melynek elnöke *Meline* exminiszter, emlékiratot terjesztett a kamra vámbizottsága elé, melyben erélyes állást foglal az amerikai-franczia kereskedelmi szerződés tervezete ellen, többek közt igy fejezte ki magát:

Ha Franczia ország részéről a szerződés végérvényesen aláiratik, abban az esetben végtelen előnyöket ajánlunk, *csak kiláttaba helyezett* — illuzóris nyereségért. A hazai termelésnek ez határozott kárositása lenne, melyet a többi nemzetek vezető férfiai észrevettek, következésképp bele sem mentek a felajánlott egyességbe. Ha Franczia ország tényleg akar az Egyesült-Államokkal szerződésre lépni, abban az esetben az amerikai vámtarifát általában lejebb kell szállitani. A franczák részéről meg a minimális tarifa alá vonatkozó tárgyak számát kell redukálni. Általában kivánscsan várják mindenfelé, valjon a Waldeck-Rousseau által aláirt szerződés-javaslat eredeti alakjában fog-e megszavaztatni a kamrában, avagy miniszterválságot fog-e az előidézni?

A szőlőmoly ellen való védekezés. Sok küllföldi szőlőtermelő avval a kérdéssel fordult a szőlőszeti kongresszus rendező-bizottságához, hogy szükséges volna, hogy egy oly értekezlet hivassék össze, mely szőlőtermelőinek legujabb csapásával, a szőlőmolylyal s annak irtási módjával foglalkozzék, még pedig sokkal behatóbban, mint ahogy azt egy szőlőszeti kongresszus keretén belül lehetne tenni. Az igen méltányos s helyén levő kérelemnek már most kész helyet adni a ville franche-i szőlőszeti kisérleti állomás, amennyiben a párisi szőlőszeti kongresszus után, Villefranche-ban junius 25—30-ika között egy értekezlet megtartását tudatja a világ szőlőtermelőivel, melyen egyedül a szőlőmoly elleni védekezési módok fognak tárgyalás alá kerülni. Az értekezlet lehetőleg oly időben fog tartatni, hogy az azon résztvevők még a gazdák párisi kongresszusára eljuthassanak. A kisérleti állomás tisztelet díját egy nemzetközi bizottságból álló testület fogja a legjobb védekezési mód szerzőjének átadni. A díjak arany s ezüst érmekből fognak állani, azonfelül 5000 franknyi készpénz is fog a legeredetibb s gyakorlati irányu védekezés bemutatójának kiszolgáltatni.

Amerika. *A gabonaraktár s a vasutársaságok véd- és dacz-szövetsége.* A gabonaraktár résztvevőtársaságok s a Chicagóba összponosuló vasuttársaságok egymással *véd- s dacz-szövetségre léptek*, irja *Greeley* egyik legutóbbi ropiratában, melyben az amerikai gabonauzsorások ellen kel ki. A gabonaraktárak a vasuttársaságok érdekeit szolgálják s vice versa. Nyerészkednek a vasutak, mert a távoli vidékekről érkező gabona viteldíján nyernek, a behozott gabonát pedig a gabonaraktáraknak kedvezményes tarifák mellett szolgáltatják át s ezzel utját vágják a nem kedvezményes gabonakereskedők versenyének. Az elevátorokban természetesen sok gabonát törekednek összegyűjteni, melynek tömegével — az alkalmas időben, midőn nagy a kereslet — tetszésük szerint lehet gabonaárat előirni. A két hatalmas testület szövetkezete azt hozta létre, hogy sok millió bushel oly gabona raktároztatik Chicagóban, mely normális viszonyok között soha sem lett volna oda szállitva. A szövetkezettek a gabonaárra oly nyomást képesek gyakorolni — a szerint amint az érdekük gyakorolni, — hogy a farmerok és a komoly kereskedők a piacztól távoltartják magukat. Ennek tudható be, hogy ma az Egyesült-Államok területén a gabonaáralakulás egészen a gabonaraktárak s a vasutársaságok önkényétől van függővé téve.

Dohánytermelők és kertészek viszonyának szabályozása.

A dohánykertészek ügyének szabályozását a termelők már évek óta mind hangosabban sürgették. Az OMGE. dohánytermelési szakosztálya több izben foglalkozott ezzel a kérdéssel és ismételten intézett folterjesztéseket a kormányhoz. A m. kir. dohányjövedék igazgatósága, amely a dohánytermelő gazdákkal legközvetlenebb értntkezésben van be is látta a kérdés rendezésének szükséges voltát és a mult év folyamán egy javaslatot is készitett, mely szerint a pénzügyminisztérium által kibocsájtandó rendelettel lett volna ezen a téren legalább annyi elérhető, hogy a dohánykertészek igazolványnyal láttatván el és a kertészek nyilvántartási könyben vezettetvén, a dohánytermelő gazdák az alkalmatlan, a termeléssöl kizárt, vagy rosszakaratu kertészektől meg menekedhettek volna. A m. kir. dohányjövedék tervezetét dohánytermelési szakosztályunk a mult évben tárgyalta és bár mint időleges intézkedést helyeselte, ugy magának a szakosztálynak, valamint a dohánytermelésnek foglalkozó vármegyék eziránt külön megkérdezett gazdasági egyesületeinek a véleménye az volt, hogy a jövedéki igazgatóság intézkedése csak mint kisegitő eszköz vehető figyelembe, ellenben a kérdés végleges megoldása csakis törvényhozási intézkedés utján várható.

Időközben *Darányi* földmivelésügyi miniszter a dohánykertészek ügyét szocziálpolitikájának a munkásokra vonatkozó törvényalkotási akcziójába bevonta és a dohányos kertészek viszonyának szabályozásáról törvényjavaslattervezetet készitett, amelyet április hó 10-én tartott szaktanácskozmány tárgyalása alá bocsájtott.

A szaktanácskozmányon *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter elnöklete alatt jelen voltak: Nemeskeri *Kiss* Pál alhattitkár, a pénzügyminisztérium részéről dr. *Perlberg* Artur min. tanácsos a dohányjövedék igazgatója, az igazságügyminisztérium részéről dr. *Márkus* Dezső kir. törvényszéki biró, az OMGE. részéről groff *Dessewffy* Aurél, groff *Zselénski* Róbert, *Váczy* Ambrus és *Szilassy* Zoltán, továbbá groff *Keglevich* Gábor, *Ordódy* Pál, *Vásárhelyi* László, *Kállay* András, *Kerpely* Kálmán, *Kristóffy* József, *Sik* Lajos, *Küszler* Henrik, *Darócz* Vilmos, *Propper* Samu termelők, dr. *Bartóky* József oszt.-tanácsos és *Fáy* Gyula min. fogalmazó, jegyző.

A javaslatot *Bartóky* oszt.-tanácsos ismertette. A javaslatnak majdnem minden szakasza élénk megbeszélés tárgyát képezte. A vitában kivált groff Dessewffy Aurél, Kállay András, Vásárhelyi László, groff Zselénski Róbert, groff Keglevich Gábor, Szilassy Zoltán és Propper Samu vettek részt.

Legbehatóbb tárgyalás anyagát képezték a következő kérdések:

1. Vajjon a dohánykertészek külön igazolványnyal láttassanak-e el, vagy az 1898. évi II. törv.-czikkben előirt munkás igazolványnyal? Az értekezlet az 1898. évi II. törv.-czikk által előirt munkás-igazolványt czélszerűnek tartja azzal a hozzáadással, hogy a dohánykertészek igazolványai másszinűek legyenek és külön rovattal birjanak a dohánykertészek minősitésére szolgáló dohánybeváltási adatok bevezetésére. Ezekkel az igazolványokhak tehát a dohánykertész szükség esetén más mezőgazdasági munkát is vállalhat, mig a közönséges igazolvány, dohánykertészi minősitésre nem alkalmas, tehát a visszaélések kizárhatók.

2. A javaslattal szemben az értekezlet nem tartja szükségesnek törvényben megszabni, hogy egy-egy dohánykertész négy holdnál nagyobb területet nem vállalhat el; mert ez által a dohánykertész megélhetése biztositva nem lévén, a kertész mintegy a törvényből kifolyólag van más munka elvállalására és ezzel együtt a dohánytermelés elhanyagolására kényszeritve, holott ha a jövedék a minőségi termelést kellőképen dijazná, ugy a kérdés önként megoldódnék, mert a termelők és a kertészek egyaránt törekednének minél jobb dohány előállitására, ami pedig több munkát és gondot igényelvén, a kertészek nagy területeket el se vállalhatnának.

3. Az értekezlet elejtette a javaslatnak azon rendelkezését, hogy a gazda abban az esetben, ha a dohánykertészt más munkaadónál való munka elvállalásától eltiltaná, egyben köteles legyen a kertésznek az ily munka által egy éven át elérhető jövedelem legkisebb mennyiségét biztositani.

4. Az értekezlet a szerződés kötelező voltát helyesli, de a szerződéseknek az előjáróság által való láttamozására nézve, ennek csoportos teljesitetését kimondandónak véleményezi.

5. Az értekezlet hozzájárult ahhoz, hogy a dohánykertész ingóságait a gazda kárkövetelésének biztositására lefoglalni nem szabad, valamint, hogy a dohánykertészre kirovandó esetleges birságokból egy a dohánykertészeket segitő alap létesitessék.

A többi, legnagyobbrészt az 1898. évi II. munkásokról szóló törvényczikk határozmányaival egyező rendelkezéseket az értekezlet helyeslőleg fogadta.

Az értekezlet berekesztése előtt *Kállay* András megköszönte a miniszternek, hogy a dohánytermelők és kertészek közötti viszony törvényhozási szabályozását tervbe vette s hogy mielőtt a javaslatot a törvényhozás elé terjeszti, a közvetlenül érdekelt termelők véleményét is kikérte, egyuttal arra kérte a miniszternek, hogy igyekezzék odahatni, hogy a dohánytermelés ügye a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe osztassék be.

A miniszter válaszában megköszönte a termelők bizalmát, de kijelentette, hogy az értekezletnek nem lehet föladata a dohánytermelés intézésére javaslatot tenni, egyben biztositotta azonban az értekezletet, hogy a pénzügyminisztérium eddig is mindenkor a legnagyobb előzékenységgel igyekezett a dohány-

termelők érdekében a földmivelésügyi miniszter által elébe terjesztett javaslatokat elfogadni és teljesíteni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Oldal
Az OMGE. közleményei. 607
Van-e feltámadás? 608
Tárcza.
Fürj. 608
Állatenyésztés.
A XVII. tenyészállatvásár díjazott állatjai. 610
Lótenyésztés.
A félvértenyésztés elhanyagolt versenyügye. 610
Takarmánytermés.
Néhány statisztikai adat szálas takarmánynövényeinkről. 611
Növénytermelés.
Burgonytermesztési kísérletek. 612
Gazdasági gépeszet.
A vetőgépek beállítása magmennyisége. 614
Üzemtan.
Épületek emelése bérbeadott birtokon. 614
Levelezőkrony. 615
Vegyesek. 619
Kereskedelem, tőzsde. 620
Budapesti gabonatőzsde. — Szesztőzsde. — Krzséhet gőzmalom. — Lujza gőzmalom. — Here magvak. — Vetőmagvak. — Apolló kőolajfinomítógyár részv.-társ. — a központi vásárcsarnok árugyczése a nagyban (en gros) eladott élelmi czikkek árairól. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.). 622
Szerkesztői üzenetek. 622

A m. kir. mezőgazdasági museum gyűjteményei a VII. ker., Kerepesi ut 72. szám alatti helyiben megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követő napok kivételével:

naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Hétfő és az ünnepeket követő napokon a museum zárva van.

A museum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utcza sarkán van.

Halálozás. Bárczai *Bárczay* József, a kassai ev. ref. egyház főgondnoka f. é. április hó 9-én életének 72. évében elhunyt. Hült tetemei f. hó 12-én, csütörtökön az ev. ref. egyház szertartása szerint Bárczán a családi sírboltban helyeztetnek örök nyugalomra.

Uj aranygyapjasok. A magyar közéletnek három olyan kiváló alakját tüntette ki Ő felsége a király az aranygyapjas-renddel, akik az OMGE.-nek is alapitó-tagjai, melyeknél fogva a kitüntetések tényét e helyen is kétszeres örömmel regisztráljuk. Ezek az uj aranygyapjas lovagok: *Pálffy* Miklós herczeg, ifj. *Szögyény-Marich* László és *Károlyi* Sándor gróf. Pálffy herczeg és Szögyény-Marich László a politikai életnek tőlünk távolabb fekvő szférában szeresztek érdemeket a magas értékü elismerésre, Károlyi Sándor gróf azonban a gazdatársadalom vezető alakja, kinek neve az OMGE. történetében külön fejezetre fog igényt tartani, a szövetkezeti mozgalmak terén pedig korszakot jelent. Nincs az utolsó évtizedeknek egyetlen gazdatársadalmi mozzanata sem, amelyben a nemes gróf tevékeny részt ne vett volna s munkásságát mindég az az egészséges ideálizmus, az a teljes egyéni függetlenség jellemezte, amely a mai korból immár kihalóban van. Ugynevezett politikai érdemei nincsenek Károlyi grófnak ehhez a legujabb kitüntetéshez, mert hiszen a politikai szereplestől vissza is vonult már és az országgyülésen is csak gazdaságpolitikai kérdésekben veti latra mindenkor sulyos szavát. Visszavonulásának azonban csak az volt a czélja, hogy annál odaadóbb s a függés minden vonatkozásaitól ment tevékenységet fejthessen ki a gazdatársadalmi téren, különösen a szövetkezeti eszme érdekében, amely eszme az ő nemes buzgólkodása nélkül csak hosszu idők lefolyása után szerezhette volna meg mai alakjait és jogait. Azt a kitüntetést, amely Károlyi Sándor gróf érdemeit koronázza meg, büszke örömmel üdvözölheti a magyar gazdatársadalom, mi pedig őszinte szivből kivánjuk, hogy legmagasabb rendjelét sokáig viselhesse tartós egészségben.

A „Köztelek" mai szama két számot foglal magában s a husvéti ünnepekre való tekintettel legközelebbi számunk nem szerdán, hanem csak szombaton, e hó 21-ikén fog megjelenni. Figyelmeztetjük egyuttal olvasóinkat, hogy a *„Köztelek"* expediálása technikai okoknál fogva a jövőben nem éjjel, hanem szerdán és szombaton reggel történik, minek következtében valamivel később fog olvasóink kezéhez jutni.

Stanchich Sándor †. Stanchich Sándor, az ÖMGE. volt könyvelője, hosszas szenvedés után e hó 10-ikén, életének 67-ik évében az urnak adá vissza lelkét. Földi maradványait e hó 11-ikén helyeztette örök nyugalomra gyászba borult családja a kerepesi-uti temetőben. Az OMGE. teljes tisztikara megjelent temetésén s őszinte részvétel hantolta el az egylet öreg, vasszorgalmu tisztviselőjét, ki élete alkonyáig fáradságot nem kimélve, munkás pályájának szentelte erejét. Békés legyen kiérdemelt pihenése!

Uj országos gazdasági egyesület. Mint a napilapok irják, uj országos gazdasági egyesület van alakulóban. Illetve az alakulás csak e hó végén történnék meg, amennyiben az egylet megalakitására irányuló mozgalom mindeddig csupán annyiban áll, hogy nehány a gazdatársadalmi tevékenységtől ezidőszerint távol álló férfiu négygyülést rendezett nehány száz kisgazdával s itt elhatározták, hogy meg fogják alapitani a földmivelők országos egyesületét. Nem ismervén a tervbe vett egyesület intencióit és programmját, nincs alkalmunk arra sem, hogy azt méltánylat tárgyává tegyük. Ugy látjuk azonban, hogy ez a mozgalom nem alulról indult meg a közszükséglet nyomán, hanem felülről indult, felülről igyekszik szuggerálni a kisgazdáknak nehány bizonyára agilis és tettekre vágyó férfiu, hogy országos egyletet csináljanak. Erre az uj egyletre tehát kétségtelenül szükség van, bizonyos czélokból, amely czélok lehetnek dicséretesek is és oda irányulhatnak, hogy uj szerepköröket nyissanak eddig nem érvényesült munkaképességek számára. Lehet továbbá az is a czél, hogy bizonyos aspirácziókhoz támpontokat szerezzenek a kisgazdák között, bár magában véve az sem utolsó dolog, hogy egy országos egyletre lehet bivatkozni és ha ebben a hivatkozásban rejlő tekintélyt hasznositani lehet. Máskérdés azonban, vajjon a kisgazdáknak csakugyan szükségük van-e arra, hogy központilag szervezkedjenek? Mi ugy tudjuk, hogy országos központi testületeknek érdekképviseleti czélja van s feladatuk az, hogy a felmerülő kérdésekben a képviselt érdekeknek megfelelő befolyást gyakoroljanak. El sem képzelhető, hogy egy kisgazdákból álló testület a közgazdasági élet értelmi irányitására komolyan vállalkozzék. A kisgazdáknak helyi érdekeik vannak és vannak helyi gazdasági egyesületek is, a melyeknek épen az a feladatuk, hogy működési területük kisebb exisztenczáihoz is közel férjenek, helyzetüket közvetlen figyelet alatt tartván, istápolják őket gazdálkodásukban kézzelfogható materiális előnyök kivivásával, oly kérdésekben pedig, amelyek felsőbb gazdaságpolitikai elintézést igényelnek, a maguk nagyobb értelmi sulyát vessék mérlegre. A gazdasági egyesületek országos szövetségének ez a fokozatos érdekképviselet az alapgondolata s ez bevált a gyakorlatban is, amennyiben a vidéki gazdasági egyesületek ujabban épen a kisgazdák köréből nyerik tagjaik legnagyobb kontingensét. A gazdasági egyesületek őket megiltető hivatást teljesitenek, mikor működési körüket és befolyásukat az általuk legjobban ismert kisgazdák rétegében is terjesztení igyekeznek és a vidéki gazdasági egyesületekre háramlik most az az erkölcsi kötelesség is, hogy a kisgazdák valódi érdekeinek szempontjából meginditott u. n. országos szervezkedési mozgalmat figyelemmel kisérni és szükség esetén ellensulyozni is igyekezzenek.

Kisgazdák szakvizsgája. A mosonvármegyei gazd. egyesület Darányi Ignácz, földmivelésügyi miniszter támogatásával az elmult télen Halászban egy népies gazdasági tanfolyamot rendezett, amelyre 42 kisgazda s néhány tanitó beiratkozott. A tanfolyam előadói *Hensch* Árpád g. akad. tanár, *Barna* Balázs akad. tanársegéd és *Ormándy* János akad. intéző-segéd voltak. A 17 vasárnapon át tartott tanfolyam befejezése után a hallgatók rendes vizsgálatnak lettek alávetve, mivel azily tanfolyamoknak csak akkor van értelme, ha meggyőződést szerzünk arról is, hogy a növendékek a hallottakat kellőképen elsajátitották-e. A nyilvános vizsgán, mely az egyesület elnöke,

Mint legmegbizhatóbb és legolcsóbb

magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállitó magkereskedése

Budapesten, VI., Andrássy-ut 23.

Vörös Sándor akad. igazgató és Keller Gyula miniszteri kiküldött, továbbá Német Vincze halászi plébános jelenlétében folyt le, tényleg csak 23-án vizsgáztak, de ezek nagyobb része oly szép tanujelét adta előmenetelének, hogy közülök többen jutalmakkal is lettek kitüntetve. A vizsga legérdekesebb jelenete az volt, mikor Süli Ferencz, a nagyközség érdemes birája és utána 13 éves fia a vizsgázók helyét elfoglalta a mindketten oly talpracsett feleletekot adtak, hogy a legértékesebb jutalom — nagy börszijas csengő — nekik lett odaítélve. Megjegyzendő továbbá, hogy a vizsgán 40—50 éves gazdák is részt vettek, a tanfolyam zöme azonban 20—30 évesekből állott s hatása máris abban mutatkozik, hogy a gazdák egyrésze az eddig követett hármas rendszerből (tengeri, buza, árpa) a négyes forgóra (tengeri, árpa, takarmánybuza) akar áttérni s hogy némelyek a trágyatelep átalakításához is már hozzáfogtak. Biztosra veszszük tehát, hogy ennek a tanfolyamnak meglesz a gyakorlati hatása is és ép ezen okból tekintjük az ily módon szervezett népies gazdasági tanfolyamokat legalkalmasabb eszköznek eddig elhanyagolt kisgazdáink érdekeinek előmozditására.

Szőlőmunkások gyakorlati képzése. A „Szatmármegyei Gazdasági Egyesület" a szőlőmüvelés fejlesztése érdekében a gyakorlati munkásképzésre súlyt fektetve a szatmári határban fekvő amerikai ojtványtelepén szőlőmunkások kiképzését vette tervbe. De mert a szőlő okszerü müvelése körül gyakorlati általános tájékozottság csakis az összes munkálatokban való állandó részvétel mellett érhető el, azért a tervezetet ugy akarja megoldani, hogy 4—5, 16 évet betöltött, szőlészettel már előzőleg foglalkozott ügyes, jóravaló munkást az egész munkaidényre felvett. E fiuk teljes élelmezést, lakást és mosást kapnak a telepen. Ezenkivül igyekezetük némi jutalomdijak kiosztásával is fog fokoztatni. Belépésük ideje márczius 1. s alkalmazásuk október végéig tart. Ez idő alatt minden a telepen előforduló szőlőmunkában kivétel nélkül szorgalmasan részt tartoznak venni. Idejük leteltével előmenetelük, szorgalmuk, megbizhatóságuk, ügyességükről bizonyitványt kapnak.

„Utmutatás a must és bor okszerü kezelésére" czimü kézikönyvet 50 fillér beküldése ellenében portómentesen szállitja az ÖMGE. Utánvételezések, minthogy többe kerülnek és megnehezitik a kezelést, nem fogadtatnak el.

Helyénvalónak tartjuk, hogy két gyártmányról együnk emliést, melyek gazdasági üzemekben kitünő szolgálatot tehetnek és melyek ennél fogva megérdemlik, hogy az érdekelt körök különös figyelemébe ajánljuk. E két gyártmány a pozsonyi Lutz Ede és társa czég által jorgalomba hozott *Porczellán-Email-Festék* (Pef) és *Bessemer-Festék* (védjegy üllő). Mezőgazdaságok, tej- és vajüzemekből, tehenészetek, szeszgyárakból stb. származó élelmek teljes érvényü bizonyságot és szolgálatnak amellett, hogy *Porczellán-Email-Festék* ily helységekben, hol nagy tisztaságra és csinos külsőre suly fektettetik, jó szolgálatot tesz. A vele előállitott fal- és mennyezet, mázolat porczellánszerüen kemény, elegáns, mosás alatt mindenkor tiszthatóvá, ugy, hogy por, piszok, penész, zsir stb. rajta tért nem foglalhat. Hogy eszerint Porczellán-Email-Festék üzemhelyiségekben, tej- s vajgazdaságokban, gépházakban, műhelyekben, istállókban, főző- s mosókonyhákban, folyosókon, closetekben stb. egy kváló czélszerüségü mázolószer, további magyarázatot nem igényel. Viszont a *Bessemer-festék* mint rozsdavédő szer vasfatárgyaknál és konzervező szer fatárgyak részére tesz szolgálatot és hasonczélu készitmények közti kivülk azzal hogy mindenemű behatással szemben ellenállóbb és eszerint tartósabb is. A kivas- és hullámbádogtetőzetet, vasszerkezetet, tartókat, gazd. gépeket, kerítéseket stb. vagy fatárgyakat egy szmében meg nem változó és tartós mázolattal akar ellátni, a Bessemer-festékben ajlegjobb segédeszközt találja.

NYILTTÉR.*)

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „*Köztelek*" szerkesztősége által kitüntetett pályamü. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: *55 krajczár*. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Szuperfosztfatot,

kénsavas-kálit. kénsavas-ammont,

kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

kénport,

(legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

rézgálicot, 98/99%

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA"

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN,

V. KER. FÜRDŐ-UTCZA 8. SZÁM.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

a

Köztelek Zsebnaptár

1900-ra.

A „**Köztelek Zsebnaptár**" ezen **hatodik évfolyama** régi köntösében, javitott és tetemesen bővitett tartalommal bir.

A „**Köztelek Zsebnaptár**" minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „**Köztelek Zsebnaptár**" **ára** az O. M. G. E. tagok és a „**Köztelek**" előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

3 korona 20 fillér.

Megrendelhető

a „Köztelek" kiadóhivatalában,

Budapest,

IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

1899. évi forgalom: 26,320 mm.

Felhivjuk a t. az. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukcióikra,

melyek az itt folyamán több szerencsésben, szerencsésen, jutina és szaptamar-ban bőségesen tartatnak meg. Az aukcióikra érkezőknek az Orszagos-pavilon vámtól Budapest, Duna-ut 1 tehergályaudvar" szemben gyapjukiállitmányok a M. A. V. összes vonalain teljesen díjkedvezménnyel jen, valamint ingyen raktárszobákban elszállitva.

Bejelentésekre elfogad és mindennemű fuvarlegeltiszai szolgál:

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

1900. év. XVIII. évfolyam.

Mezőgazdasági Szemle

mezőgazdasági havi folyóirat.

Szerkesztik:

Cserhati Sándor és dr. Kosutány Tamás.

Az áprilisi szám tartalma:

A trágyázási rendszerekről. Hensch Arpádtól. **Tejértékesités sajtkészités utján a magyaróvári főherczegi uradalomban,** Suschka Richárdtól. **A munkafelosztás és specializálás elve az állattenyésztésben,** Cselkó Istvántól. **Próba vágások,** Monostori Károlytól. **Tenyészállat kiállitások,** Kovácsy Bélától. **A csalamádéról,** Rovara Frigyestől. **Asványi vagy csontliszt szuperfoszfát?** Kosutány Tamástól. **Irodalmi Szemle. Apró közlemények. Vegyes. Könyvismertetés. Levélszekrény.**

Előfizetés egy évre 10 korona.

„ félévre 5 korona.

Az előfizetési összeg a Mezőgazdasági Szemle kiadóhivatalának, Magyar-Óvár, küldendő be. 744

Mutatványszámok ingyen és bérmentve.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Guttmann és Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentes a gabonaüzletről.

1900. április 13.

Jó kinálat és mérsékelt vételkedv mellett tegnap készbuza valamivel csendesebb irányzatu volt. Eikelt körülbelül 40,000 mtm. 10—20 fillérrel olcsóbb árakon. Ma ünnep miatt a tőzsde zárva.

Az árjegyzés 100 kgr.-ra vonatkozik:

Eladatott:

Buza:

Tiszavidéki:	200	mtr.	80	kg K.	16·80	3 hóra
	300	„	80	„	16·80	„ „
	1500	„	77	„	17·20	„ „
	1000	„	79	„	17·20	„ „
	400	„	79·5	„	17·20	„ „
	500	„	77·5	„	17·20	„ „
	300	„	79	„	17.20	„ „
	200	„	79	„	16·50	„ „
	200	„	79	„	16·—	„ „
	100	„	78	„	16·40	„ „
	100	„	76	„	16.40	„ „
	300	mm.	79	„ K.	16.70	3 hóra
	400	„	79	„	16.80	„ „
	450	„	78·5	„	16.30	„ „
	800	„	78	„	16.80	„ „
	6000	„	77	„	16·80	„ „
	100	„	77·2	„	15·80	„ „
	100	„	76	„	15·80	„ „
	200	„	72	„	15.60	„ „

Bácskai:	1000	„ 76	„ „	16·40	„ „
	250	„ 75	„ „	16.20	„ „
	300	„ 74	„ „	16.20	„ „
	180	„ 75	„ „	15 80	„ „
	100	„ 74	„ „	16·—	„ „
	2800	„ 74	„ „	15·80	„ „
Pestmegyevidéki:	300 mm.	79 kg.	K.	16·40	3 hóra.
	500	„ 79	„ „	16·40	„ „
	100	„ 77	„ „	16·30	„ „
	130	„ 77	„ „	16·30	„ „
	300	„ 77	„ „	15·80	„ „
	1000	„ 76	„ „	16·20	„ „
	1100	„ 75	„ „	16·20	„ „
	350	„ 74	„ „	15.60	„ „
Török-becsei:	4400 mm.	75	„ K.	15·70	3 hóra
	4600	„ 75	„ „	15 60	„ „
Szerbiai:	3000	„ 74	„ „	14·80	„ „

Rozsban mérsékelt volt a forgalom a vevők tartozkodóak lettek, az árak lanyha irányzat mellett 20—30 fillérrel csökkentek, helyben és helybeli paritásra minőség szerint 12·80—13·50 koronáig jegyzünk készpénz fizetéssel.

Takarmányárpában is gyenge az üzlet, a hangulat azonban ártartó, helyben minőség szerint 11·20—12 K. érhető el.

Zabban az irányzat mérsékelt forgalom mellett kellemes és árak változatlanok. Minőség szerint helyben 10—11·20 K. jegyzünk.

Tengeriben jobb a kinálat, a kereslet azonban gyenge és árak változatlanok, prompt szállitva helyben és helybeli paritásra 10.90—10·95 K.-ig fizetnek.

Határidők egy órai zárlat:

Buza áprilisra	1900.	15.60—62——
„ májusra	„	15.66—68 ——
„ októberre	„	15.86—88——
Rozs áprilisra	„	13.58—62——
„ októberre	„	13.76—78——
Tengeri májusra	„	10.82—84——
Zab áprilisra	„	10.18—20——
Repcze aug.-ra	„	25.70—90—

Szeszüzlet.

Szesz. (*Goldfinger* **Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.**)

A szeszüzletben e héten az irányzat élénk volt és a szeszárak ugy azonnali, valamint későbbi szállitásra 1 K. 50 fillérrel drágábban zárulnak. Elkelt finomitott szesz nagyban adózva 115·——115·50 K., adózatlanul szabadraktárra 45·——45·50 K. budapesti finomitógyáraktól.

Élesztőszesz szilárd és adózva 115·50 K. adózatlanul 45·50 K. lett zárulva azonnali, valamint április—juniusi szállitásra.

Vidéki finomitógyárak részéről finomitott szesz szabadraktárra szállitva 43·50 K. volt ajánlva bérmentve budapesti állomáshoz szállitva és ez áron több tétel vásárolva is lett.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt 38 K. ajánlottak, de csak néhány kisebb tétel kelt el azonnali szállitásra. Finomitott szesz 2 K. drágábbán lett ajánlva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37·50—38·— korona.

Bécsi **jegyzés** 41 40—41 40 korona, **kontingens nyers szeszért.**

Prágai **jegyzés** 112·——112·50 korona adózott és 39·25—39·75 korona adózatlan szeszért.

Triesztí **jegyzés** 20·— korona kivitel szeszért 90% hektoliterje.

Kivitelre néhány kocsirakomány finomitott szeszt vásároltak, mely Dél-Törökország és Bulgária felé lett szállitva.

Vidéki **szeszgyárak** változatlanul szilárdan jegyeznek, Arad, Temesvár, Győr, Losoncz, N.-Várad 2 K. drágábban.

Budapesti zárlatárak e héten: **Finomitott szesz** 115·——116— korona, **élesztőszesz** 115——116·— K., **nyersszesz adózva** 113——114·— korona, **nyersszesz adózatlan (exkontingens)** —·———·— korona, **denaturált szesz** 36·50—37 50 korona. **Kontingens nyersszesz** ——.———.— korona.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállitva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (*Mauthner* **Ödön tudósitása.**)

A közelgő ünnepnapok befolyása alatt a lefolyt heti vetőmagüzlet csöndesebb volt ugyan, a szép időjárás következtében mindazonáltal kellemesen folyt. *Vörös lóhere* belföldi áru most már csak igen korlátolt mennyiségben van készletben és egyáltalán már teljesen elfogyott volna, ha csiraképtelen franczia és azonkivül amerikai áru nem került volna oly óriás tömegekben forgalomba. *Luczernából* jelenleg sokkal nagyobb mennyiségek kelnek el, mint lóheréből, az ezen évben oly alacsony árak lényegesen hozzájárulnak az élénk forgalomhoz. *Takarmányrépának* kereslete várakozás ellenére lelohadt, daczára, hogy még minden fajták leszállitott áron kaphatók. *Bükköny.* Ebbeli készletek nincsenek, a tápértéke magasabb foka miatt többre becsült borsót szivesen veszik a bükköny helyett. *Muharmagból* jó csirázóképes áru szilárd árak mellett kel.

Jegyzések nyersár uért 100 kilónkint Budapesten

Vörös lóhere	140—150	korona.
Luczerna	88—100	„
Baltaczim	24—26	„
Muhar	14—15	„
Bükköny	14·50—15	„

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. Budapest, 1900. április 12-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónkint, teljsulyt tiszta sulynak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállitva:

Buzaliszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7½
Ár K.:	27.60	26.20	24.20	23.—	22.40	21.60	20.—	16.80	14.60

	8-as takarmányliszt	buzakorpa finom	buzakorpa goromba
korona	11.60	9.20	9.20

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósitása a „*Köztelek*“ részére. Budapest, 1900. április 12. Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Buzaliszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	25.60	24.20	22.80	21.30	20.90	20.30	19.10	16.10

	Takarmányliszt 7½	Takarmányliszt 8	Korpa F.	Korpa G.
Ár: kor.:	14.10	10.90	8.80	9.20

Hedrich és Strauss. „Királymalom“ üzleti tudósitása a „*Köztelek*“ részére. 1900. április 13-án.

Rozsliszt:

Szám:	0	0/I.	I.	II.	II/B	III.
Ár: Kor.	22.—	21.	20.30	19·60	17.60	15.40

Kölesk ása:

Szám:	0	1	2	3	4
Ár: Kor.	25.—	24.—	23.—	21.50	20.—

Rizstakarmány	Árpadara	Takarmánydara
10.— K.	10.— K.	9.20 K.

Rozskorpa
9.50

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysuly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiczikkekről. Budapest, 1900. április 12-ről.

Hus és hustermékek. Marhahus 1 q. hátulja I. rendü 100—108, II. r. 96—100, III. r. 90—96, eleje I. r. 92—94, II. r. 88—92, III. r. 80—88, borjuhus 1 q. hátulja I. r. 90—104, II. r. 80—80, eleje I. r. 76—84, II. r. 60—76, bárány 1 darab hátulja ————, eleje ————, birkahus 1 q. hátulja I. r. 88—92, II. r. 84—86, eleje I. r. 78—84, II. r. 76—78, sertéshus 1 q. szalonnával budapesti 92—96, vidéki 84—92, szalonna nélkül budapesti 90—100, vidéki 84—100, sertéshus pörköltnek való ————, kocsonyának való ———, füstölt budapesti I. r. ———, vidéki II. r. 1 q. 100—120, malacz élő, szopós I. r. 1 drb 6.00—9.00, tisztitott I. r. 1 kg. 1.40—1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90—1.20, füstölt belf. csonttal 1.10—1.50, csont nélkül 1.20—1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 1.80—2.00, csont nélkül 2.20—2.20, kolbász 1 kg. nyers ————, füstölt I. r. 1.30—1.60, szalonna 1 q. ———, sózott 90—98, füstölt 106—112, sertészsir 1 q. hordóval 110—112, hordó nélkül budapesti I. r. 106—108, szalámi 1 kg. belföldi 260—300, prágai ———— korona.

Baromfi. a) *Élő*: (1 pár) csirke rántani való 0.00—0.00, tyuk belföldi I. r. 3.00—3.00, kappan hizott I. r. 4.40—5.00, sovány 2.80—3.00, rucza hizott I. r. 0.00—0.00, sovány belföldi 3.20—3.20, liba fiatal ujdonság —.0——.—, lud hizott I. r. —.———.00, sovány belföldi 0.——0.00, pulyka hizott I. r. 10.——11.—, sovány belföldi ———— korona. — b) *Tisztitott*: csirke I. r. 1 drb 1.20—1.60, tyuk I. r. 1 drb 1.60—2.20, kappan hizott 1 kg. ————, 1 drb 2.00—4.00, rucza hizott 1 drb 1.60—2.80, 1 kg. 1.12—1.20, lud hizott 1 kg. 1.00—1.08, 1 drb 4.60—6.50, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, pulyka hizott 1 kg. 1.00—1.20, 1 drb ————, magló 1 kg. ———, 1 drb ————, ludmáj 1 kg. 2.40—5.00, nagy 1 drb 1.00—2.00, ludzsir 1 kg. 1.60—2.00 korona.

Hal. *Élő*: (1 kg.) harcsa 2.00—2.40, csuka 1.80—2.00, ponty dunai nagy 1.80—2.00, márna 1.20—1.60. süllő balatoni ————, czompó 0.00—0.00, pisztráng nagy ————, kecsege 0.00—0.—, angolna ————, apró kevert 0.36—0.60. Lazacz rajnai 1 kg. 8.——10.— korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.16—0.16, lefölözött 0.12—0.12, tejfel 0.50—0.56, teavaj 1 kg. 2.40—2.60, főző darabos 1.50—1.80, szedett 1.50—1.80, olvasztott ————, margarin I. rendü ————, II. r. ————, tehénturó I. r. 0.24—0.32, juhturó 1.12—1.20, liptói 1.00—1.28, juhsajt ————, ementáli belföldi 2.00—2.00, grói belföldi 0.80—1.20 korona.

Liszt és kenyérnemüek. Kenyérliszt 1 q. ———, kenyér monori, fehér hosszu 1 kg. 0.26—0.26, barna 0.22—0.22, rozs 0.22—0.22 korona.

Száraz főzelék. Lencse belföldi 1 q. —.00——.00 külföldi 36.00—56.00, borsó hazai héjas 20.00—24.00, koptatott 26.00—30.00, külföldi héjas 20.00—34.00, bab fehér apró 14.00—18.00, nagy 14.00—16.00, szines 12.00—20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.30—4.40, alföldi (1440 drb) 56.00—58.00, erdélyi (1440 drb) 00.00——.00, szerb (1440 drb) 54——54—, apró (1680 drb) ————, meszes tojás ————— korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. ————, I. r. 1 q. 4.40—5.00, petrezselyem ujd. 100 köt. —————, I. r. 1 q. 24.00—32.00, zeller I. r. 100 drb 6.00—20.0, karalábé I. r. 100 drb 2.60—3.60, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ————, érett makói 1 q. 12.00—15.00, fokhagyma I. r. 1 q. 24.00—30.00, czékla 1 r. 100 drb 1.20—2.00, II. r. 0.80—1.20, fejeskáposzta I. r. 100 drb —.00——.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 1.60—4.00, vörösk áposzta I. r. 100 drb 10.00—20.00, fejes saláta I. r. 100 drb 1.60—18.0, kötött saláta 100 drb ———, burgonya 1 vaggon sárga 540.0—560.0, fehér 400.00—440.00, rózsa 1 q. 4.00—5.20, fekete retek kicsiny 100 drb 1.20—3.00, ugorka 100 drb savanyitani való ———, savanyitott 3.60—6.00, nagy salátának ————, paradicsom olasz 1 q. 00.00—00.00, belföldi ————, zöld paprika 100 drb ————, tök főzni való 100 drb —————, zöldborsó hüvelyes 1 q. 56——60—, kifejtett —————, zöldbab hüvelyes 1 q. —————, kifejtett ———————, karfiol 100 drb 26.00—30.00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00—34.00, spárga 1 kg. 0.00—0.00 korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. —.————, rétesbe való 18.00—40.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. —.———.—, közönséges kevert körte 1 q. 20.00—24.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. —.——————.—, nem magvaváló vörös 1 q. —.———.—, ringló nemes I. r. 1 q. —.———.—, baraczk kajszin 1 q. —.———.—, őszi 1 q. —.———.—, magvaváló 1 q. —.———.—, nem magvaváló 1 q. —.———.—, szőlő fehér mézes csemege 1 q. 00.00—00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. —.———.—, meggy nagyszemü kem. 1 q. —.———.—, apró szemü 1 q. —.———.—, eper (szamócza) 1 kg. —.———.—, málna 1 kg. —.———.—, szeder 1 liter —.———.—, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ————, kicsiny 100 drb —.———.—, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb —.———.—, II. r. 100 darab —.———.—, dió nagy papirhéju 1 q. 00.00—00.00, apró kemény héju I. r. 1 q. 44.00—50.00, mogyoró nagy olasz 1 q. 76.00—86.00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.——0.—, belföldi 1 q. —.——.—, narancs messzinai 100 darab 2.50—6.00, apuliai 100 drb —.——.—, mandarin 100 drb 0.00—0.00, czitrom I. r. 100 drb 2.60—2.80, füge hordós 1 q. 34.00—40.00, koszoru 1 q. 34.00—40.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 74.00—80.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 76.00—136.00, szőlő passatutti 1 q. ———, 1 q. —.——.—, szerb szőlő 1 q. —.——.— korona.

Füszer, ital. Paprika I. r. 1 q. 200.00—240.00, II. r. 1 q. 140.00—200.00, mák 1 q. 50.00—60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00—104.00, lépes 1 q. —————, köménymag 1 q. —.——.—, boróka 1 kg. —.——.—, házi szappan szin I. r. 1 q. 56.00—60.00, közönséges II. r. 44.00—46.00, bor fehér asztali palaczkokban 1 hl. —.——.—, vörös bor 1 hl. —.———.—, házi pálinka palaczkokban 1 hl. —.——.— korona.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piaczon. 1900. április hó 13-án. (**A** székesfővárosi **vásárigazgatóság** jelentése a „*Köztelek*“ részére). **Felhozott Budapestről** 39 **árus** 68 **db sertést,** 1 **árus** 5 **db süldőt,** 3000 **kg. friss hust,** 3600 **kg. füstölt hust,** 600 **kg. szalonnát,** 400 **kg. hájat.**

Forgalom élénk. **Arak a következők: Friss sertéshus 1 kg.** 100—128 fillér, 1 q ——— K., **süldőhus 1 kg.** 112—144 fillér, 1 q ———— K., **füstölt sertéshus 1 kg.** 112—136 fil, 1 q ———— korona, **szalonna zsirnak 1 kg.** 108—112 fillér, 1 q ——— K., **füstölt szalonna 1 kg.** 108—120, 1 q ————— fillér, **háj 1 kg.** ——112, 1 q ————— fillér, **disznózsir 1 kg.** 112—120, 1 q —————— fillér, **kocsonyahus 1 kg.** 80—100, 1 kg. —————— fillér, **füstölt sonka 1 kg.** ———— fillér. 1 q ——— korona.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piaczon 1900. április 13-án. (**A** székesfővárosi **vásárigazgatóság** jelentése a „*Köztelek*“ **részére.**) **Felhozott Budapestről** 36 **árus** 8 **db sertést,** 0 **árus** 5 **db süldőt,** 3000 **kg. friss hust,** 2500 **kg. füstölt hust,** 400 **kg. szalonnát,** 200 **kg. hájat,** — **kg. zsirt,** — **kg. kolbászt,** — **kg. hurkát,** — **kg. füstölt szalonnát,** —— **kg. kocsonyahust,** — **kg. disznósajtot,** — **kg.** (— **db) sonkát,** — **kg. töpörtőt.**

Vidékről és pedig: Nagy-Kőrösről 4 árus 67 Czeglédről 2 árus 23 darab sertést, Turkevéről 1 árus 5 drb sertést, Monorról 1 árus 28 drb sertést, összesen 8 árus 113 drb sertést.

Forgalom élénk. **Árak a következők:** Friss sertéshus 1 kg. 100—112 fillér, 1 q ——— korona, süldőhus 1 kg. 120—144 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sertéshus 1 kg. 128—186 fillér, 1 q 110—112 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100—112 fillér, 1 q —— korona, füstölt szalonna 1 kg. 128—140 fillér, 1 q ——— korona, háj 1 kg. 112—116 fillér, 1 q ——— korona, disznózsir 1 kg. 116—120 fillér, 1 q ——— korona, kocsonyahus 1 kg. 56—60 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sonka 1 kg. ———— fillér, 1 q ——— korona, kolbász 1 kg. ———, Disznósajt 1 kg. —— hurka —, 1 drb ———, töpörtő 1 kg. ——— fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utcza, 1900. április 13. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozatott a szokott községekből 45 szekér réti széna, 7 szekér muhar-15 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 0 szekér tengeriszár, 0 szekér egyéb takarmány (luczerna, zabosbükköny stb.) 200 zsák szecska. A forgalom lanyha Árak fil.-ben q-ként a következők: réti széna 400—580, muhar 540—600, zsupszalma 260—320, alomszalma 220—240, egyéb takarmány ————————, lóhere ————, takarmányszalma ————, 100 kéve tengerisz. ——————— luczerna ———— sarju ————, szalmaszecska 360—380, széna ——. uj ————, zabosbükköny ———— Összes kocsiszám 74, suly ——,— kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. április hó 13-án. *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 1170 db, eladatott 1170 db, galicziai — drb, eladatott —— drb, tiroli — drb, eladatott — drb, növendék élő borju — db, eladatott — drb, élő bárány 33 db, eladatott 33 drb; belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi ölött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott —— drb, ölött bárány 709 drb. eladatott 709 drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

Borju és bárányvásár lefolyása élénk volt.

Arak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 52·——76 koronáig, kivételesen 86—— koronáig sulyra, galicziai ———, kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— koronáig kiv. ————— koronáig sulyra, növendék borju ———, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbkint, ——— koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, Ölött borju: belföldi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, galicziai ———— koronáig, kiv. ———— koronáig sulyra, tiroli ———— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, bécsi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, növendék ———— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, élő bárány 10·——18·— koronáig páronkint, ölött bárány 7·——20·— koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900. évi április hó 12-én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.* Felhajtatott: 172 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. — db, közép 38 db, alárendelt — db. Fejőstehén · fehér 0 drb, tarka 100 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly — db, bonyhádi 32 db hizlalni való ökör — db, üsző fehér — db.

Jármos ökrökkel az üzlet nagyon gyenge, fejőstehenekre a kereslet gyengébb volt, ezeknek ára dbként 10—20 koronával csökkent.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendü jármos ökör ————, középmin. jármos ökör ———— pár, alárendelt minőségü jármos ökör ————, Jármos bivaly ——— é. s. mm., ———— K.-ig páronkint. jobb minőségü jármos ökör ——— mm.-kint é. s. bekötni való ökör ———— K.-ig. Fejősteheneként és pedig: Fehérszőrü magyar tehén ————, tarka kevert származásu tehén 160—220 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 220—320, kiv. —— koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi április hó 12-én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) Felhajtatott: 1887 db nagy vágómarha, nevezetesen: 989 db magyar es tarka ökör, 515 db magyar és tarka tehén, 205 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db boszniai tehén, 8 db szerbiai tehén, 144 db bika és 26 db bivaly.

Vágómarhából a felhajtás mintegy 600 dbbal kisebb volt, mint a mult héten, minthogy azonban a marhahusfogyasztás a nagyhétben rendesen igen gyenge, az árak a csekély felhajtására változatlanok maradtak.

Minőség szerint: 358 darab elsőrendü hizott 1398 db középminőségü és 131 db alárendelt min. ökör —— db elsőrendü hizott ökör, —- db középminőségü ökör és — db alárendelt min. ökör · — db elsőrendü hizott tehén, —— db középminőségü tehén, — db alárendelt minőségü tehén.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségü 58 ——66·—, kivételesen —·———, hizott magyar ökör középminőségü 50·——58·—, alárendelt minőségü magyar ökör 44·——50·—, jobb minőségü magyar és tarka tehén 42—64·—, kivételesen tarka tehén —·——·—, magyar tehén középmin., 42——64·—, alárendelt minőségü magyar és tarka tehén 42·—64·——, szerbiai ökör jobb minőségü 50·——60·—, kiv. —·—, szerbiai ökör középminőségü 46·—48·—, szerbiai ökör alárendelt minőségü —·———·—, szerbiai bika 46—64·—, kivételesen —.—, szerbiai bivaly 34.—44·—, kiv. —— koronáig métermázsánkint élősulyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. április 12-én. (*A budapesti vásárigazgatóság* jelentése a „*Köztelek*" részére).

A felhajtás közép, a forgalom élénk volt.

Felhajtatott összesen 631 db. Eladatott 371 db. Jobb minőségü lovakból hátas 20 drb, eladatott 6 db, 300—360 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 8 db, eladatott — db ———— K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 15 db, eladatott — db ———— K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 100 db, eladatott 25 db 200—260 K.-ért, ponny 5 db, eladatott 3 db 18—40 K.-ért; közép minőségü lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 145 db, eladatott 60 db 120—164 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 250 db, eladatott 200 db 70—140 K.-ért; alárendelt minőségü lovakból 88 db, eladatott 77 db 16—50 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 60 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 4 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900 évi április hó 13-án. (*Első magyar sertéshizlaló - részvénytársaság* telefon jelentése a „*Köztelek*" részére.) Az üzlet emelkedő árak mellett szilárd volt. *Heti átlag-árak:* Magyar válogatott 320—380 kilogrammos nehéz 108—110 fil., 280—300 kgrammos nehéz 107—108 fil., öreg 300 kg. tuli 98—100 fil., vidéki sertés könnyü —— f. Szerb 104—107 f. Román ———— tiszta klg. páronkint 45 klgr. életsulylevonás és 4% engedmény szokásos. — *Eleségárak:* Tengeri uj 11·50 —·— korona, árpa 12·— kor. Kőbányán átvéve. *Helyi allomany:* április 6 án maradt 33617 darab *Felhajtas:* Belföldről 1442 darab, Szerbiából 1263 darab, Romániából —— drb, egyéb államokból —— darab. Osszesen 2705 db. Főösszeg 36322 db. Állomány és felhajtás együtt —— drb. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 1288 drb, belföldre Budapest környékére 626 drb, Bécsbe 107 drb, osztrák tartományokba 285 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 2320 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 1 darab, vaggonokból kirakott hulla 3 darab, borsókásnak találtatott 10 darab, összesen 14 db. Maradt állomány 3402 drb. A részvény-szállásokban 5679 drb van elhelyezve. Az egészségi és tranzitószállásokban maradt IV/6. 1636 db. *Felhajtás:* Szerbiából 1263 db, Romániából — drb, összesen 2899 drb. *Elhajtás:* 979 drb, maradt állomány 1921 drb és pedig 1921 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 77 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(*Kivonat a hivatalos lapból.*)

April 17.	Szepesi jbiróság	a tkvi hatóság	Darvas Antalné	46260
Ápril 18.	Kis-czelli kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Rozenberg Henrikné	108898
Ápril 18.	Pancsovai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Urosevits Emánuel	42222
Ápril 19.	Szentesi jbiróság	a tkvi hatóság	Hejja Lajos	44000
Ápril 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Seebald József	233588
Ápril 20.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	k. k. Pálfy Dezső, Irma, Gyula	567642
Ápril 23.	Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Stieder György	62672
Ápril 23.	Belényesi jbiróság	a tkvi hatóság	Henri Jan Barend van Royen	78160
Ápril 24.	Zentai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Braun Simon	40560
Ápril 24.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Nagy Ferenczné	80898
Ápril 24.	Ujpesti kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Schulcz János	41640
Ápril 25.	Kis-kőrösi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Nagy Balázsné	60400
Ápril 25.	Kis-kőrösi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Vajda Mihály	62400
Ápril 26.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Prohaszka Ferencz	422984
Ápril 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Rády Mihályné	271216
Ápril 27.	Tornai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Gr. Zichy Ferraris Lajos	240656
Ápril 28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Schlesák Mihály	47836
Május 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Csorba Árpádné	65940
Május 3.	Bpest I—III. jbiróság	a tkvi hatóság	Horowitz Malvina	68492
Május 3.	Mármarosszigeti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Stern Izsák	47444
Május 4.	Bpesti I—III. k. kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Horowitz Malvina	167832
Május 16.	Ujvidéki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kitzweger Imre	56000
Május 17.	Váczi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	szalassi Szalachy Sándor	288000
Máj. 27.	Ar.-Maróthi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dittrich Gyula	2[illegible]0585
Junius 2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Révay Manő	75889
Julius 2.	Élesdi jbiróság	a tkvi hatóság	Berzeviczy Béla	43266

Szerkesztői üzenetek.

B. I. urnak *Halas.* A levelében emlitett permetezőanyaggal való védekezés kérdését nemsokára részletesen fogjuk tárgyalni.

H. G. urnak *Arad.* A kenderkóró beváltási ára a szegedi Salzmann és társa czég tulajdonában levő szegedi, mezőhegyesi, békési és komádi-i (Biharm.) beváltó- és kikészitő-intézeteknél 100 kg.-onkint 4 korona. Természetes dolog, hogy ez csak a száraz és egészséges kóróra nézve áll igy.

W. J. urnak *Baranya-Nádasd. Palgrave* hires müvében, („Voyage en Arabie et en Asie centrale") leirja, hogy a teve Közép-Ázsiában, Thibetben s Chinában mint igavonó állat alkalmaztatik, pedig azon vidéknek határozottan zordabb éghajlata van, mint a minő a mienk. A török birodalomban több mint 200 ezer igavonó tevét ir elő az ottani statisztika. Ha alkalmaztatását illetőleg akar informácziót meriteni, leghelyesebben teszi, ha a Keletre kinevezett mezőgazdasági atassénkhoz fordul felvilágositásért. Czime: dr. *Gaál* Gyula Bukarest, ki az egész Keletre kiható hatáskörrel lévén megbizva, legilletékesebb lesz kérdésére válaszolni.

Sz. J. urnak *Kozár.* Pulykatojásokat rendelhet: *Möller* Istvánné, Hédervár, Győrmegye, valódi Cambrigdeshire bronzpulykák utáni tojások ára darabonkint májusig 1 korona 20 fillér, azután 40 fillér, *Such* Dezsőnénél, Békés-Csabán és sok más kiváló tenyésztőnél. Ha még több czimet óhajt, tessék megrendelni *Hreblay* Emil: *Tyu tenyésztés* czimü most megjelent munkáját, ára 2 korona 20 fillér bérmentes küldéssel Gödöllőn.

Elsőrangu hazai gyártmány.
Gőzcséplők
Pontos czim:
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPEST.
Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.
Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.
Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással díjmentesen szolgálunk.
Ekék
Borsórések
Vetőgépek
Szecskavágók
Morzsolók

Etetési czélokra ajánljuk a legjobbnak bizonyult

rizstakarmánylisztünket

vegyi összetétele az országos chemiai intézet és központi vegykisérleti állomás vegyelmezése szerint:

Zsir .....**13.74%** **Protein** .....**15.40%** **N. mentes anyag** **47.55%**

Mintákkal és felvilágositással szivesen szolgálunk.

Hedrich és Srauss „KIRÁLYMALOM“ Budapest.

Földbirtokosok, gazdák és raktárvállalatok stb, figyelmébe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézetem

ajánl igen csekély kölcsöndij mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telitett

kazal ponyvákat,

vasuti waggonok és más mezei termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** miáltal saját ponyvának beszerzése megtakarittatik. Ugyszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhetők be uj és használt 726

telitett ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá uj és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvétetik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V. Arany-János-utcza 12.

TELEFON. Surgony-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Importált eredeti

angol kosok

kaphatók:

PICK OSWALD-nál

BUDAPEST,

VIII., Külső-Kerepesi-ut 1. sz.

Magyar Fenyőmag Pergető Gyár

erdészeti magkereskedés

FARAGÓ BÉLA **ZALA-EGERSZEGEN.**

Ajánl mindennemü hazai s külföldi legmagasabb csiraképességü tü és lombleveli

Erdei vetőmagvakat

TÖLGYMAKKOT s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve diszoklevél, arany és ezüstéremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

431 Árjegyzék bérmentve.

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagói aratógépgyár.

Kévekötőaratógép. Marokrakóaratógép.

Fükaszáiógép. Szénagyüjtő-gereblye.

Kaszaelesitő. Kévekötőzsineg.

Nemrég nyitottuk meg Budapesten uj üzletünket és azt magunk vezetjük egyenesen saját üzemünk szerint. Ezen idényben szolgálhatunk tiszta manilakötőzsineggel, melyet chicagói gyárunkban gyártottak.

Képes árjegyzékekért és utmutatásokért tessék az alul jelzett czimhez fordulni:

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váczi-ut 38. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; úgy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó **BUDAPEST-KELENFÖLD.**

Gazdaságok, iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR Részv.-Társas. (ezelőtt MILLE)

a legtökéletesebb elismert gáz-, benzin-, petroleum- és acetylen-motorait 1—100 lóerőig és locomobiljait.

Nagyszerű ujitások szabadalmazott szerkezetiel.

Minden kiállításon és versenyen első díjakkal és érmekkel kitüntetve.

Vezérképviselőség: Gellért Ignácz és Társa, Budapesten, VI., Eötvös-u. 43. FIÓKMŰHELY BUDAPESTEN.

Actiengesellschaft Stahlwerke Weissenfels

ezelőtt Goeppinger & Co.

Weissenfels, Oberkrain.

Szabadalmazott

acélhordók

A hordóban levő folyadék nem veszi sulyából kiszivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzin, festékáruk, spirituszok, olajok, alkalák stb. részére.

Kapható minden vaskereskedésben.

Amerikai szabadalmazott

acélláncok forrasztás nélkül.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

7217

Tenyészet feloszlatása miatt eladatnak:

1 db 3 éves bika, Nagym. **Széll Kálmán** héraházi szimmenthali törzstenyészetéből, **40 db 4—8 éves tehén,** vasmegyei és bonyhádi tájfajta, **31 db üsző és bika borju,** részben telivér, részben keresztezés. — Az összes állomány kitünő kondicióban van. — Részletes felvilágositást nyujt a

csurgói főbérnökség

722 **Somogy-Csurgón.**

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mintán a **Magyar Királyi Pénzügyminisztérium** ellenőrző közegei a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték (**VI. sorsjáték**) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a Collaurisitóknak elárusitás végett kiadattak. — **A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magyar Királyi Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Hatodik sorsjáték. 100.000 sorjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Húzás: 1900. máj. 17. és 18.

1	nyeremény	á	60000
1	„	„	20000
1	„	„	10000
1	„	„	5000
3	„	2000	6000
5	„	1000	5000
8	„	500	4000
30	„	300	9000
50	„	100	5000
2900	„	40	116000
3000	nyerem.	kor.	240000

Második osztály. Betét 20 korona. Húzás: 1900. decz. 12. és 13.

1	nyeremény	á	70000
1	„	„	25000
1	„	„	10000
1	„	„	5000
3	„	3000	9000
5	„	2000	10000
8	„	1000	8000
20	„	500	10000
100	„	300	18000
3900	„	80	312000
4000	nyerem.	kor.	477000

Harmadik osztály. Betét 32 korona. Húzás: 1900. jul. 10., 11. és 12.

1	nyeremény	á	80000
1	„	„	30000
1	„	„	20000
1	„	„	15000
3	„	10000	30000
5	„	5000	25000
8	„	2000	16000
10	„	1000	10000
70	„	500	35000
4900	„	130	637000
5000	nyerem.	kor.	898000

Negyedik osztály. Betét 40 korona. Húzás: 1900. augusztus 1. és 2.

1	nyeremény	á	90000
1	„	„	30000
1	„	„	20000
1	„	„	15000
3	„	10000	30000
5	„	5000	25000
8	„	2000	16000
10	„	1000	10000
70	„	500	35000
2900	„	170	493000
4000	nyeremény	korona	934000

Ötödik osztály. Betét 32 korona. Húzás: 1900. augusztus 22. és 23.

1	nyeremény	á	100000
1	„	„	30000
1	„	„	20000
1	„	„	15000
3	„	10000	30000
5	„	5000	25000
8	„	2000	16000
10	„	1000	10000
70	„	500	35000
2900	„	200	580000
4000	nyeremény	korona	1061000

Hatodik osztály. Betét 24 korona. Húzás: 1900. szeptember 12-től október 10-ig.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Korona

1.000,000

(Egy Millió)

1	jutalom	korona	600000
1	nyeremény	á	400000
1	„	„	200000
1	„	„	100000
1	„	„	60000
1	„	„	40000
2	„	„	30000
3	„	„	20000
20	„	„	10000
50	„	„	5000
400	„	„	2000
720	„	„	1000
1000	„	„	500
27800	„	„	200
30000	nyeremény és jutalom	korona	9550000

Ezen 440 nyeremény kézi sorsolás, kétszer kapja a jutalmat díjat.

Az I. osztály húzása 1900. évi május hó 17. és 18-án lesz. A húzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a vigadó termében. — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1900. évi április hó 15-én

MACY. KIR. SZABADALMAZOTT OSZTÁLYSORSJÁTÉK IGAZGATÓSÁGA.

Lónyay. *Hazay.*

Impregnált

csillag * jegyű

takarmány répa-mag

Olajbogyó-alaku takarmányrépa.

Minthogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a. szabadalmazott eljárással **impregnált takarmány-répa**-magvainkat számos esetben hamisitják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők nehány zsák csillagjegyü répamagot rendelnek és ha ez elkelt, akkor mindenféle csekélyebb értékü magot árusitanak a csillagjegygyel ellátott zsákokban, hogy ez által azt a hiedelmet keltsék, hogy a zsákokban az általunk termelt és **impregnált takarmányrépa** foglaltatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközönséget értesiteni, miszerint a valódi csillag * jegyü

impregnált

takarmányrépa-magvak

Magyarország, Felső- és Alsó-Ausztria valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállitó magkereskedő czégnél

Budapesten **VII. ker., Rottenbiller-utcza 33. szám és VI. ker., Andrássy-ut 23. szám** kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, ugymint

Sárga Oberndorfi,	**Sárga Eckendorfi,**
Vörös Oberndorfi,	**Vörös Eckendorfi,**
Sárga olajbogyó,	**Sárga Mammuth,**
Vörös olajbogyó,	**Vörös Mammuth,**

melyek mint emlitettük, — Magyarországon **egyedül** csak a

Mauthner czégnél

kaphatók, **különösen kitünnek** azáltal, hogy

1. csirázási energiájuk erősebb. Magas csirázó képesség mellett, gyorsabb és erőteljesebb a kikelésük. Kitünnek továbbá
2. a fajtáknak fajazonossága által, tudniilik alakra és szinre nézve,
3. a magvak leggondosabb tisztitása és végre a meglepő nagy termás által.

Jaensch Gusztáv és Társa

ascherslebeni (Eszaknémetország) birtokosok és magtermelők.

Mammuth takarmányrépa.

Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. kitűnően bevált évek óta

Porcellán-Email-Festékünk (Pef)

mint elegáns fal és mennyezet mázolat, melyen penész és gombaképződés lehetetlen. Mindenkor mosható, keményen porcelánszerű felületet nyujt, mely **tej és vajkezelési gépházak, konyhák, fürdőszobák, folyosók, istállók, klosetek stb.** részére felette czélszerű.

Bessemer-festékünk (védjegy üllő)

mint **feltétlenül megbízható rozsdavédő szer** mindennemű vasszerkezetek, vas és hullám bádogtetők, tartók, kerítések, rácsok, gépek stb. részére. — **Mint famázolat is kitűnő konserváló szer.** Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenálló, mint minium és olajfesték.

Kimerítő ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

A vetési idényre ajánlom **SACK RUDOLF** legujabb rendszerü

sorbavetőgépeit,

melyek **Kisbéren** és **Léván** mult év őszén tartott nemzetközi versenyek alkalmából **első díjjal** lettek **kitüntetve.**

Továbbá ajánlom az *egyes eke gerendelyére szerelhető*

grubbereket és exstirpatorokat.

A IV-ik osztály sorbavetőgépek egy vonal s résszelv, hogy azokkal sik- vagy domboru talajon minden vaggfélét tetszésére ott és ugy ültethet, **tökéletes eganletesen** lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszemkövy beigazítani, mert ő vaw fi gaszcsak ital szerelni kellene. **Sack Rudolf** vas mezőgyi sorbavető gépei fel- tile könnyen járnak nagyon ollárban vannak készítve, igen szerfeszt és kivánatos időszerű könyvei is kaphatók.

Mindenonn Sack ake, bo- rona, szórvetőgép és talajmi- velési eszköz ügy vásárlásban van raktárunon és szedett minőségben **törvényes védjegyvel** ezen nálunk szerezhető be. Legjobb árjegyzékunk ügyem mint jelmű szag és **kivánatra** legszívesebben szolgálok szavi ingyen és bérmentive.

PROPPER SAMU

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,

BUDAPEST, V., Váczi-körut 52. szám.

Kitüntetve

1897. Kisbér nemzetközi vetőgépverseny — első díj: **állami arany érem.**
Lévai nemzetközi vetőgépverseny — első díj: nagy üzemre **arany érem.**
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny — első díj: **arany érem.**
Marosvásárhelyi vetőgépverseny — első díj: arany érem.
1899. Szegedi kiállitás — első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:

Magyarország

legujabb és

legjobb 7583

vetőgépét,

szabad, kiváltható kapacsukiyókkal ellátott

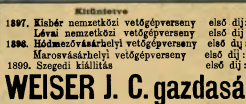

sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

sorvetőgépét, továbbá szab. „Perfecta" oloső és igen jó, könnyü vetőgépét, **legjobb szekezett Sack-re** dszerü szórlétét, **borunát, járgányait, szénagyüjtőit, rostáit** és mindenféle **gazdasági gépeit.**

„Planet jr." rsz. kézi-toló répakapa és töltögető, à 10 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak
Budapest-balpartü üzletvezetőség.
10539/900 II. szám.

Pályázati hirdetmény.

Morvavölgyi vonalunk Kutti állomásának bővítésével kapcsolatos következő munkák biztositására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk, és pedig: a felvételi épület bővitésére és átalakitására, anyagszertár és kezelő kamarára, lakatos bodera, faszerkezetü árurakt ára, laktanya épületre munkás árnyékszékre, szénfészerre, két állásu mozdonyszinre, vizállomási kút létesitésére, valamint a vizszolgálathoz tartozó gépészeti berendezés szállitására és felszerelésére.

A teljesitndő munkák mennyiségére vonatkoztató tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulirt üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében Terézkörut 62. szám I. emelet, valamint pozsonyi osztálymérnökségünknél (főpálya-udvar) a hivatalos órák alatt szerezhetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok folyó évi április hó 18-ikának déli 12 óráig általános osztályunknál (Terézkörut 62. szám I. emelet 6. ajtó szám alatt) nyujtandók be alábbi feliratta! „Ajánlat Kutti állomás bővitésére".

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi április hó 17-én déli 12 óráig 3000 korona azaz háromezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban budapesti gyüjtőpénztárunknál befizetendő. Az érjékpapirok a budapest illetve bécsi tőzsdei, tizennégy napnál nem régibb árfolyam szerinti, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Takarépénztári betétkönyvek bánatpénzüt nem tehetők le.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot fentartjuk maguknak.

Budapest, 1900. április hó 1-én.

(Utánnyomat nem díjaztatik). Az üzletvezetőség.

Fairbanks mérlegek = legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerüek, **teljesen könnyűrkarral bírnak s a hidra tett terket minden ponton egyenlően mérlegeik.**

Tartósság, pontosság és könnyü kezelésüknél fogva egy **hazánkban,** mint a külföldön a legelső díjat nyert **legkitünőbb mérlegek.**

Gazdasági-, szekér-, marha-, znák- és raktári mérlegeinket

mérlegek és e czélnak megfelelő szerkezetükénél fogva **különösen a gazdák, gazdaságok** és uradalmak részére a legszerczeben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek sulyokkal számitott jobb kriteltl **tizedes** mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesités, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei más beszfogjatnak. — **Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.** Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrássy-ut 14. czimzendők. Árjegyzékkel, felvilágositással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság,

BUDAPEST, Andrássy-ut 14. Gyár: Külső Vézci-ut 156.

AJÁNLOK:

Lucernát, lóherét, fümagvakat

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot

a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Szakokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,

MŰTRÁGYÁT

Guano szaponaríát tiszta vastag gyökerekből 5-ölve.

GÉPOLAJAT,

u. m. **valódi tiszta olívaolajat, elsőrendü savtalanitott repczeolajat,** stb.

Szalonnát

Fertőtlenitő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karboleumot, keserűsót czukasót stb.

mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT, V. ker., **Akadémia-utcza 10. sz.**

BUDAPESTEN,

Telefon. **Sürgönyczím: „CERES" Budapest.** Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kivánatra szolgálok.

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelésü és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya

peronosporájának

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete" raktárában:

50 kgos zsákokban ... ... à kg. 38 kr.
10 kgos zsákokban ... ... à kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban ... ... à kg. 40 kr.

A szőlő első permetezéséhez 1%; második permetezéséhez 1½—2%; harmadik permetezéséhez 1½%-os oldatot használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permezéshez 22—25 kg. bordói por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgáliczból.— A port **konyhaszitán** a vizbe szitáljuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-képpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védelmező ellenszere az

oidiumnak (lisztharmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete" raktárában:

50 kg. zsákokban ... ... à kg. 26 kr.
10 kg. zsákokban ... ... à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban ... ... à kg. 28 kr.

Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozzunk**; másodszor junius hó végén, harmadszor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **rézképpor. Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges képporból.**

Az emelkedő rézgáliez és kénárak folytán a dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai ideiglenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést eszközölni, hogy a tavaszszal szállíthassunk. Elkésett rendelések teljesitésére nem szavatolunk, mert a gyártás korlátolt.

Permetező és fujtató gépek:

Vermorel-féle **„Eclair"** permetező ... ... 20 frt
Vermorel-féle **„Torpille"** porozógép ... ... 18 frt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező ... ... 14 frt
Kézi **fujtató** (igen finoman poroz) ... ... 5 frt
Háti **porozógép** (igen finoman poroz) ... ... 14 frt

Az „Aschenbrandt-féle" porok megrendelhetők a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,

BUDAPEST, (Alkotmány-utcza 31. szám).

Ezenkivül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok" kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki megbizottak.

Czukorrépa, burgonya és salétrom permetező

(szabadalmazott).

A szegedi kiállitáson **„uj és ligyelemre méltó"** jelzővel kitüntetve.

A szükségelt **ötszörös erőkifejtésnek** megfelelőleg szabadalmazott **szivattyuszerkezettel** ellátva.

Az **ormányos bogarak ellen** használható chlorbaryum és rovarin permetezéshez. **A burgonya peronosporája** elleni permetezéshez. **A salétromnak** oldat alakban bármely oldat alá és a **trágyaié permetezéshez. A csigák ellen** (lema melanopus) thanatonnal történő védekezéshez.

A háromsoros permetező egy pillanatt alatt minden sortávolságra beállitható. Az ötsoros pedig egy méter széles zárt sikot permetez.

Munkaképessége 3 kat. hold.

E tökéletes permetezők kaphatók alólirott feltalálónál.

Ismertetés ingyen és bérmentve 703

Veszelei Zsigmond

DOMBOVÁR, posta-, távirda- és vasutállomás.

Pályázati hirdetés.

Az **erd. róm. kath. status** igazgatótanácsa, az 1899. évi október hó 25-én tartott rendes statusgyülésétől nyert meghatalmazása folytán egy

jószágigazgatói állásra

Kolozsvár székhelylyel ezennel **pályázatot hirdet.**

Az erd. róm. kath. status uradalmainak jószágigazgatója ügyörét képezik: a kolozsmonostori, nagy-almási, radnóthi és alsó-bajomi főuradalmak és az ezekhez tartozó birtokok igazgatása, felügyelete és ellenőrzése az egységes kezelés iránti kiváló tekintettel.

Ezen birtokok, illetve uradalmak terjedelmét a következőkben részletezzük:

1. A kolozsmonostori mezőgazdaság 4.200 hold, erdőgazdasága 5.000 hold, együtt tehát 9.200 hold.
2. A nagyalmási uradalom mezőgazdasága 1.2000 hold, erdőgazdasága 7.800 hold, együtt 9.000 hold.
3. A radnóthi uradalom mezőgazdasága 4.800 hold, erdőgazdasága 400 hold, együtt 5.200 hold.
4. Az alsó-bajomi uradalom mezőgazdasága 1.500 hold, erdőgazdasága pedig 2.500 hold, együtt 4.000 hold.

A pályázók, kiknek magyar honpolgároknak és róm. kath. vallásuaknak kell lenniök, kötelesek:

1. Elméleti és gyakorlati képzettségüket igazolni.
2. Megkivántatik, hogy pályázók javadalmazási igényeik felől, pályázati folyamodványaikban ők maguk ajánlatszerüen nyilatkozzanak.
3. A felszerelt folyamodványok

1900. évi május hó 5-ig

bezárólag Kolozsvárra, az erd. róm. kath. status igazgatótanácsához czimzendők.

Kolozsvárt, 1900. évi április hó 10-én.

Majláth Gusztáv Károly gróf s. k.,
erdélyi püspök.

782

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI Jósz-utcza 7.

Csakis a Hazai Ipart pártoljuk.

Gróf Zichy Pál Ferencz nagyhörcsöki méneséből

5 telivér és 63 félvér csikó és kancza kerül eladásra

f. év április 29-én délelőtt 10 órakor kezdődő árlejtés utján. Bővebb értesitést nyujt 774

Heiszler Antal ispán

Nagyhörcsök

posta és vasuti állomás Sárbogárd.

Szabadalmazott

Kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára,

kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszab esetben is.

A kosárbetétek árai:

4 lóerejű géphez	60 korona	8 lóerejű géphez	80 korona
6 „ „	70 „	10 „ „	90 „

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő

Bajzáth Ignácz, Székelyhid. 762

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Üllői-út 35-dik szám

Eladó bikák.

Méltóságos **gróf Hadik Barkóczy Endre** ur orsz. törzskönyvezett és rendszeresen tuberculinozott telivér simmenthali tenyészetében 2 drb $1^1/_2$ éves tuberculinojtásra nem reagált bika van még eladásra fölállitva.

Bővebb felvilágositást ad

az uradalmi tiszttartóság

TAVARNÁN (Zemplénmegyében.) 778

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-müvek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), **„Martellin" dohánytrágyát, Kamitot.**

A mütrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legujabb szerkezetü kitünő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron. 40

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis" homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és gyökeres szőlővesszők eladók.

1 éves gyökeres európai vesszők.

Olasz Bizling	15,000	ezre	10 frt
Nagy Burgundi	4,000	„	10 „
Mézes fehér	3,000	„	10 „
Szent-Lőrincz	2,000	„	10 „
Nemes Kadarka	500	„	10 „
Veltelini piros	3,000	„	10 frt
Madelaine angevine	1,000	„	10 „
Tramini piros	3,000	„	10 „
Piros Bakar	1,000	„	10 „

2 éves gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizling	4,000	ezre	14 frt

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek" intézendők.

Az elszállitás tavaszszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralevő rész utánvéttel szedetik be. Csomagolásért és vasutra szállitásért ezrenkint 1 frt számittatik.

Igazgató.

Kiállítva:
BÉCS, 1890. bronz-érem.
Budapest, 1896. ezüstmező oklevél,
PRAGA, 1898. ezüst érem.
SZEGED, 1899. ezüst érem.

Ka idő szerint
820 faj miveléa alatt.
Stúgkaycím:
MICHL TATA.

MICHL ISTVÁN

amerikai és európai, sima és gyökeres vessző termelő, **immunis** homok- és ültvány-telepei központi kezelőségénél Tata-Tóvároson a következő

„ŐSZI VERMELESÜ" vesszők eladók. | Készlet már csak ½ milló gyökeresés 1 millió sima.

Borfaj	Gyökeres 100 db kr.	Gyökeres 1000 db frt	Sima 100 db kr.	Sima 1000 db frt
Barsi	1.50	12.—	—.50	4.—
Budai zöld	—	—	—.60	5.—
Fehér denka	2.—	15.—	—.50	4.50
Ezerjó	1.50	12.—	—.50	3.50
Erdei fehér badar	—	—	—.80	5.—
Furmint	1.60	14.—	—.60	4.—
Hárs	1.40	12.—	—.50	3.50
Mustos fehér	—	—	—.80	5.—
Olasz rizling	1.20	10.—	—.50	3.—
Ortlieb sárga	2.50	20.—	1.60	12.—
Rakk. Járdovány	1.40	12.—	—.50	4.—
Sárfehér	—	—	—.60	4.50
Semillon blank	1.40	12.—	—.60	4.50
Sauvignon blank	1.40	12.—	—.60	4.50
Szlankamenka	—	—	—.50	3.50
Szerémi zöld	1.40	12.—	—.60	4.50
Zöld sylvani	1.40	12.—	—.50	3.50
Zöld veltelini	1.50	14.—	—.50	4.—
Bakator	2.—	15.—	—.80	6.—
Bogdányi dinka	3.—	20.—	1.50	12.—
Kövidinka	2.—	14.—	—.60	4.50

Borfaj	Gyökeres 100 db kr.	Gyökeres 1000 db frt	Sima 100 db kr.	Sima 1000 db frt
Vörös dinka	2.—	—	—.60	4.—
Ménesi rózsa	2.—	15.—	—.80	5.—
Tramini fűszeres	1.50	12.—	—.80	5.—
Veltelini	1.50	14.—	—.60	4.50
Alicante bouschet	2.50	20.—	1.—	8.—
Carbenet frank	1.40	10.—	—.40	3.—
Kadarka	1.—	8.—	—.40	2.—
Merlott	1.40	10.—	—.50	3.50
Nagyburgundi	1.60	12.—	—.50	4.—
Oporto	—	—	—.80	5.—
Ökörszem	—	—	4.50	12.—
Clante bouse	—	—	1.—	8.—
St. Laurent	2.50	20.—	1.—	8.—
Chasselas blank cropuant	2.—	15.—	1.—	6.—
„ rosaja „	2.—	15.—	1.—	6.—
Pasatutti	2.—	16.—	—.80	5.—
Rip. portalis I.-r. szokv. fajt.	—	—	1.—	8.—
„ „ II.-r. „ „	—	—	—.60	4.—
Rup. Monticola I.-r. szokv. fajt.	—	—	1.50	12.—
„ „ II.-r. „ „	1.50	12.—	—.60	4.—

Szőlővesszőim teljesen **szokványosak**, sőt minden betegségtől mentesek. Az árak csomagolás nélkül értendők, a mit önkéntesen számítok. A megrendeléshez az ár ½ része csatolandó, a hátralék utánvételik. Készleten lévő fásojtványokról árjegyzékkel szívesen szolgálok. Több száz elismerő level tanúskodik pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról. Sima és gyökeres csemege vessző készletem a 12. számban részletezve van, különben szíveskedjék részletes árjegyzékért hozzám fordulni.

HAMPEL JÓZSEF

gép- és láncszivattyugyára

WIEN, III/7., Hellwagstrasse 10.

ajánlja szab.

láncszivattyuit

rétek, konyhakertek, díszkertek és faiskolák vízeinek levezetéséhez. Munkaképesség óránként 200—800 hectolitor.

Lójárgány

1—4 kertcsónek **egyszerre** való használatához. Nélkülözhetetlen mély kutakná. 682

Használt láncszivattyuk és járgányok állandóan raktáron vannak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak.
48705/900. C. sz.

Hirdetmény.

(Uj személy- és podgyászdíjszabás életbeléptetése és kocskomot-fülöpszállási h. é. vasution.)

Ezen h. é. vasution f. é. május hó 1-én uj szemely- és podgyászdíjszabás lép életbe, melylyel ma 1897. évi October hó 1-én életbe lépett díjszabás érvényen kívül helyeztetik.

Az uj díjszabás a magyar kir. államvasutak díjszabás-elárusító irodájában (Budapest, Csengery-utcza 33. sz.) 20 fillérért kapható.

Budapesten, 1900. márczius 28-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nom díjaztatik.)

Igazgatóság.

CERNOVSKY & Co.

mezőgazdasági gépgyár

BŐMISCH BROD bei PRAG.

Lókapa

Hat- és nyolczágu extirpatorok

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó.

Augusztus 20. körül érő, nagyon finom minőségü és bőtermő **komlódugány**, Ezer dugványnak ára loco Héjasfalva vasuti állomás 20 korona. Egy kat. holdra szükségeltetik 4608 dugvány.

Megrendelhető

Báró Kemény Bélánál, Szt.-Erzsébet

u. p. Héjasfalva. 732

Sertéstenyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalm.

SOMOGYI GÉZA-féle

állatok emésztését elősegitő por

mindenféle

sertésbetegségek

ellen

sikeres hatással bir.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállitására, melyet állatok, **különösen sertések** ugy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyili.

Mint a tapasztalatok bizonyitották, ezen tápporral ellátott táplálék az **állat szervezetére igen jótékonyan hat,** a mennyiben annak **ellenállóképességét betegségek ellen** már aránylag rövid használat után **nagy mértékben növeli.**

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, **a gyomorból** megemésztés után a **vékonybelekbe kerül,** a hol az **tovább emésztődve** annak alkalmas részei a **bél szivó edényei** (bolyhai) **által felszivatnak s a tápláló szervek erein keresztül** a vérbe vitetnek és számtalan **véredény által szétterjednek a test minden részébe** innen van tehát az, hogy a por [illegible] mányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredményeivel jár és bármely állatnál alkalmazható.

Használati utasitás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta.

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegsége megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő levelek legnagyobb uradalmakból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

341 Készitő ***SOMOGYI GÉZA, Arad.***

Tenyészjuh eladás.

Gyérei Richárd Tolna-Ozora hirneves **„Gyánthi“** finom Merino-Negretti faj juhnyájából következő számfeletti tenyésztésre kitünően alkalmas juh adatik el.

500 darab 2—4 éves anya
150 „ 5 éves anya
15 „ 2 éves hágó kos
10 „ öreg hágó kos. 708

Bővebb felvilágositást ad

a Tiszttartói hivatal Tolna-Ozora.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Kőszelek).

Árak:

nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállitásiköltség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyideüleg a kainit árát egyesütetük pénztárához beküldeni kériük, a szállitási költségek a küldemény **átv**telénél fizetendők.

Wir empfehlen zur Pränumeration sowie für Ankündigungen die bekannten inhaltsreichen, reich illustrirten, elegant ausgestatteten weitverbreiteten Fachblätter:

Allgemeine Wein-Zeitung Redacteur: Anton Edl. Ritter von Dworzak, Oberstkämmerer Sr. Majestät des Kaiser. Oberkellermeister Sr. Majestät des Kaiser. Oberkellermeister. Preis, bei franco, zu senden 10, vierteljährig 6. 1·50

Wiener Landwirthschaftliche Zeitung Redacteur: Hugo v. Hitschmann, Ordentl. Mitglied d. Landw. Vereins, R. 3.

Oesterreichische Forst- und Jagd-Zeitung Red.: Oberforstm. Dipl. G. Weinrich, Ordentl. Mitglied d. Forstl. Vereins, R. 3.

Hugo v. Hitschmann's Journalverlag, Wien, I., Dominikanerbastei 5.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váczi-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, szalmakazalrázók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztitó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek. szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes szérü-ékek.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzések kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

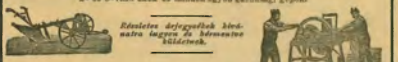

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Tenyészbika eladás.

Gyérei Richárd Tolna-Ozorai országos törzskönyvezett Simmenthali tehenészetében 1¼—2 éves telivér Simmenthali bikák eladatnak.

Bővebb felvilágositást ad 707

az uradalmi tiszttartóság Tolna-Ozora.

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

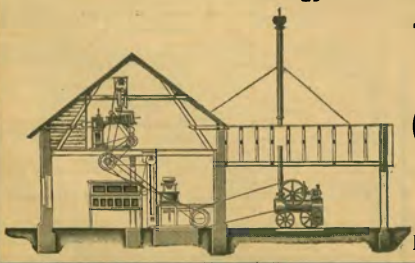

termény-tisztitó-művek

gabonaraktárak (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke 7526

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váczi-ut 46. szám.

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár r.-t.-tár. Budapeston.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság céljaira (BÁNKI és OSONKA szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékek, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kivánatra megküldjük.

551

KÜHNE E. Alakult 1856.

gazdasági gépgyára

MOSONBAN.

a beálló tavaszi idényre ajánlja elismert szerkezetű és leggondosabb kivitelű

Hungária Drill (merítőkorongos),
Mosoni Drill (tolókerekes),
és Jubileum Drill (kisgazdáknak)

sorvető gépeit.

A gyárnak ujonnan bővitett ekeosztálya szállít:

egyetemes

acél Sack ekéket két, három és négyvasu ekéket

mindenféle talajmüvelő eszközt

Laacke-féle szántó és rétboronákat, hengereket.

Különö tisztitó és osztályozógépek a vetőmag elökészitésére

Műtrágyaszórók stb.

Főraktár: **Budapest, VI., Váczi-körut 57/a.**

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK lokomobilok és cséplőkészülékek.

Ajánlja a **m. kir. államvasutak gépgyárában** készült gőzcséplő garnitúrákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmivelési eszközt, továbbá

jól kijavitott

lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyei gépek javitására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

CARBOLENIUM

AVENARIUS SZABADALMA,

25 év óta a legjobban bevált

faconserválószer

rothadás és gomba ellen.

!! Utánzásoktól óvakodjunk !!

AVENARIUS R.

carbolineumgyára

Amstetten, Alsó-Ausztria.

579 Iroda:

WIEN III/1, Hauptstrasse 84.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

Legjobb gumm- és kender tömiék.

Mindenféle csövek.

MÉRLEGEK,

legujabb javitott rendszerű tizedes, **száz**dos és **hidmérlegek** fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. **Emberméregek, mérlegek házi használatra, baromméregek.** Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien,** I., Wallischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

Dijjal kitüntetett

‚Westfalia'-Separator

a legnyugodtabb, legtartósabb és legjobb munkaképes tejfelfölő gép. A fab ogy fogásai kivehető, egy pecsa alatt tisztitható.

Bernhd tényér nélkül, fogaskerekek nélkül csavarszerkezet nélkül gummi sár nélkül,

azzal fogva kitágjon javitások és a berakó idegyek pótlása a „Westfalia"-nál kö vas sárva.

Legmagasabb kitüntetés

1889. Párisi nagy ezüst érmekben. Párizsi bronz érmekben. 1893. Párisi nagy ezüst érem. Sok elismerő level a tele-is kürtöttel.

ANTON TOMS

WIEN OBER-St. VEIT, XIII. 7, Elisiedelgasse 3.

Gazdasági, borászati és tejgazdasági gépek és eszközök.

HOTTER F. J. R. Szt. József gyógyszertár a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2, Schönbrunnerstrasse 162.

Hotter-féle Absorbinot

[illegible] a gyógyszertárakban. [illegible] 90 kr.

Kiváló pótlás szakemnyhez az állat orajo és egészségének fontartására; minden vonczaj, hólyag- és tőgygyulai alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE HÓLYTYTEMETŐGÖS

[illegible] 2 frt, [illegible] 3 frt 50 kr. Felhasználtatnak [illegible] alkalmazandó.

HOTTER

ÁLLATGYÓGYKESZÍTMÉNYEI a jelenkor legkiválóbbjai, melyek sikeres tünetjei mertek szerzni más ismeretlen szerek által tudatosítani el nem lehetek. Raktárak a gyógyszertárban és drogueriákban.

Főraktár: TÖTÖK JÁNOS gyógyszerész BUDAPEST, [illegible]-ucca 12.

HOTTER-FÉLE TÉLIKOLY-PLÉH

1 palacsi 1 frt 20 kr.

Az izomban és ínokban a magas fing korig ellenáll, [illegible] és felszaszi fennmarad az állatok a [illegible] vidéki a legnagyobb fáradtságukra és vontatásra képesek. A tudóritetés következményeinek, [illegible] megszüntetésére.

HOTTER F. ÉS J. R. SZ. SEBPÓTVÍZ

1 üvegecs 1 frt 25 kr.

[illegible] szerek a [illegible] és [illegible] számu hasznosítási alkalmazandó.

HOTTER-FÉLE SZÍNES FESTÉK

2 doboz 1 frt 75 kr.

Lovaknál mindennemű kellés és [illegible] alkalmazandó.

Minden fajta

erdei csemetéket

erdők és sövények alakitásához, szép és olcsó: **fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő,** vörös és fehér **égerfa, akácfa, fehér juhar, berkenye** és **bodzafa csemetéket** ajánl 105

Gutsverwaltung BOROWNA

posta: **BOCHNIA,** Galicia.

Árjegyzék kivánatra ingyen.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-körut 25.

H. PAUCKSCH részvénytársaság fióktelepe.

SZESZGYÁRAT

Törzsgyárunk LANDSBERG a|W.

gépgyár, vasöntöde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely

53 éves fennállása óta

mint legkiválóbb különlegességét

legjobban jövedelmező

rendezett be a

legujabb rendszer szerint.

50 év óta körülbelül 1800 telepet állítottunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszfőmoltók, keményitőgyárak, tejgazdaságok számára, átvesszük régi szeszgyárak teljes átalakitását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is legjutányosabban szállitunk.

Megkereséseket Paucksch, Budapest, József-körut 25. czimre kérjük.

(Gyártelep: Kőbánya.)

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kíséró nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-levény ellenében megfelelő **előleget nyujt** hatóságilag megállapitott kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendók:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST." 35

Eladó

6—8 db darab mennetlett magas fitrest rénan 40 falban a legjobb ihon, ihon hibátlá és remontatte falakban, vastagsága 60 centiméterrel 120 centiméter magasak, 30 db ára 9 korona, 100 darab 80 korona. Szives megrendeléseket elfogad a bérgazdasági kerítéssel: Nógrád-Kövesden. (Nógrád-m.) 720

Eladó szalma

4000 mm. gyönyö alkalmban Jánoshalmi vasuti állomásra szállitva. Czim a kiadóhivatalban. 746

„Agricol"

Ausztria, Magyarország és Olaszországban szabadalmazott, puha s hideg vizben könnyen oldódó Káliszappan, rovarölő alkatrészekkel. Legjobb ovszer a szőlővesszőrovarok ellen, különösen szénaféreg (bochilis ambriquella) levéltetvek és vértetvek (schizoneura) a gyümölcsfák, ugyszinte vetemény, réti fűvek és virágférgek ellen.

Árjegyzék és használati utasitás kivánatra ingyen.

F. Fenderl & Co.

szappangyára 730

TRIEST,

Via Limitanea 1.

Német takarmányrépa tenyésztő

vetőmagvait

eladni óhajtja olcsó, de szabott árakon. Megkeresés **Gaston Pükler** Altona-Ottensen - (Németország) kéretnek. 763

3—4 éves

lovakavó csemetik kerekcsavarok megrendelve, Czim a kiadóhivatalban. 737

Szalmaprést

megvételre keres dr. Pap Gyula, Budapest, J. utcat 45. szám. 744

Mindennemű

ZSÁKOK,

vizhatlan és nyers takaró-

PONYVÁK

legmegbizhatóbb beszerzési forrása

Fischer J.

ponyva- és zsákgyára

Budapest, Nagykorona-u. 18.

Minták ingyen és bérmentve. 445

A nemesitett alcsuthi tengeri,

mely 1 rá 6-7, 1 erni 60 évig tovább4 mint igen értékes kenyérszemes áru, a tanár kémányszemi tengeri fölött kétszer annyi a legkiválóbbnak van elismerve.

Vetőmagot ez idén is ad el az uradalom a következő árak mellett: gondos figyelemmel kiválasztott csövek, kézzel pelszedett, kézzel morzsolt vetőmag ára mázsánkénti 18 korona. Elővevőt illető áru mázsánkénti 14 korona. Az árak csupa igazolás szállitva van. Sárbogárdi helyi árdoló vasuton szálitva bárki megszerzi. Vetőmagczél 0500 q.-nél piacai 1000 q.-nél kisebb. Megrendeléseket a pénz előleges beküldése vagy az áru vasuti elővétele a szellemi mag a kincstari tart, szétgyűl rétszemes gazdasági intézőség „sjerdar-Acsán (posta-, vasuti, távirdaállomás. 801

Eladó:

egy Clayton és Shuttleworth gyárbeli 8 lóerejű garnitura. Locomobil száma 20679, czéplőgép száma 20909. Továbbá: egy Garett gyárbeli 6 lóerejű garnitura: locomobil száma: 12340 czéplőgép 4566

Végül egy Garettgyárbeli kettős hengerű 12 lóerejű locomobil. Szinezek jó karban vannak és jutányos áron megkaphatók

Weiser J. C.

gépgyárra czégnél Nagy-Kanizsán. 554

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari bizmárdy és gépgyár,

Budapest, Andrássy-ut 15.

Ajánlják alkalmasan ismert, szabadalmazott hid- és machinérczeket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló ilandos és szándoc raktári czikkeket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legbátrabb

specziális szőlőtrágyának

bizonyuli

a szárított kőbányai sertéstrágya,

mely teljesen légszáraz, bűzmentes, gőzzel szilitatt, 50 kgos zsákokban szállitatik.

Az állami szőlőszeti telepekben, a legtöbb szőlőgazdaságokban sikeresen bevezetetett.

Kimutató prospektus ingyen és bérmentve.

Bolgyni-kőbányi trágyaszállitói

Bosányi Endre és társa, Budapest, V. 631

Eladó:

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javitása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta **K. Ruffy Pál.**

Árja portomentes kiküldéssel 1 forint 10 krajczár.

Keleti J. orvosi műszergyáros

Budapest.

Főraktár: Koronaherczeg-utcza 17. sz.

Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.

Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legujabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.

Javitások és működőrülések elfogadtatnak.

Képes árjegyzék ingyen.

A macsi uradalom poland-china-berkshire keresztezésű tenyész-sertés-állománya, mely

65 db fias, 35 db behágatott koczából és 25 db kanból áll, eladó.

Ugyanott kapható még poland-china kanokkal fedezett

20 db válogatott, fehér kondorszörü 1¾ éves kocza is.

Bővebb értesitéssel szolgál

az uradalmi intézőség

724 Macs per Debreczen.

Bérbeadó birtok.

Hainburn Ugocsa vármegyében (járási székhely) egy 840 magyar holdas bl ok és egy 500 holddal több is egy tagban levő birtok a mellett bérbe adandó. Czim a kiadóhivatalban. 778

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Uj személy- és podgyászdijszabás életbeléptetése a Kun-Szt.-Márton-Szentesi h. é. vasuton.)

Ezen h. é. vasuton f. é. május hó 1-én uj személy- és podgyászdijszabás lép életbe, melylyel az 1897. évi junius hó 1-én életbelépett dijszabás érvényen kivül helyezetik. Az uj dijszabás a magyar kir. államvasutak dijszabáselárusitó irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérért kapható.

Budapest, 1900. márc. hó 26.

Az igazgatóság.

A kőbányai Király-Sörfőző,

Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyszerészkra ajánlott

Goliát-Malátasöre

idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Vidékre, kőbányai vasuti állomáshoz szállitva; nagy palacsk: 19 kr., kis palacsk 13 kr. fogyasztást adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palacsk.

Betét: nagy ládáért 1 frt 60 kr., kis ládáért 1 frt 20 kr., palacskért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-u. 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapeston kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ben is. 7792

Hirdetési ár 15 szóig 60 fillér ezen felül minden szó 4 fillér, feltűnő betűkkel 8 fillér Czim közlésnél minden heiktatásnál 60 fillér bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK

Csak [illegible] és a szakirodalom terményei, [illegible] állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolnnk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Pályázati hirdetés.

Egy nagyobb délmagyarországi [illegible] egy ispáni állás. Ezen állással nyugdij igény nélkül a követ[illegible] vanna [illegible] kötve: készpénz [illegible]00 korona, buza 24 hectoliter, hizott sertés 600 kiló élősulyban, rostaalj 20 hectoliter, tüzifa 40 ürméter, kert, tejváltság (tehe[illegible] róm. kath. vallásu, fel[illegible] egyének pályázhatnak kik m[illegible] és irásban birják, a gazdasági számvitelben jártasok és egy nagyobb uradalomból legalább öt évi gyakorlatot felmutatni képesek. Megjegyeztetik, [illegible] csakis nős és 34 éven [illegible] egyének pályázhatnak. Pályá[illegible] 755

Ispáni

[illegible] gy[illegible] o a [illegible] ir[illegible] bizható és a német, val[illegible] a szláv nyelvben jártas g[illegible] 752

Irnoki

[illegible] melyre Akadémiát vagy felsőbb gazdasági tanintézete[illegible] gya korlattal és k[illegible]t rtó [illegible] alor[illegible] 757

Erdomester

[illegible] cai (Szlavonial) urada[illegible] érre. Megkivántatik, h[illegible]

Irnok

felvétetik, folyó év május 1-én való belépéssel a szentegáti [illegible] gazdasági tanintézetet sikeresen végeztek és a gazdaság[illegible] tés: [illegible] és teljes ellátás mellett évi 480 korona. Bizonyitványmásolatokkal és arcz[illegible] hivatalához (Szentegát u. p. [illegible] dendők. 753

ÁLLÁST KERESŐK.

Ispáni

[illegible] 30 éves intelligens, nőtlen, gazdasági-iskolát végzett fiatal [illegible] kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Kaucziókepes, esetleg egy középbirtok perczentkezelését is elvállalja. Czime megtudható a kiadóhivatalban.

12 évi

gyakorlattal és jó b[illegible] gazdaságba önálló gazdatiszti [illegible] ságban segédtiszti vagy kulcsári állást, április 15-iki belépésre. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 596

Gazdatiszt,

[illegible] gazdaság minden ágában mint: czukorrépa, dohánytermelés, hizlalás, könyvvezetés stb. teljesen jártas s kitünő [bizo]nyitványokkal rendelkezik, állást keres mielőbbi belépés[illegible] 690

Lovászmester,

33 éves, nős, róm. kath., vo[lt] huszárőrmester, jó megjelenésü, kellő intelligencziával, kitünő lovas és lóidomitó, a gazdaságnak minden ágában gyakorlati képességgel bir, tehenészet, marhatenyésztés, [illegible] 723

Állást

[illegible] gazdaság minden ágában, [illegible] tas; — megfelelő állandó ál[lást] azonnali belépésre óhajt [illegible] S[illegible] 729

Önálló

[illegible] 761

Ispáni

[illegible] 718

Irnoki

[illegible] segédtiszti állást [illegible] czeni gazdasági t[illegible] 73[illegible]

Gazdatiszti

[illegible] dasság minden ágában, min[illegible] korlata folytán tökéletese[illegible] zett, jelenleg is nagyob[illegible] azdaságban kezelőtiszti [illegible] rbeadása folytán állásból [illegible] ytelen volt kilépni, állásá[illegible] mikor elfoglalhatja. Czim [illegible]

Gyógykovács

[illegible] gyobb községben mint privát [illegible] Czim a kiadóban. 740

Földmives 760

[illegible] olá végzet gaz[illegible] gált altiszt, a gazdaság minden [illegible] tal, melyből 5 évig önállóan [illegible] oly helyen, hol e[illegible] tleg hol megnősülhetne. Czim a kiadóban.

Főtehenésznek,

[illegible] sonló bármily állásra ajánlko[illegible] ványokkal rendelkezik, bármikori belépésre havi fizetésre vagy konvenczióra. Czim a kiadóhivatalban. 765

Fiatal ember,

[illegible] iskolát végzett igen jó sikerrel, [illegible] mezőgazdaságban is jártas, szerény feltételek mellett állást keres azonnali belépésre. Czim „H. B. 766" jeligé alatt a kiadóhivatalban. 766

Okleveles

gépész keres éves állást gazda[illegible] k ja tásá t kéletese[illegible] már 7 évig szolgált nagyobb [illegible] lap kiadóhivatalához kérek 776

Gazdaságba

a[illegible] s ellátásért akadémiára [illegible] 269

Állást keres

[illegible] 771

ÁLLATOK.

Tenyészanyajnh

eladó. [illegible] miatt 300 darab kitünő min[ő]ségü rambouillett anyajuh a bárányokkal együtt gróf Pongrácz Jénő bashalmi gazd[a]ságában, u. p. Királytelel[illegible]

Berkshire

[illegible] 717

Eladó ménes.

[illegible] Ákosnál, u. p. [illegible]

[illegible]

növendék ökör és üsző borjakat

ugyszintén **legprimább** lekötni való és **jármos ökröket** legjutányosabb árakon ajánl[illegible]

Klein és Spitzer
Kis-Czelli kereskedők.

[illegible] egye[illegible] korra is elfogadtatnak

Kos-eladás.

[illegible] 711

Eladó

6 darab Simmentbali bika,

2 darab $1^1/_2$ éves 4 darab $1^1/_4$ éves **orsz. törzskönyvezett** milleniumi **nagy éremmel** kitüntetett tehenészetben, melyek jó kifejlettek tenyésztésre alkalmasak. Cim a kiadóhivatalban. 734

Eredeti ***Rambouillet kosok*** 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban **kaphatók**

gróf Herberstein Albert

uradalmi jgazgatóságánál

Strilek,

Morvaország.

Br. Bornemissza

[E]lemér szilágy-csehi gazdaságában [illegible] akármány hiány miatt eladó. [illegible]

Eladó

Barcs átellenében, a therezie[n]feldi bérgazdaság juhászatá[illegible] egészséges állapotban áll[illegible] ili[illegible] el[illegible] ás [illegible] bárá[illegible] a kk[illegible] együtt Bővebb felvilágositással szolgál Lájer és Nöthig [illegible] 729

Tenyészkan eladás:

Mélt. gróf Vigyázó ur bátya[i] gazdaságában eladók $1^1/_2$ éve[s] ke[illegible] 754

Vételre

[illegible] ányu tuberculin ojtás[illegible] eagált $1^1/_4$—$1^3/_4$ éves t[illegible] törzskönyvezett simmenthali bika. [illegible] 775

Tenyészmén,

[illegible] 762

Eladók

[illegible] 770

60 drb

[illegible] 772

VEGYESEK.

VÁSÁROLJUNK
világhirü erfurti magvakat.
[illegible]
BUDAPESTEN
Radwaner és Rónai
[illegible]
V., Nádor-u. 8. sz.
[illegible]
magyarországi főraktárában.
Ugyanott gazdasági vetőmagvak, fümagvak stb. a legkitünőbb minőségben jutányosan beszerez[het]ő[k].
Tessék árjegyzéket kérni.

Tökmag.

[illegible] 617

Gőzcséplő

[illegible] 701

Elsőrendü

[illegible] 7[illegible]

1700 magyar hold

[illegible] 781

Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir
Franczia perje
fümag.
Korán érő:
tavaszi buza, duppaui zab,
székely tengeri,
Faiskolai termékekből
Vadgesztenye, Kőrisfa, tölgysorfák és csemeték,
kosár füzdugványok.
A drassói magyar törzstenyészetből több db. kiválóan fejlett
bika
69 Kapható:
gr. Teleki Arvéd úr
drassói uradalmában,
u. p.
Konoza.

A segesvári baromfi-tenyésztési egyesület

elad fajtiszta törzsektől **költőtojásokat** u. m. sárga Cochin, világos Bráhma à 40 f. Plymouth Roks, Langshan, sötét Bráhma, arany, ezüst és sárga Wyandottes, Dörking, Pekingkacsa és Rouenikacsa à 30 f., fehér Minorka és fekete olasz à 20 f., csomagolás és szállitási dij külön, 6 darabnál kevesebb egy fajból nem adatik. Megrendelések

Fröhlich W.

egyl. elnökhöz,
Segesvár, intézendők.

Szegedi kiállitáson baromfiunkra, **diszoklevelet, arany és ezüst érmet nyertünk.** 733

Szepességi kárpáti fenyőborovicska,

[illegible] en [illegible] ge[illegible] tt r[illegible] egyike a legegészségesebb ita[illegible] baj ellen, hathatós étvágyger[illegible] szerfelett kedvező hatásu. 5 kiló [illegible] vicska-termelő Sze[illegible] (Szepesmegye). [illegible]

A leg-tartósabb répa-fajok

az

eckendorfi

olajbogyóalaku

és

takarmány-

czukorrépa.

Eredeti utolsó évi termésü, kitünő csiraképességü mag-gal szolgál

leszállitott árak

mellett

Haldek

magnagykereskedése

Budapest,

Károly-körut 9. szám.

GŐZEKÉKET,
GŐZ-UTIHENGEREKET
és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasutállomással szemben.

Iroda, raktár, javitómühely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

A legjobb kutszivattyuk

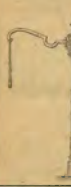

ugyszinte mindennemű **szivattyukat**, minden czélra, **csöveket**,

vizellátási telepeket

készít 466

Anton Kunz

Mähr, Weisskirchen.

Prospectusok ingyen.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállitáson **„uj és figyelemre méltó"** jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyü „Boni" eketaliga.

!! Legujabb szerkezet !!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állitható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: a szab. osztr. magyar államvasuttársulat magyar bányái, hutái és uradalmai vezérigazgatóságánál (VI., Teréz-körut 24/a.), a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (V., Alkotmány-u. 31.) Bächer és Melichár czégnél (VI., Nagymező-u. 68.) Kann és Heller uraknál (V., Váczi-körut 62.)

Más rendszerű vas-eketaligokat szabálytáro elvállalok.

A világhirű és [illegible] amerikai

„Deering"-féle fűkaszalógépeket, marokrakó aratógépeket és kévekötő aratógépeket,

valamint egyszerű vagy héli és acélhéli készült **szénagyüjtőgépeket**

(lógereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden általam szállitott ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendelményeket legnagyobb sajnálatom a már nem lennék képes foganatositani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váczi-körut 52. szám.

— Árjegyzékekkel és elsőrendü bizonyitványokkal kivánatra készséggel szolgálok. —

Más rendszerű vas-eketaligokat szabálytáro elvállalok.

Szegedi Zsákok.

Gabonazsákokat nyers és elzmentesen telitett ponyvákat, KÖTÉLNEMŰEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Magyar Vitorlavászon- és Kendergyár

Salzmann és Társa.

Központi megrendelési iroda: Budapest, V., Nádor-utca 20. sz.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 1443. SZÁM.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK: az összes **mezőgazdasági iparágak** számára sztkséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakitása.

Szakterkintéllyel mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbavágó felvilágositással, tervekkel, költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

HOFFMEISTER-GŐZMOTOR

a legjobb, a legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesit minden gőzgépet és locomobilt. — Czéplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk. 8173

„Pátria" irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelék).